

Arbejdet med elevplaner

En national undersøgelse af erfaringer

2008

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Arbejdet med elevplaner

© 2008 Danmarks Evalueringsinstitut

Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma
efter Dansk Sprognævns anbefalinger

Bestilles hos:

Alle boghandlere

40,- kr. inkl. moms

ISBN 978-87-7958-489-1

Forside-collage: Elevplaner fra deltagende skoler
og foto af Mette Bendixsen.

Indhold

Forord	7
1 Resume	9
2 Indledning	15
2.1 Formål	16
2.2 Valg af fokuspunkter på baggrund af forundersøgelsen	16
2.3 Metode	17
2.3.1 Formålenes og fokuspunkternes betydning for metodevalg	17
2.3.2 Undersøgelsens design og metode	18
2.3.3 Spørgeskemaundersøgelser blandt kommuner, lærere og forældre	18
2.3.4 Casestudier på seks skoler	20
2.4 Projektgruppe	22
2.5 Rapportens opbygning	22
2.5.1 Kapitlernes indhold	22
2.5.2 Eksempler og opmærksomhedspunkter	23
3 Typer af elevplaner	25
3.1 Afkrydsning og individuelle beskrivelser i elevplanerne	26
3.2 Inddragelse af trin- og slutmål	30
3.3 Dækning af alle fag	34
3.4 Sociale aspekter og elevens trivsel	38
3.5 Forholdet mellem status og opfølgning	41
3.6 Opsamling: Typer af elevplaner og udfordringer i arbejdet med dem	43
4 Implementering	45

4.1	Om rollefordeling mellem kommune og skoler i lovgivningen	46
4.2	Kommunernes styring og vejledning	46
4.2.1	Mange kommuner har udarbejdet mål og rammer	46
4.2.2	Nogle kommuner har udarbejdet vejledende materiale	47
4.2.3	Kommunernes vejledninger handler primært om formelle rammer og udformning af elevplanerne	47
4.2.4	Kommunernes implementeringsstrategier har været styret af tradition	49
4.3	Skoleledelsernes styring og ledelse	50
4.3.1	Organisering af arbejdet med elevplaner på skolen	50
4.3.2	Skoleledelsens rolle	51
4.3.3	Lærere, ledere og forældre foretrækker ensartede elevplaner på skolen	53
4.3.4	Lærerne efterspørger ledelse	55
4.3.5	Et eksempel på skoleledernes vigtige rolle i implementeringen af elevplaner	56
4.4	Udvikling af elevplansmodeller	57
4.4.1	Kort tidsperiode til udvikling af elevplansmodeller en udfordring	57
4.4.2	Dialog mellem kommune og skoler om implementering og opfølgning	58
4.4.3	Arbejdsgrupper med deltagelse af skoler	58
4.4.4	Kommunernes opfølgning på arbejdet med elevplaner	59
4.5	Tid til udfyldelse af elevplaner	59
4.5.1	Tildeling af tid	59
4.5.2	De fleste skoler har selv besluttet hvor mange gange elevplanen udleveres	60
4.6	Opsamling: Skoleledelsen har stor betydning for arbejdet med elevplaner	61
5	Integrering af elevplanen i lærernes praksis	63
5.1	Lærernes praksis for udfyldelse af elevplanerne	64
5.2	Elevplanen som redskab til løbende evaluering	65
5.2.1	Udleveres elevplanerne løbende?	65
5.2.2	Barrierer for at udfylde elevplanerne løbende	67
5.2.3	Nogle elever efterlyser mere løbende evaluering	68
5.3	Elevplanen som redskab til planlægning af undervisningen	69
5.4	Elevplanen som redskab til undervisningsdifferentiering	71
5.4.1	Er undervisningsdifferentiering blevet mere udbredt?	72
5.5	Lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner	76
5.5.1	Faktorer der har betydning for lærernes samlede vurdering af elevplanerne	77
5.5.2	Faktorer der ikke har betydning for lærernes samlede vurdering af elevplanerne	80
5.6	Opsamling: Lærerne er positive, men elevplanerne styrker endnu ikke løbende evaluering og undervisningsdifferentiering	81

6	Elevernes motivation og udvikling	83
6.1	Inddragelse af elever i arbejdet med elevplaner	83
6.1.1	Forskellige måder at inddrage eleverne på	84
6.1.2	Inddragelse er vigtig for elevernes motivation	85
6.2	Betydningen af skriftlig evaluering	86
6.2.1	Eleverne vurderer at skriftlig evaluering er vigtig	86
6.2.2	Lærerne vurderer at elevplanen har positiv betydning for elevernes motivation	87
6.2.3	Andre typer af evaluering har også betydning for motivationen	88
6.3	Fokus på måltænkning er vigtig	89
6.4	Opsamling: Elevplanerne virker motiverende hvis de indeholder mål, og hvis eleven inddrages	91
7	Skole-hjem-samarbejdet	93
7.1	Elevplanens betydning for skole-hjem-samtalen	93
7.1.1	Elevplanen som lærernes forberedelse til skole-hjem-samtalen	94
7.1.2	Elevplanen udleveres i forbindelse med skole-hjem-samtalen	94
7.1.3	Elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samtalen	95
7.1.4	Forældrenes input til elevplanen	97
7.1.5	Elevplanen bør ikke stå alene	98
7.2	Forældrenes inddragelse i barnets skolegang	99
7.2.1	Forældrene får større indblik i barnets skolegang	99
7.2.2	Forskel på forældres ønske om at blive inddraget i barnets skolegang	101
7.3	Formidling til forældre	102
7.3.1	Formidling i elevplaner skaber udfordringer for lærerne	102
7.3.2	Forældrene ønsker individuelle beskrivelser, men også gradueringer	103
7.4	Elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samarbejdet	105
7.5	Forældrenes samlede erfaring med elevplanerne er positiv	107
7.5.1	Faktorer der har betydning for forældrenes samlede erfaring med elevplaner	108
7.5.2	Faktorer der ikke har betydning for forældrenes samlede erfaring med elevplaner	110
7.6	Opsamling: Elevplaner styrker skole-hjem-samarbejdet	110
	Appendiks	
Appendiks A:	Projektbeskrivelse for undersøgelse af arbejdet med elevplaner	113
Appendiks B:	Dokumentation og metode	117
Appendiks C:	Statistiske modeller	129
Appendiks D:	Kommunetyper i caseudvælgelsen	137
Appendiks E:	Beskrivelse af elevplanerne fra de seks caseskoler	139

Forord

Lærerne på de danske skoler har siden skoleåret 2006/07 skullet udarbejde elevplaner for alle elever. Med indførelsen af elevplanerne har der været stor opmærksomhed om elevplanernes indflydelse på elevernes udbytte af skolegangen såvel som på lærernes arbejdsvilkår.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i denne rapport en undersøgelse af hvordan det går med arbejdet med elevplaner. Undersøgelsen bygger videre på resultaterne af en forundersøgelse der blev foretaget på seks skoler i 2007. I denne undersøgelse giver det empiriske materiale mulighed for at beskrive arbejdet med elevplaner på nationalt plan.

Vi ser i undersøgelsen nærmere på hvilken betydning elevplanerne har for lærernes undervisningspraksis, herunder den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen og differentieringen af undervisningen i forhold til den enkelte elevs behov. Undersøgelsen belyser desuden elevplanernes betydning for elevernes motivation og udvikling og for skole-hjem-samarbejdet.

Både forundersøgelsen og denne undersøgelse er gennemført på foranledning af formandskabet for Skolerådet. Denne undersøgelse er gennemført fra januar til december 2008. Det er vores håb at undersøgelsen kan nuancere debatten om elevplaner og inspirere til at elevplanerne bliver et godt redskab for lærere, elever og forældre.

Agi Csonka
Direktør for EVA

1 Resume

Arbejdet med at udvikle elevplanerne og finde en endelig tilfredsstillende udformning er stadig i fuld gang på mange skoler og i mange kommuner. Skolerne udleverer typisk elevplanerne en eller to gange om året i forbindelse med skole-hjem-samtaler, og elevplanerne styrker helt tydeligt samarbejdet mellem skole og hjem. Dog har de endnu ikke i samme grad styrket undervisnings-differentieringen og den løbende evaluering.

Samlet set er både lærere og forældre positive over for at der udarbejdes elevplaner. Eleverne på de seks caseskoler der har deltaget, er også samlet set glade for at få elevplaner, især når de indeholder individuelle mål og fremadrettet opfølgning. Men bekendtgørelsens forskellige krav om hvad elevplanerne skal indeholde, og de forskellige ønsker og behov der er i forhold til elevplanerne i praksis, skaber en række udfordringer og dilemmaer i arbejdet med elevplaner.

Forskellige behov når det gælder indholdet i elevplanerne

De fleste elevplaner indeholder individuelle beskrivelser af hvordan det går med den enkelte elev, mens færre indeholder afkrydsning. Elevplanerne dækker ofte alle fag, men ikke altid og ikke på alle skoler. De fleste lærere inddrager folkeskolens trin- og slutmål i elevplanerne, og i nogle tilfælde er de gengivet ordret i de konkrete elevplaner. De fleste elevplaner indeholder desuden en vurdering af elevens sociale udvikling og trivsel, og både lærere, forældre og elever finder dette punkt vigtigt. Undersøgelsen viser at der i de fleste tilfælde indgås fremadrettede aftaler om hvordan eleven kan nå sine mål med støtte fra lærere og forældre, men at de ikke altid skrives ned i elevplanen.

Der er forskellige ønsker til udformningen af elevplanerne i praksis. De skal være konkrete og individuelle så eleverne både kan genkende sig selv og opleve at elevplanerne hjælper dem videre med individuelle mål og aftaler om opfølgning. Elevplanerne skal også være præcise, nuancerede og udfoldede nok til at det giver mening for lærerne at bruge dem aktivt i planlægningen af undervisningen og den løbende evaluering af eleverne. Endelig skal elevplanerne opfylde forældrenes behov for entydig information om hvordan eleven klarer sig i forhold til hvad der kræves på det pågældende klassetrin.

I overvejelserne om elevplanernes udformning er der altså flere behov at imødekomme, både elevens, lærernes og forældrenes. Disse behov er på nogle punkter forskellige og kan endda være direkte modsatrettede. Undersøgelsen viser fx at langt de fleste forældre mener at elevplanerne bør dække alle fag, mens de fleste lærere er uenige i dette. For lærerne er der et dilemma forbundet med at elevplanerne helst skal være individuelle og nuancerede, samtidig med at de skal dække alle fag og være overskuelige i omfang.

Skoleledernes rolle i implementeringen af elevplaner er afgørende

Lærerne efterspørger generelt ledelse på skoleniveau i forhold til arbejdet med elevplaner, og det viser sig at have positiv betydning for lærernes holdning til arbejdet med elevplaner når skolelederen er gået forrest i arbejdet med elevplaner, fx ved at give lærerne pædagogisk sparring. Styring fra kommuneniveau ser ud til at have mindre betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner. Det har været en udfordring for skolerne at der har været kort tid til at implementere elevplanerne, eftersom bekendtgørelsen kom umiddelbart før starten på det skoleår hvor elevplanerne skulle tages i brug første gang. Dette har medført at elevplanerne mange steder stadig er under udvikling.

De fleste kommuner har udarbejdet mål og rammer for arbejdet med elevplanerne som overvejende retter sig mod organiseringen af arbejdet med elevplanerne og de pædagogiske aspekter af det. Lidt under halvdelen af kommunerne har desuden udarbejdet vejledninger som bl.a. indeholder forslag til udformning af elevplanerne. Endelig har de fleste kommuner haft en dialog med skolerne om bekendtgørelsens krav og udformningen af elevplanerne. De fleste skoler har selv besluttet hvor mange gange om året elevplanerne skal udfyldes og udleveres til forældrene, og kun få kommuner har truffet beslutninger herom. Kun få kommuner har ligeledes tildelt skolerne særlig tid til at udfylde elevplaner.

De fleste skoleledelser har udarbejdet retningslinjer for hvem der gør hvad i arbejdet med elevplaner på skolen. Desuden har de fleste skoleledelser støttet arbejdet med elevplaner ved at prioritere lærernes mulighed for at drøfte emnet, fx på skolens pædagogiske råds møder. Det har positiv betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner når der er retningslinjer på skolen for hvem der gør hvad i arbejdet med elevplanerne, og når elevplanerne har en ensartet udformning på skolen så der holdes samme standard udadtil. Implementeringen af elevplanerne på den enkelte skole er desuden lykkedes bedst når skolelederen er gået forrest i arbejdet med elevplanerne og har tydeliggjort formålet med elevplanerne og gået forrest i det pædagogiske arbejde med dem.

Elevplanerne har endnu ikke nogen særlig betydning for lærernes praksis

Elevplanerne styrker endnu ikke undervisningsdifferentieringen og den løbende evaluering af elevernes udbytte af deres skolegang. Dette skyldes dels at elevplanerne af forskellige årsager endnu ikke er tilstrækkeligt integrerede i lærernes praksis til at have betydning for undervisningstilrettelæggelsen, dels at arbejdet med elevplanerne i høj grad er styret af skole-hjem-samarbejdet. Det betyder at elevplanerne tages frem og udfyldes i forbindelse med skole-hjem-samtalerne, som på de fleste skoler foregår en gang om året. Få lærere bruger elevplanerne i planlægningen af undervisningen. Hvis elevplanen skal anvendes til undervisningsdifferentiering, bør den i højere grad indgå i denne planlægning. Det stiller imidlertid krav til udformningen af elevplanerne da det som nævnt kræver at de har en tilstrækkelig nuanceret form og er tilpasset lærernes praksis, for at det kan give mening for lærerne at anvende dem som arbejdsredskab i forhold til undervisningspraksis.

Lærernes samlede holdning til at arbejde med elevplaner er for størstedelens vedkommende positiv. En række forskellige faktorer har dog betydning for om lærerne er positive eller negative. Det har positiv betydning at skoleledelsen giver pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner. Det ses også at de lærere som samarbejder om elevplanerne i team, er mere positive. Herudover er de lærere som har erfaring med logbøger og specialundervisning, også mere positive. Dette kan sandsynligvis forklares med at disse lærere har en relevant erfaring med lignende redskaber som de har kunnet udnytte.

Elevplanerne kan motivere hvis de indeholder mål og eleverne inddrages

Størstedelen af lærerne inddrager deres elever i arbejdet med elevplanerne i forhold til fremadrettede handlinger der skal støtte deres skolegang. Eleverne inddrages fx gennem elevsamtaler eller ved at elevplanen indeholder en del som eleven selv udfylder. 30 % af lærerne inddrager dog ikke eleverne. Inddragelse af eleverne i arbejdet med elevplanerne og fastsættelse af egne mål er imidlertid vigtig hvis eleverne skal kunne bruge elevplanen fremadrettet, og hvis den skal kunne motivere dem. Det er således afgørende at elevplanen og målene for den enkelte elev formuleres på en måde så de er konkrete og giver mening for eleven, og så eleven kan se hvorfor det netop er disse mål der sættes.

Samtidig er der dog kun få elevplaner der på nuværende tidspunkt indeholder skriftlige individuelle mål. Det er imidlertid vigtigt i forhold til elevernes motivation at elevplanerne indeholder individuelle mål og aftaler om opfølgning på vurderingerne af den enkelte elevs udvikling. Eleverne efterspørger selv disse mål og aftaler om hvordan de kan arbejde hen mod dem. De er samtidig glade for at få vurderingen og deres mål på skrift fordi de så tillægger det større betydning. Derfor bør skolerne prioritere arbejdet med mål og bruge elevplanerne som redskab hertil.

Elevplanerne styrker skole-hjem-samarbejdet

Både lærere og forældre mener at elevplanerne styrker skole-hjem-samarbejdet, herunder skole-hjem-samtalerne. Mange steder bruges elevplanerne som værktøj til forberedelse af samtalerne og udleveres derfor inden samtalerne så både elever, forældre og lærere har mulighed for at forberede sig. Elevplanerne har derfor den virkning at forældrene kan være med til at styre hvad der skal tales om, og at de ved samtalens begyndelse er informeret bedre. Elevplanerne er således et vigtigt dialogværktøj i skole-hjem-samarbejdet og styrker dette i forbindelse med samtalerne.

Forældrene mener generelt at elevplanerne gør at de i højere grad bliver inddraget i deres barns skolegang og får bedre indblik i hvad barnet skal arbejde med, og hvad de kan gøre for at hjælpe. De fleste forældre har også talt med deres barn om elevplanen og sætter pris på at elevplanen giver anledning til en dialog med barnet derhjemme om hvordan det går.

Der er dog også forskellige udfordringer i elevplansarbejdet hvad angår formidlingen til forældrene. Elevplanerne skal være forståelige for alle forældre og helst imødekomme de behov forældrene har for information, hvis de fortsat skal styrke skole-hjem-samarbejdet. Det er en udfordring at tilpasse sproget og formidlingsformen i elevplanerne til forældre med forskellig baggrund og forudsætninger og samtidig give en tilstrækkelig nuanceret og præcis vurdering af eleven.

En anden udfordring drejer sig om på samme tid at skulle vurdere hvordan eleven klarer sig i forhold til relevante trin- og slutmål, og at give individuelle beskrivelser som tager udgangspunkt i den enkelte elev og er rammende og relevante for eleven selv og forældrene. Det kan således være en udfordring for lærerne på den ene side i elevplanerne at skulle vurdere eleven i forhold til trin- og slutmål og på den anden side at tage udgangspunkt i den enkelte elevs situation.

Modsattede formål skaber udfordringer og dilemmaer i arbejdet med elevplaner

Samlet set er det en udfordring at elevplanen som redskab har mange forskellige formål, da formålene til tider kan virke modsattede. En barriere for at integrere elevplanen i praksis som lærerens redskab til løbende evaluering og undervisningsdifferentiering skal findes i de forskelligartede formål elevplanen skal opfylde. Elevplanen skal fungere som redskab til at informere forældre om hvordan deres barn klarer sig i skolen. Den skal også fungere som redskab til lærerens og elevens arbejde med at sætte nye mål og som redskab til at formulere opfølgende aftaler om hvordan målene kan nås. Samtidig kan elevplanen blive et internt arbejdsredskab for lærerne hvis den reelt bruges til løbende evaluering, herunder lærernes egne noter om hvordan eleverne klarer sig.

Disse forskelligartede formål lægger i en vis udstrækning op til både en ekstern og intern sprogbrug i elevplanerne og kan have betydning for hvad der konkret skrives og lægges vægt på i de forskellige dele af elevplanerne. De forskellige formål kan derfor være svære at forene i et og

samme redskab. Dilemmaet i forbindelse med at integrere elevplanerne i lærernes praksis som et redskab til løbende evaluering og undervisningsdifferentiering skabes altså af de modsatrettede formål og af udfordringen i at udforme elevplanen hensigtsmæssigt i forhold til disse formål.

2 Indledning

I juni 2006 blev folkeskoleloven ændret så skolerne fra og med skoleåret 2006/07 skulle udarbejde elevplaner (§ 13, stk. 2, i lov nr. 572 af 9. juni 2006). Bekendtgørelsen om elevplaner i folkeskolen trådte i kraft umiddelbart efter den var indført (bekendtgørelse nr. 703 af 23. juni 2006). Af bekendtgørelsen fremgår det at formålet med elevplanerne er:

“(…) at styrke grundlaget for undervisningens planlægning og tilrettelæggelse, jf. lovens § 18, og derigennem forbedre udbyttet af undervisningen for den enkelte elev” (§ 2).

“(…) at styrke den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen, jf. lovens § 13, stk. 2 (…)” (§ 2, stk. 2).

“(…) at styrke samarbejdet mellem skole og hjem (…)” og endvidere bidrage til “(…) at kvalificere drøftelsen af, hvordan der fremadrettet kan støttes op om undervisningen af eleven fra både skoles og forældres side (…)” (§ 2, stk. 3).

Af folkeskoleloven fremgår det desuden at lærer og elev løbende skal samarbejde “om fastsættelse af de mål, der søges opfyldt” (§ 18 stk. 4). Der stilles altså krav om at eleven medvirker aktivt i den løbende evaluering og derigennem bliver bevidst om og medansvarlig for sin egen læring.

I 2007 gennemførte EVA en eksplorativ undersøgelse af de første erfaringer med elevplaner på seks udvalgte skoler hvoraf nogle lige var begyndt at arbejde med elevplaner, og nogle havde flere års erfaring med elevplaner eller lignende redskaber. Den første undersøgelses formål var bl.a. at kvalificere denne nationale evaluering ved at afdække hvilke temaer og udfordringer der på det tidspunkt havde vist sig at være centrale i arbejdet med elevplaner, og hvilke erfaringer de seks skoler indtil da havde gjort sig med udformningen af elevplaner og anvendelsen af dem i praksis. Forundersøgelsen var baseret på casestudier og en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre på de seks skoler.

Denne undersøgelse ser nærmere på hvordan det går med arbejdet med elevplaner. Den sætter fokus på om skolernes arbejde med elevplaner har haft en betydning i praksis, herunder for lærernes undervisningspraksis, for elevernes udbytte af den løbende evaluering, for opfølgningen og arbejdet med mål og for samarbejdet mellem skole og hjem om elevens udbytte af sin skolegang.

Der er ikke tidligere foretaget større empiriske undersøgelser af elevplaner. Derfor hviler denne undersøgelse alene på viden fra forundersøgelsen, det datamateriale der er indsamlet til denne undersøgelse, og på EVA's viden om området fra tidligere undersøgelser af relaterede temaer, herunder løbende evaluering og undervisningsdifferentiering. Forundersøgelsen udgør altså en vigtig del af grundlaget for denne nationale undersøgelse ved at indkredse centrale erfaringer, muligheder og udfordringer i arbejdet med elevplaner.

2.1 Formål

Denne undersøgelses formål er på nationalt plan at afdække centrale problematikker og udfordringer i arbejdet med elevplaner. På baggrund af forundersøgelsen fra 2007 belyser undersøgelsen om arbejdet med elevplaner har betydet ændringer i skolernes praksis. Fokus vil være på følgende spørgsmål:

- Fører arbejdet med elevplaner til en øget grad af undervisningsdifferentiering i lærernes praksis?
- Udgør elevplanerne et redskab til løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen?
- Styrker arbejdet med elevplanerne skole-hjem-samarbejdet, og sikres det at forældrene i højere grad bliver informeret og delagtiggjort i forhold som elevernes læring og udvikling?
- Virker elevplanerne motiverende og udviklende for eleverne, og bliver eleverne i højere grad inddraget i at fastsætte egne læringsmål og mål for undervisningen?

Desuden har rapporten som formål at identificere og videreformidle gode eksempler på hvordan arbejdet med elevplaner kan fungere.

Projektbeskrivelsen findes i sin fulde længde i appendiks A.

2.2 Valg af fokuspunkter på baggrund af forundersøgelsen

Forundersøgelsens resultater har været afgørende for fokus og vægtning i denne undersøgelse. I det følgende beskriver vi resultaterne og deres betydning for denne undersøgelse. Forundersøgelsen viste:

- At elevplanernes udformning har betydning for deres anvendelighed som redskab til de forskellige formål i bekendtgørelsen. Elevplanerne viste sig at have forskellige udformninger på de seks skoler som deltog i forundersøgelsen. Mange forhold spiller ind på udformningen, og

der var foretaget prioriteringer og beslutninger på kommune-, skole- og lærerniveau i forbindelse med arbejdet med elevplaner på de seks skoler i forundersøgelsen. Arbejdet med elevplaner bør derfor ses i forhold til lovgrundlag, vejledninger og kontekst på nationalt og kommunalt niveau for at det er muligt at belyse hvad der har betydning for elevplanernes kvaliteter som redskab.

- At elevplanernes udformning, herunder bl.a. forholdet mellem status og fremadrettede aftaler og forholdet mellem standardtekst og individuelle beskrivelser, har afgørende betydning for hvad elevplanerne kan bruges til i praksis. Det er derfor vigtigt at se nærmere på elevplanernes konkrete udformning når det undersøges om de har betydning for lærernes undervisningspraksis, skole-hjem-samarbejdet og den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.
- At elevplanerne kan være et redskab til løbende evaluering, og lærerne på de seks skoler i forundersøgelsen havde intentioner om at de skulle blive det i fremtiden. Det viste sig dog at der var forhold som gjorde at evalueringen i elevplanerne mere havde karakter af punktnedslag en eller to gange årligt i forbindelse med at elevplanerne skulle udleveres til forældrene. Det er derfor også vigtigt at se på den lokale kontekst når rapporten undersøger om elevplanerne har styrket den løbende evaluering.
- At elevplanerne primært spiller en rolle i skole-hjem-samarbejdet ved at have positiv betydning for skole-hjem-samtalerne da elevplanerne medførte at forældrene på de seks skoler i forundersøgelsen følte sig bedre forberedt til samtalerne. Skole-hjem-samtalerne er samtidig et vigtigt element i skole-hjem-samarbejdet på mange skoler. Det er derfor nødvendigt at betragte elevplanerne i sammenhæng med skole-hjem-samtalerne når det undersøges om elevplanerne har styrket skole-hjem-samarbejdet.
- At lærerne synes at der ligger en stor udfordring i at skrive til forældrene om deres barn. De har derfor brugt mange ressourcer på at arbejde med sprog og formidling i elevplanerne og har haft behov for støtte og sparring. Det er derfor vigtigt at se på ledelsens rolle og lærernes samarbejde når man undersøger lærernes arbejde med elevplaner i praksis.

2.3 Metode

I det følgende redegør vi for undersøgelsens metode og de valg vi har truffet på baggrund af undersøgelsens fokuspunkter og formål.

2.3.1 Formålenes og fokuspunkternes betydning for metodevalg

Undersøgelsens formål og fokuspunkter lægger op til en analyse på både et deskriptivt og et forklarende niveau. Disse to tilgange anvendes afhængigt af hvilken af undersøgelsens to typer af formål der er i fokus. I det følgende beskriver vi hvordan:

- Det ene formål er at afdække arbejdet med elevplaner på nationalt niveau ved at se nærmere på hvad man i praksis gør rundt om i landet når man arbejder med elevplaner. Til dette formål

anvender vi en beskrivende og typificerende analysetilgang hvor frekvenstabeller fra spørgeskemaundersøgelser og nuancerende beskrivelser fra interviews anvendes som det primære datagrundlag.

- Det andet formål er at forklare hvordan en lang række forhold kan have betydning for læreres, elevers og forældres forskellige erfaringer med elevplaner. Hvilke faktorer forklarer positive eller negative erfaringer, og hvilke faktorer har betydning for om elevplanerne vurderes som et anvendeligt redskab? Først har vi, primært på baggrund af forundersøgelsen, opstillet hypoteser der beskriver hvilke faktorer der kan have betydning for vurderingen af elevplanens anvendelighed. Herefter tester vi hypoteserne ved hjælp af statistiske regressionsmodeller baseret på spørgeskemadata. Denne type analyse suppleres med data fra dybtgående og nuancerende interviews.

2.3.2 Undersøgelsens design og metode

I det følgende beskriver vi kort hvordan undersøgelsen er designet og gennemført. For en mere udførlig redegørelse for metode og dataindsamling se appendiks B.

Undersøgelsen er gennemført på baggrund af en projektbeskrivelse som er udarbejdet af EVA på foranledning af formandskabet for Skolerådet (se projektbeskrivelsen i appendiks A). Undersøgelsen belyser arbejdet med elevplaner ud fra følgende perspektiver: kommunernes, skoleledernes, lærernes, elevernes og forældrenes. Den består af følgende dele:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner
- Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt lærere
- Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt forældre
- Casestudier på seks skoler (herunder interviews med kommune, skoleledelse, lærere, forældre og elever).

I det følgende gør vi kort rede for de forskellige undersøgelsesdele.

2.3.3 Spørgeskemaundersøgelser blandt kommuner, lærere og forældre

Ud over at spørgeskemaundersøgelserne bidrager med et nationalt overblik over hvordan det går med arbejdet med elevplanerne i Danmark, giver de også mulighed for at iagttage relevante sammenhænge ved hjælp af statiske modeller. De statistiske modeller bliver brugt til at forklare hvilke faktorer der har betydning for lærere og forældres erfaringer med elevplanerne. (Mere om denne analyseform i appendiks C). På den måde bliver spørgeskemadata anvendt til både at beskrive arbejdet med elevplaner og til at identificere faktorer der har betydning for læreres og forældres arbejde med elevplanerne.

Konsulentfirmaet Capacent Epinion har gennemført spørgeskemaundersøgelserne for EVA i foråret 2008 på baggrund af spørgeskemaer udarbejdet af EVA.

Totalundersøgelse blandt kommuner

Spørgeskemaundersøgelsen blandt kommuner er sendt ud til samtlige danske kommuners forvaltning med ansvar for skoleområdet. Temaerne i spørgeskemaet handler om kommunens rolle i arbejdet med elevplaner: Har kommunen opstillet mål og rammer, udarbejdet vejledning eller skabelon eller tildelt ekstra tid? Har der været nedsat arbejdsgrupper, og hvilken dialog har der været med skolerne om arbejdet med elevplaner og opfølgning på skolernes første erfaringer?

Svarprocenten i undersøgelsen er 82 % (hvilket svarer til 80 kommuner). Fordi der ikke er noget systematisk frafald, giver undersøgelsen et dækkende billede af hvordan de forskellige danske kommuner har arbejdet med elevplaner.

Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere er sendt ud til et repræsentativt udsnit af folkeskolelærere i Danmark fordelt på 211 skoler. Undersøgelsen handler om lærernes arbejde med elevplaner, herunder elevplanernes betydning for lærernes undervisning, for skole-hjem-samarbejdet og inddragelsen af eleverne. Der fokuseres desuden på udformningen af elevplanen og skriftsproget heri og på lærernes oplevelse af de rammer som skolen og kommunen stiller til rådighed for arbejdet med elevplaner.

Skemaet blev udsendt til 1.780 lærere hvoraf 967 afleverede en besvarelse. Det giver en svarprocent på 54 %. Vi vurderer på baggrund af Capacent Epinions bortfaldsanalyse at svarprocenten er tilfredsstillende da bortfaldet ikke er skævt i en grad som har nogen betydning (jf. appendiks B).

På grund af undersøgelsens repræsentativitet er det muligt at give et billede af hvordan det går med arbejdet med elevplaner i den danske folkeskole set ud fra lærernes synspunkt.

Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af forældre til elever i folkeskolen fordelt på 211 skoler i Danmark. Undersøgelsen fokuserer på forældrenes opfattelse af deres barns elevplan, herunder elevplanens betydning for skole-hjem-samarbejdet, for forældrenes oplevelse af at blive inddraget og for deres mulighed for at engagere sig i barnets udvikling.

Forældrene er udtrukket til at svare for ét barn for at gøre det muligt at behandle svarene ud fra fx barnets klassetrin og de fag barnet har. Ved at lade forældrene svare for ét barn var det muligt at undgå at forældre med flere børn der havde fået forskellige elevplaner, ville have vanskeligt ved at give entydige svar fordi svarene kunne afhænge af hvilket barn der var tale om. Skemaet blev udsendt til 1.488 forældre hvoraf 833 afleverede en besvarelse. Det giver en svarprocent på

56 %. Også i dette tilfælde vurderer vi på baggrund af Capacent Epinions bortfaldsanalyse at svarprocenten er tilfredsstillende fordi der ikke er tale om et skævt bortfald (jf. appendiks B).

Også forældreundersøgelsen er repræsentativ og kan derfor sige noget om hvordan forældre i Danmark oplever det at få en elevplan for deres børn.

2.3.4 Casestudier på seks skoler

Der blev i august 2008 gennemført casestudier på følgende seks skoler:

- Havrehedskolen i Nordfyns Kommune
- Husum Skole i Københavns Kommune
- Lem Skole i Skive Kommune
- Niels Ebbesen Skolen i Skanderborg Kommune
- Nøddeskovskolen i Næstved Kommune
- Rønnevangsskolen i Høje-Taastrup Kommune.

Formålet med casestudierne var at få et nuanceret billede af arbejdet med elevplaner og af konkrete oplevelser og erfaringer med planerne. Desuden gav casestudierne mulighed for at gå i dybden med de enkelte skolers arbejde med elevplaner ved at se på sammenhænge mellem de kommunale og skolemæssige rammer, lærernes praksis og oplevelser i forhold til arbejdet med elevplaner og elevers og forældres oplevelse af elevplanerne.

Udvælgelseskriterier

Skolerne er udvalgt på baggrund af en række kriterier for at få så forskellige perspektiver på arbejdet med elevplaner som muligt:

- Geografisk placering – både i landet som helhed og i forhold til by eller land
- Skolestørrelse – antallet af elever
- Elevgrundlag – forældres uddannelsesbaggrund og andelen af tosprogede elever.

Disse oplysninger fremkom af data indhentet hos UNI-C.

Dertil kommer en række udvælgelseskriterier der udspringer af spørgeskemaundersøgelsen blandt kommuner og lærere. Skolerne er udvalgt så de ligger i seks kommuner der har håndteret implementeringen af elevplaner forskelligt, og dækker tre forskellige typer af kommuner.

Kommunerne har lovgivningsmæssigt haft frie rammer for hvor meget de ville styre implementeringen af elevplaner på skolerne. Undersøgelsen viser da også at kommunerne har valgt forskellige strategier i forhold til implementeringen af elevplaner; nogle har valgt en central styring i forhold til skolerne, andre en mere decentral. Disse strategier er som nævnt lagt til grund for en typificering af kommunerne som har dannet grundlag for udvælgelsen af caseskoler. Der er tale om

kommuner der kan karakteriseres som hhv. styrende, støttende og ikke-styrende i forhold til skolenes arbejde med elevplaner.

- Med styrende mener vi at kommunerne har angivet mål og rammer, vejledning til og skabeloner for elevplanerne som skolerne skal anvende.
- Med støttende mener vi at kommunerne har angivet mål og rammer og en vejledning til arbejdet med elevplaner som skolerne kan vælge at bruge.
- Med ikke-styrende mener vi at kommunerne har overladt det til skolerne selv at bestemme inden for hvilke rammer arbejdet med elevplaner skal foregå. Disse kommuner har ikke givet nogen vejledning til arbejdet med elevplaner.

(Kommunetyperne er nærmere beskrevet i appendiks D).

Desuden er resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere inddraget i udvælgelsen af skoler. Skolerne er således også valgt ud fra lærernes gengivelse af deres skoles tilrettelæggelse af arbejdet med elevplaner og ud fra den udstrækning de inddrager elevplaner i dele af deres undervisningspraksis.

Interviews på skolerne

Forud for EVA's besøg indsendte alle skoler eksempler på deres elevplaner. Elevplanerne kunne på den måde danne udgangspunkt for interviewene på skolerne. Beskrivelser af de seks skolars elevplaner kan ses i appendiks E. Eksempler på dele af elevplanernes udformning fremgår af rapporten i kapitel 3 om typer af elevplaner.

Der blev gennemført interviews med relevante ledelsesrepræsentanter fra den kommunale forvaltning med ansvar for skoleområdet i de seks relevante kommuner. På de seks skoler blev der gennemført interviews med skoleledelse, lærere, elever og forældre. Interviewene med lærere og forældre blev gennemført som fokusgruppeinterviews. Fokusgruppeinterviewene gav de forskellige grupper mulighed for at diskutere hvordan de opfatter arbejdet med elevplaner. Formålet med dette var at fremdrage så mange refleksioner som muligt uden at der var et krav om at grupperne skulle nå til enighed. I interviewene med skoleledelserne og repræsentanterne fra den kommunale forvaltning var der en til tre personer til stede med ansvar for og tilknytning til implementeringen af elevplanerne. Elevinterviewene blev hver gennemført med en gruppe af tre elever med det udgangspunkt at det er en central forudsætning for interview med børn at der skabes en tryk og fortrolig atmosfære.

Alle interviews forløb efter hensigten. De interviewede bidrog med egne erfaringer med elevplanerne hidtil og overvejelser og visioner for fremtidens elevplaner. Interviewene gav derfor et godt indtryk af hvordan arbejdet med elevplaner foregår på skolerne, og hvordan de modtages af såvel elever som forældre.

Datamaterialet inddrages løbende i rapporten hvor resultaterne er relevante for det aktuelle tema. Citater og eksempler er anonymiserede. Læs mere om undersøgelsens dokumentation og metode i appendiks B.

2.4 Projektgruppe

Projektgruppen fra EVA har haft ansvaret for undersøgelsen og for udarbejdelsen af denne rapport. Gruppen består af:

- Evalueringskonsulent Gitte Grønkær Andersen (projektleder)
- Evalueringskonsulent Kristine Bang Nielsen
- Evalueringsmedarbejder Line Holst
- Metodekonsulent Mikkel Bergqvist
- Metodekonsulent Thomas Hem Pedersen.

2.5 Rapportens opbygning

Rapporten består ud over forord, resumé og indledning af fem analysekapitler og et appendiks. I det følgende præsenterer vi kapitlernes indhold.

2.5.1 Kapitlernes indhold

De følgende to kapitler beskriver rammerne for arbejdet med elevplanerne og elevplanernes udformning. Rammerne for arbejdet med elevplaner og implementeringsprocesserne lokalt på skoler og i kommuner har haft stor betydning for elevplanernes udformning. Både rammer og udformning har samtidig stor betydning for hvordan elevplanerne fungerer som arbejdsredskab i praksis, og for om elevplanerne er velegnede redskaber til at styrke undervisningsdifferentieringen, den løbende evaluering og skole-hjem-samarbejdet. Rapporten indledes derfor med en analyse af udformning og rammer.

Kapitel 3, *Typer af elevplaner*, beskriver hvad der karakteriserer udformningen af elevplanerne på nationalt plan. Data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere inddrages i dette kapitel hvori det beskrives om de elevplaner lærerne arbejder med, har afkrydsning, individuelle beskrivelser eller begge dele, om de inddrager trin- og slutmål, dækker alle fag, beskriver sociale aspekter og elevens trivsel, og om de inddrager status og opfølgning. Løbende i kapitlet inddrages desuden lærernes og forældrenes holdninger til de forskellige typer af elevplaner. Endelig vil der være illustrerende eksempler på dele af elevplaner fra de seks caseskoler.

Kapitel 4, *Implementering*, handler om hvordan elevplanerne er blevet implementeret. Kapitlet beskæftiger sig med de forskellige rammer skoler og lærere har fået for arbejdet med elevplaner, og den rolle kommune og skoleledelse har spillet. Rammerne har betydning for hvordan arbejdet med elevplaner foregår, og hvordan elevplanerne opfylder de tiltænkte formål. Kapitlet bygger

primært på datamateriale fra kommune- og lærerundersøgelsen, som suppleres af eksempler fra caseundersøgelsen.

Rapportens øvrige tre kapitler er opdelt efter temaerne i undersøgelsens formålsbeskrivelse.

Kapitel 5, *Integrering af elevplanen i lærernes praksis*, handler om hvordan lærerne anvender elevplanerne i praksis, og om elevplanerne har betydning for undervisningsdifferentiering og løbende evaluering. Særligt er der fokus på om elevplanerne i forhold til lærernes praksis og med den form de har, er anvendelige som redskab til løbende evaluering og til planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen. Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere og forældre inddrages, ligesom vurderinger og synspunkter fra caseundersøgelsen.

Kapitel 6, *Elevernes motivation og udvikling*, handler om elevplanens betydning for elevernes motivation og udvikling. Kapitlet fokuserer på elevernes syn på elevplanen, på inddragelse af eleverne i arbejdet med elevplaner, og på hvilken betydning fokus på elevens mål har for elevens motivation. Dette kapitel tager især udgangspunkt i de gennemførte elevinterviews, men også i data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere og forældre og de øvrige interviews.

Kapitel 7, *Skole-hjem-samarbejdet*, handler om elevplanens betydning for samarbejdet mellem skole og hjem. Kapitlet beskæftiger sig med sammenhængen mellem elevplaner og skole-hjem-samtaler og med om elevplanerne har haft en positiv betydning for denne del af samarbejdet. Herudover ser vi nærmere på elevplanernes betydning for forældrenes inddragelse i deres børns skolegang og i aftaler om opfølgning på den løbende evaluering af barnets udbytte af sin skolegang. Kapitlet bygger på spørgeskemaundersøgelserne blandt forældre og lærere, og desuden inddrages interviews med lærere og forældre.

I *appendiks A* præsenteres projektbeskrivelsen, i *appendiks B* findes et baggrundskapitel om undersøgelsens dokumentation og metode, i *appendiks C* præsenteres de statistiske modeller, i *appendiks D* beskrives kommunetyperne, og i *appendiks E* beskrives de seks caseskoler elevplaner.

2.5.2 Eksempler og opmærksomhedspunkter

Rapporten indeholder en række eksempler på hvordan skolerne har udformet og arbejdet med elevplanerne. Kapitel 3 indeholder eksempler på udformningen af elevplaner, og løbende i rapporten kan man læse eksempler på hvordan skolerne har håndteret forskellige problematikker i arbejdet med elevplaner. I slutningen af hvert kapitel findes en opsamling på analysen og en tekstboks med opmærksomhedspunkter i det videre arbejde med elevplaner.

Formålet med eksemplerne er dels at illustrere hvordan arbejdet med elevplaner kan gribes an, dels at inspirere både skoleledere, lærere og andre der arbejder med at udvikle elevplaner. Under-

søgelsen giver dog ikke et bud på hvordan den optimale elevplan bør se ud da den lokale kontekst som elevplanen udarbejdes i, har stor betydning. Det der fungerer godt på en skole, fungerer ikke nødvendigvis på en anden skole. Ikke desto mindre er et af undersøgelsens mål at viderefremidle eksempler på hvordan arbejdet med elevplanerne kan gribes an, og sætte fokus på opmærksomhedspunkter sådan at der med undersøgelsen også gives et fremadrettet perspektiv på arbejdet med elevplaner.

3 Typer af elevplaner

Bekendtgørelsen om elevplaner lægger op til at lærerne kan arbejde med forskellige typer af elevplaner. Der er ikke nogen formkrav til planerne. Dog er der en række indholdsmæssige krav til planerne som har betydning for den måde de kan udformes på. Det gælder fx at "elevplanen skal indeholde resultater af den løbende evaluering af undervisningen i alle fag", og at elevplanen "skal indeholde oplysning om den besluttede opfølgning på resultaterne af den løbende evaluering" og "test i udvalgte fag og på bestemte klassetrin" (§ 3). Desuden skal elevplanen indeholde oplysninger om "eventuelle aftaler om forældrenes og elevens medvirken til, at eleven når de opstillede læringsmål" (§ 3, stk. 2). Af folkeskoleloven fremgår det desuden at lærer og elev løbende skal samarbejde om "fastsættelse af de mål, der søges opfyldt" (§ 18, stk. 4). Endelig er der i bekendtgørelsen en række forslag til hvad elevplanen kan indeholde.

Da kommuner, skoler og lærere inden for disse rammer altså har frie hænder til at udforme elevplanerne, er elevplanerne meget forskellige. I dette kapitel beskriver vi hvilke forskellige typer af elevplaner der findes på nationalt plan i forhold til følgende forskellige elementer ved udformningen:

- Balancen mellem individuelle beskrivelser, standardiserede beskrivelser og afkrydsningsskema
- Inddragelse af trin- og slutmål
- Dækning af de forskellige fag
- Dækning af elevernes trivsel og sociale udvikling
- Forholdet mellem status og opfølgning.

Formålet med kapitlet er som en indledning til rapporten at beskrive hvad der generelt karakteriserer elevplanerne på nationalt plan. Det skyldes at elevplanernes udformning som nævnt har betydning for hvordan det går med arbejdet med elevplanerne, og er afgørende for hvad de kan og ikke kan som redskab.

Elevplanernes forskellige udformninger udspringer af forskellige dilemmaer, overvejelser og prioriteringer hos kommune, skole og den enkelte lærer i forbindelse med implementeringen. Disse vil blive behandlet løbende i rapporten.

Kapitlet viser at udformningen af elevplanerne nationalt set er meget forskellig. Dog ses der også nogle tendenser på tværs som fx at ikke alle fag altid er dækket, at mange elevplaner indeholder både en form for afkrydsning og individuelle beskrivelser, og at en stor del af elevplanerne indeholder både status og opfølgingsdele. Dette har betydning for hvordan lærerne arbejder med elevplaner.

3.1 Afkrydsning og individuelle beskrivelser i elevplanerne

Et væsentligt træk ved de forskellige typer af elevplaner drejer sig om i hvilken udstrækning elevplanerne indeholder afkrydsning i kategorier som fx kan/kan næsten/kan ikke, smileys eller andre former for graduering, og i hvilken udstrækning de indeholder individuelle beskrivelser i vurderingen af elevernes udbytte af deres skolegang. Eksempel 1 er et uddrag af en elevplan med afkrydsning.

Eksempel 1: Uddrag af elevplan med afkrydsning

Matematik

Faglige områder fra fælles mål	Eleven udviser overblik og stor sikkerhed på området	Eleven udviser sikkerhed på området	Eleven opfylder området tilfredsstillende	Eleven behersker området med nogen usikkerhed	Eleven er usikker på området
Arbejde med tal og algebra		x			
Arbejde med geometri			x		
Matematik i anvendelse			x		
Kommunikation og problemløsning				x	

Elevplanerne fra den skole eksemplet kommer fra, indeholder hovedsageligt denne form for afkrydsning. Under hvert fag er der i afkrydsningskemaet plads til at notere uddybende bemærkninger, men dette felt bliver mange steder ikke brugt. Dvs. at nogle af elevplanerne ikke indeholder andet end en række krydser som angiver den aktuelle status. I nogle af elevplanerne er der dog kommentarer som forklarer krydset, dvs. en uddybning af status. Og i to af elevplanerne er

der kort noteret enkelte mål under de uddybende bemærkninger til sidst i planen, som fx "Arbejde mere med matematik", "Høre efter hvad andre mennesker siger" eller "Blive bedre til at koncentrere mig", men elevplanen siger ikke noget om hvordan eleven kan nå disse mål.

Eksempel 2 er et uddrag af en anden skoles elevplan der indeholder individuelle beskrivelser.

Eksempel 2: Uddrag af elevplan med individuel beskrivelse

Engelsk	<p>synes engelsk er rigtig svært. Hun arbejder rigtig godt med små skriftlige opgaver og hun har bestemt flair for sprogets udtale. Hendes tilbageholdenhed (mundtligt) er med til at hæmme hendes engelskfaglige udvikling da hun ikke rigtig tør "gætte sig frem" og tale engelsk i klassen. Mit indtryk er, at hun bestemt har potentialet til at lære engelsk.</p> <p>Vi vil i næste periode have fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den mundtlige dimension. • Læsning af overskuelige tekster. • At lave aftaler om hvad og hvornår skal sige/læse på klassen. • Opbygning af grundlæggende ordforråd.
----------------	---

Her er der både en individuel beskrivelse af hvordan eleven klarer sig, og en opsummering af hvad der fremadrettet skal arbejdes med i forhold til denne elev i faget engelsk.

Spørgeskemaundersøgelsen viser at størstedelen af lærerne angiver at de elevplaner de arbejder med, indeholder individuelle beskrivelser, mens en mindre andel angiver at de indeholder afkrydsninger i skema.

Tabel 1**Anvendelse af individuelle beskrivelser og afkrydsning i elevplaner (n = 967)**

	Hvis du tænker på de elevplaner du har været med til at udarbejde, hvor ofte indeholder de så individuelle beskrivelser?	Hvis du tænker på de elevplaner du har været med til at udarbejde, hvor ofte indeholder de så afkrydsninger i skema?
Altid	70 %	43 %
Ofte	15 %	11 %
Sjældent	10 %	7 %
Aldrig	4 %	40 %
Total	100 % ¹	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det fremgår af tabel 1, har i alt 85 % af lærerne svaret at de altid eller ofte anvender individuelle beskrivelser, mens i alt 14 % har svaret at de sjældent eller aldrig gør det. I alt 54 % af lærerne har svaret at de altid eller ofte anvender afkrydsning i skema, mens i alt 47 % har svaret at de sjældent eller aldrig anvender afkrydsning i skema i elevplanerne. Individuelle beskrivelser er altså mere udbredt end afkrydsning i skema, som bruges i lidt over halvdelen af elevplanerne.

Lærerne er herudover blevet spurgt om elevplanen bør indeholde individuelle beskrivelser eller afkrydsning. Besvarelsene viser at i alt 96 % af lærerne foretrækker at elevplanerne altid eller ofte indeholder individuelle beskrivelser, og at 48 % af lærerne samtidig mener at elevplanerne altid og/eller ofte bør indeholde afkrydsning i skema. Langt de fleste lærere mener altså at individuelle beskrivelser er at foretrække, mens lidt under halvdelen mener at elevplanerne bør indeholde afkrydsning.

Flere lærere har i interviewene givet udtryk for at de lige nu er tilfredse med en model for elevplanen der indeholder en del afkrydsning – ud fra hensynet til hvor meget tid de bruger på at udfylde hver elevplan. Men samtidig giver de udtryk for at de ideelt set hellere vil udvikle en elevplan med flere individuelle beskrivelser da de oplever dette som mere nuanceret og brugbart for eleven og forældrene.

¹ Procenterne i rapportens tabeller er afrundet til hele tal så de til tider summerer op til 99 %, 101 % eller 102 % i stedet for 100 %.

Lærerne står med andre ord i et dilemma når de skal vælge mellem den ideelle elevplan med mange individuelle nuancerede beskrivelser af eleverne og tiden de bruger til at skrive om hver elev, især hvis de underviser mange elever som de skal udfylde elevplaner for.

Ud over spørgeskemaundersøgelsens to kategorier der handler om elevplanernes indhold af tekst og afkrydsning i skema, ses på nogle af caseskolerne en model hvor man anvender standardtekst eller forformulerede sætninger. Denne type elevplan findes elektronisk. Læreren sætter et kryds ud for en smiley eller en anden form for graduering, hvorefter systemet danner en standardtekst der kommer frem på den elevplan der udleveres. Eksempel 3 er et uddrag af en elevplan med standardtekst.

Eksempel 3: Uddrag af elevplan med standardtekst

Matematik

4/1

Han viser tilfredsstillende kendskab til og viden om arbejde med tal og algebra.

Han viser et tilfredsstillende kendskab til geometrien og kan både eksperimentere og beskrive tilfredsstillende.

Han viser et tilfredsstillende kendskab til og fin viden om anvendelse af matematikken.

Han kan på tilfredsstillende niveau gennemføre problemløsende eksperimenter og undersøgelser inden for matematikken.

Han viser begrænset engagement i sit arbejde på at udvikle sig, men kan forholde sig kritisk til egen indsats og i et vist omfang sætte nye mål for sig selv.

I eksemplet her ligger udtalelsens formuleringer meget tæt op ad folkeskolens trinmål, og vurderingen af hvordan eleven klarer sig, varierer mellem tillægsordene "tilfredsstillende" og "begrænset". De øvrige eksempler fra denne skole er udformet efter samme elektroniske skabelon og indeholder lignende beskrivelser i alle fag: Vurderingen er opremsende, tager udgangspunkt i trinmål, og de samme tillægsord bruges i beskrivelserne af hvor godt eleven klarer sig. De store fag er som regel beskrevet med flere sætninger, mens de mindre fag flere steder kun beskrives med en enkelt sætning om hvordan eleven samlet set klarer sig. Fx står der om en elev i billedkunst: "Eleven viser engagement i sit arbejde på at udvikle sig, forholder sig generelt kritisk til egen indsats og kan sætte nye mål for sig selv". I slutningen af elevplanerne fra denne skole er der mulighed for at skrive en fremadrettet kommentar under punktet Mål, planer og kommentarer. Men dette felt udnyttes kun lidt eller slet ikke i de eksempler som er medtaget.

En statistisk analyse viser en sammenhæng mellem elevplanernes udformning og lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner. Vægtningen mellem individuelle beskrivelser og afkryds-

ning i skema har således betydning for hvor positiv eller negativ lærernes samlede holdning til elevplaner er (se appendiks C). Lærernes holdning til elevplaner samlet set er:

- Mest positiv hvis elevplanerne kun indeholder individuelle beskrivelser.
- Mere negativ hvis elevplanerne altid indeholder både afkrydsning og beskrivelser, eller hvis de altid indeholder afkrydsning og ofte eller sjældent indeholder beskrivelser.
- Særligt negativ hvis elevplanerne kun indeholder afkrydsning i skema.

Den statistiske analyse viser altså at individuelle beskrivelser i elevplaner har positiv betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner. En samlet model over hvad der herudover har betydning for lærernes vurdering af elevplanerne, findes i kapitel 5.

Interviewene med lærere viser at lærerne står i et dilemma mellem på den ene side ønsket om at formidle en individuel og velformuleret tekst om hver elev til forældrene og på den anden side tidsmæssige og formidlingsmæssige fordele ved at anvende forformulerede tekster og afkrydsning. Dertil kommer at den statistiske analyse viser at forældrene samlet set betegner deres erfaringer med elevplaner mest positivt hvis elevplanerne indeholder både afkrydsning og individuelle beskrivelser. Dette dilemma vil blive behandlet nærmere gennem rapporten i både kapitel 4 om implementeringen af elevplaner og kapitel 7 om skole-hjem-samarbejdet.

3.2 Inddragelse af trin- og slutmål

En anden faktor som har betydning for udformningen af elevplaner, er i hvilken udstrækning lærerne inddrager trin- og slutmålene for de forskellige fag i vurderingen af elevernes udbytte af undervisningen i elevplanerne. Folkeskoleloven fastsætter i § 10 formål og slutmål for alle fag og obligatoriske emner og trinmål for fag og emner som strækker sig over mere end to år².

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at størstedelen af lærerne inddrager trinmål og slutmål når de udfylder elevplaner.

² "Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet. Trinmålene er de kortsigtede mål som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen, som dialogredskab og som områder i forbindelse med vurderingen af elevens udbytte af undervisningen" (Kilde: Undervisningsministeriets hjemmeside http://pub.uvm.dk/2006/faellesmaal/om_faelles_maal_06_forskellige_maal.html)

Tabel 2
Inddrager du trinmål/slutmål når du udfylder elevplaner? (n = 967)

Ja	74 %
Ja, men kun for elever i 2., 4., 6., og 9., klasse (hvor der er formuleret trinmål)	7 %
Nej	18 %
Ved ikke	2 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det fremgår af tabel 2, har 74 % svaret ja til at de inddrager trinmål eller slutmål, mens 7 % har svaret at de kun gør det i elevplanerne for elever på de klassetrin som trin- og slutmålene er formuleret for, dvs. 2., 4., 6. og 9. klasse. 18 % af lærerne har svaret at de ikke inddrager trin- og slutmål når de udfylder elevplaner, og 2 % har svaret "ved ikke" på spørgsmålet.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også at 74 % af lærerne som har svaret at de inddrager trin- og slutmålene når de udfylder elevplaner, inddrager dem på forskellige måder. Som det ses i tabel 3, inddrager de fleste lærere trin- og slutmålene enten ved at omformulere dem eller ved kun at inddrage dele af målene.

Tabel 3
Hvordan inddrager du trinmål/slutmål i elevplanen? (n = 967)

Trinmålene er på forhånd gengivet i den skabelon skolen anvender	29 %
Jeg indfører selv en præcis gengivelse af trinmålene	3 %
Jeg inddrager trinmålene, men omformulerer ordlyden	33 %
Jeg inddrager dele af trinmålene	36 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det fremgår af tabel 3, har 29 % af lærerne svaret at de anvender en skabelon hvor trinmålene på forhånd er gengivet. 33 % har svaret at de omformulerer ordlyden af trinmålene, 36 % har svaret at de inddrager dele af trinmålene, mens 3 % har svaret at de selv indfører en præcis gengivelse af trinmålene.

Eksempel 4 og 5 nedenfor er uddrag af elevplaner hvor trinmålene henholdsvis er blevet brugt direkte og omformuleret.

Eksempel 4: Uddrag af elevplan hvor trinmål er brugt direkte

Matematik

Arbejde med tal og algebra

Du har fuldt opnået at kende til de naturlige tals opbygning, herunder rækkefølger, tælleremser og titalssystemet

Du har fuldt opnået at bestemme antal ved at anvende simpel hovedregning, tællematerialer, lommeregner og skriftlige notater

Du har fuldt opnået at kende eksempler på praktiske problemstillinger, der løses ved addition og subtraktion

Du har i tilstrækkelig grad opnået at arbejde med forberedende multiplikation og helt enkel division

Du har i tilstrækkelig grad opnået at kende til eksempler på brug af decimaltal, bl.a. i forbindelse med penge og enkle brøker som en halv og en kvart.

Arbejde med geometri

Du har i tilstrækkelig grad opnået at tale om dagligdags ting og billeder med brug af det geometriske sprog og udgangspunkt i former, beliggenhed og størrelser

Du har i tilstrækkelig grad opnået at undersøge og beskrive mønstre, herunder symmetri

Du har i tilstrækkelig grad opnået at arbejde med enkel måling af afstand, flade, rum og vægt

Matematik i anvendelse

Du har i tilstrækkelig grad opnået at kende til, hvordan tal kan forbindes med begivenheder i dagligdagen

Du har fuldt opnået at indsamle og ordne ting efter antal, form, størrelse og andre egenskaber

Kommunikation og problemløsning

Du har i tilstrækkelig grad opnået at kende til eksperimenterende og undersøgende arbejdsformer

Du har i tilstrækkelig grad opnået at anvende forskellige metoder, arbejdsformer og redskaber til løsning af matematiske problemer

Du har i tilstrækkelig grad opnået at samarbejde med andre om at løse problemer, hvor matematik benyttes

Eksempel 5: Uddrag af elevplan hvor trinmål er omformuleret

		kan	Kan næ- sten	Kan ikke endnu
Dansk				
Elev	Jeg kan give mundtligt udtryk for fantasi, følelser, erfaringer og viden	X		
Lærer		X		
Elev	Jeg kan læse sikkert og med god forståelse	X		
Lærer		X		
Elev	Jeg kan skrive kronologisk ud fra indsamlet stof	X		
Lærer		X		
Elev	Jeg kan samtale om tekster og andre udtryksformer både ud fra umiddelbar oplevelse og forståelse og ud fra elementært kendskab til faglige begreber	X		
Lærer		X		
Elev	Jeg kan udtrykke mig i billeder, lyd og tekst i små produktioner samt i dramatisk form	X		
Lærer		X		

Forskellen på de to eksempler er at eksempel 4 gengiver trinmålene ordret, mens de i eksempel 5 er omformuleret og gjort enklere og mere forståelige for elev og forældre.

I elevplanen fra den skole som eksempel 4 stammer fra, er der generelt en del tekst under hvert fag, og al tekst ser ud til at være trinmålsformuleringer. Der er mest tekst i fagene dansk, matematik og engelsk, men også i de andre fag er det med flere sætninger beskrevet hvordan eleven klarer sig. Det betyder at teksten er udfoldet i forhold til trinmålene, men samtidig også noget tungere at læse og sværere at forstå for elever og forældre end elevplanerne fra den skole eksempel 5 stammer fra.

I eksempel 5 er elevplanerne som nævnt enklere formuleret og indeholder to forskellige sider med den afkrydsningsform som eksemplet viser. Den ene side handler om elevens faglige standpunkt (for de elever som får karakterer, er disse vedlagt i stedet for), og den anden handler om elevens trivsel, selvstændighed, ansvarlighed, samvær og samarbejde. Den enklere form betyder at der ikke er skrevet nær så meget om hvert fag da der samtidig er gjort plads til at inddrage eleven selv.

Det ses altså ud fra eksemplerne at der i udformningen af elevplanerne kan være en modsætning mellem de forskellige hensyn, herunder dækningen af fag og trinmål, enkel og forståelig formulering og inddragelse af eleven. I de to eksempler er disse hensyn prioriteret forskelligt, og resultatet er altså to forskellige typer af elevplaner.

Interviewene på de seks caseskoler viser at inddragelsen af trin- og slutmål i arbejdet med elevplanerne er en udfordring. Alene antallet af trinmål for hvert fag gør det ifølge nogle af de interviewede lærere svært at inddrage målene hvis elevplanerne samtidig skal dække alle fag og have et overskueligt omfang.

Både de interviewede lærere og forældre er samtidig kritiske over for den udformning elevplanerne har i de tilfælde hvor trinmålene inddrages direkte i teksten. Dette gælder især fordi de i så fald ofte er formuleret i interne, faglige termer og på et detaljeret niveau som kan være svært at forstå for elever og forældre. Samtidig er det dog også vigtigt at lærerne forholder sig til trin- og slutmål i arbejdet med elevplaner så arbejdet med elevplaner integreres i lærernes øvrige praksis, og så den løbende evaluering af eleverne forholder sig til trin- og slutmål som den skal i henhold til loven. Dette emne behandles nærmere i kapitel 5.

3.3 Dækning af alle fag

En anden dimension som karakteriserer elevplanernes udformning, drejer sig om i hvilken udstrækning de dækker alle fag eleven undervises i. Ifølge bekendtgørelsen om elevplaner i folkeskolen skal elevplanerne dække alle fag som eleven undervises i, men det fremgår ikke af lovgrundlaget om det betyder at alle fag skal dækkes hver gang elevplanen udleveres til forældrene³. Der står således i § 3: "Elevplanen skal indeholde oplysning om resultater af den løbende evaluering af undervisningen i alle fag".

I Undervisningsministeriets vejledning til bekendtgørelsen om elevplaner står der om denne paragraf:

³ Denne dimension af arbejdet med elevplaner har da også givet anledning til en del debat på området. Omdrejningspunktet har været om § 3 skal tolkes som om elevplanen skal indeholde oplysninger om alle fag hver gang den udleveres til forældrene, og det har ligeledes været diskuteret om denne paragraf i bekendtgørelsen burde ændres. Rapport fra udvalget til afbureaukratisering af folkeskolen, juni 2008, anbefaler således følgende: Det kan overvejes at indføre en model, hvorefter det bliver op til skolens vurdering, hvad der ud fra en helhedsvurdering af eleven er væsentligt at medtage i elevplanen for at følge op på og forbedre effekterne af undervisningen. Alle fag skal overvejes i forhold til elevplanen, og elevplanen skal udformes i forhold til behovet for dialog med forældrene om den enkelte elev. Forslaget indebærer den administrative forenkling, at det bliver op til lokal beslutning, hvilke fag der skal behandles i elevplanen.

Efter bekendtgørelsens § 3, stk. 1, 1. pkt., skal elevplanen indeholde oplysning om resultater af den løbende evaluering af undervisningen i alle fag. Det falder uden for loven og lovens bemyndigelse at begrænse kravet om anvendelse af elevplanen til bestemte fag, f.eks. de store fag. Elevplanen er et redskab til at styrke den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen, jf. lovens § 13, stk. 2, og bekendtgørelsens § 2, stk. 2, og det gældende krav om, at der som led i undervisningen løbende skal foretages evaluering af elevens udbytte heraf, er ikke begrænset til bestemte fag.

Der står således ikke direkte i vejledningen om formuleringen i § 3 betyder at elevplanen skal indeholde oplysninger om alle fag hver gang den udleveres. Her understreges det blot at elevplanen er et redskab til løbende evaluering i alle fag. Der står imidlertid også i vejledningen til bekendtgørelsen:

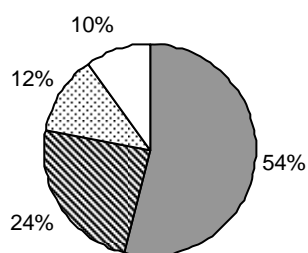
Ud fra en generel betragtning må det antages at styrke en elevplans formålstjenlighed, hvis den har en kort og præcis form. Elevplanens konkretiseringsgrad og detaljeringsgrad i forhold til de enkelte fag kan variere fra elevplan til elevplan og må ses i lyset af en samlet vurdering af elevens aktuelle faglige og sociale situation samt tidligere indgåede aftaler mellem lærer, elev og forældre. Der kan være situationer, hvor det ud fra en samlet betragtning vil være hensigtsmæssigt at videreføre dele af en tidligere elevplans mål og aftaler.

Skoler og kommuner har da også valgt at håndtere spørgsmålet om dækning af alle fag forskelligt, hvilket afspejles i elevplanernes udformning. Elevplanerne fra de seks caseskoler viser at det i nogle tilfælde er samtlige fag som udgør overskrifter i elevplanen, mens elevplanen andre steder er inddelt i andre overskrifter som fx faglig situation, social situation og læringsmål (jf. beskrivelser af caseskolernes elevplaner i appendiks E).

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at størstedelen af elevplanerne altid eller ofte dækker alle fag. Se figur 1.

Figur 1
Hvor ofte dækker elevplanerne alle fag?
(n = 967)

■ Altid   ■ Ofte   ■ Sjældent   □ Aldrig

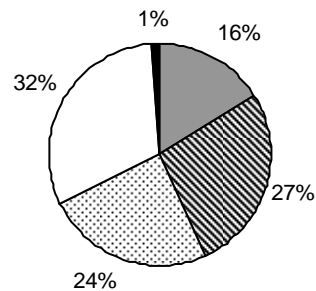
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det ses, har 54 % af lærerne svaret at elevplanerne altid dækker alle fag, mens 24 % har svaret at det ofte er tilfældet. I alt 22 % har svaret at elevplanerne sjældent eller aldrig dækker alle fag. Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere viser altså at ikke alle fag beskrives i elevplanerne hver gang selvom det ofte er tilfældet. Forældreundersøgelsen bekræfter dette da 18 % af forældrene har svaret at elevplanen i mindre grad eller slet ikke beskriver alle fag som barnet undervises i.

Undersøgelsen viser samtidig at mange lærere er uenige i at elevplanen bør dække alle fag, hvilket figur 2 illustrerer:

Figur 2
Hvor enig er du i følgende udsagn om dækningen af store og små fag i elevplanerne:
Det er vigtigt at alle fag beskrives hver gang?
(n = 967)

■ Enig   ■ Overvejende enig   ■ Overvejende uenig   □ Uenig   ■ Ved ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det fremgår af figuren, er i alt 56 % af lærerne uenige eller overvejende uenige i at det er vigtigt at alle fag beskrives hver gang. Dette kan være med til at forklare hvorfor skolerne har valgt en model hvor elevplanerne ikke nødvendigvis dækker alle fag hver gang de udleveres til forældrene.

I interviewene giver flere lærere udtryk for at de finder det vanskeligt og uhensigtsmæssigt at skulle beskrive alle fag. Det er en tidsmæssig udfordring at skulle vurdere elevernes udbytte af alle fag hver gang elevplanerne skal udleveres til forældrene hvis planerne samtidig skal leve op til lærernes forestilling om en god og brugbar elevplan. En lærer fortæller:

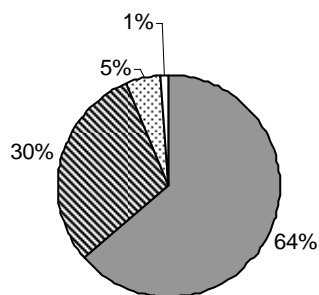
Jeg kan lave individuelle beskrivelser med en statusdel og en fremadrettet del. Det kan jeg gøre fordi jeg kun har 24 elever jeg skal forholde mig til. Men det kan man jo ikke gøre hvis man skal skrive 135 elevplaner fordi man har de mindre fag. (Lærer).

Flere lærere giver udtryk for at arbejdet med elevplaner hurtigt bliver automatiseret og ligegyldigt hvis elevplanerne får karakter af tjeklister i de mindre fag hvor det af ressourcemæssige årsager ikke kan lade sig gøre at bruge ret meget tid på hver enkelt beskrivelse.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt forældrene viser imidlertid at det for forældrene er vigtigt at deres barns elevplan beskriver alle de fag barnet undervises i.

Figur 3
I hvilken grad mener du at elevplanen bør beskrive alle fag som dit barn undervises i?
(n = 833)

■ I høj grad   ■ I nogen grad   ■ I mindre grad   □ Slet ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Figur 3 viser således at i alt 94 % af forældrene har svaret at de i høj grad eller i nogen grad mener at elevplanen bør beskrive alle fag. Flere forældre end lærere mener altså at det er vigtigt at elevplanerne dækker alle fag. Forældrenes forventninger og holdninger til elevplanerne og elevplanernes betydning for samarbejdet mellem skole og hjem behandles mere uddybende i kapitel 7 om skole-hjem-samarbejde.

3.4 Sociale aspekter og elevens trivsel

Vurderingen af de aspekter af elevens alsidige udvikling som drejer sig om andet end det faglige, håndteres også forskelligt af skolerne. Dvs. aspekter der handler om elevens personlige og sociale udvikling og elevens trivsel⁴.

⁴ Vi har operationaliseret begrebet alsidig udvikling på to forskellige måder i lærerundersøgelsen og forældreundersøgelsen ud fra baggrundsviden om hvad de to grupper hver især forstår ved begrebet, og på baggrund af pilottest af begge spørgeskemaer. I lærerundersøgelsen er begrebet alsidig udvikling operationaliseret som "elevens alsidige udvikling og sociale kompetencer". Det er EVA's erfaring fra området at lærerne nogle gange definerer alsidig udvikling som noget der ikke inkluderer det faglige. Formuleringen "sociale kompetencer" er derfor tilføjet for at komme tættere på deres oplevelse og begrebsverden i forhold til vurderingen af andre sider af elevernes udvikling end det faglige. I forældreundersøgelsen er begrebet operationaliseret som hhv. det faglige, det personlige og det sociale. Her har vi helt undladt at bruge begrebet alsidig udvikling da det er EVA's erfaring at en del forældre vil finde det abstrakt og uforståeligt og vil have svært ved at gennemskue hvad der konkret refereres til.

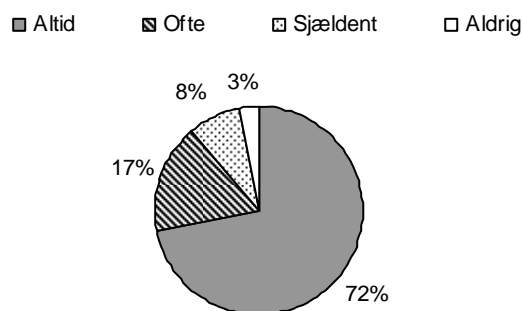
I bekendtgørelsens § 3, stk. 4, står der:

Elevplanen kan indeholde andre oplysninger end de i stk. 1-3 nævnte, f.eks.

- 1 *aftaler om, hvordan forældrene i øvrigt kan bidrage til, at eleven får en god skolegang, herunder ved at tage medansvar for, at eleven møder til tiden, medbringer de nødvendige undervisningsmidler, møder udhvilet m.v., samt*
- 2 *oplysninger om andre forhold relateret til elevens adfærd i undervisningssituationen og skolens dagligdag.*

Det er altså en mulighed at inddrage disse aspekter i elevplanen, men det er ikke et krav. Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at mange inddrager elevernes alsidige udvikling og sociale kompetencer i elevplanen, og at mange synes dette er vigtigt. Se figur 4.

Figur 4
Hvor ofte står der noget om elevens alsidige udvikling og sociale kompetencer i elevplanen?
(n = 967)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det ses i ovenstående figur, har i alt 89 % af lærerne svaret at der altid eller ofte står noget i elevplanen om elevens alsidige udvikling og sociale kompetencer. Desuden viser undersøgelsen at i alt 93 % af lærerne er enige eller overvejende enige i at det er vigtigt at elevens alsidige udvikling og sociale kompetencer beskrives hver gang elevplanen udfyldes.

Flere af de interviewede elever fremhæver også at det er vigtigt at elevplanen indeholder en vurdering af det sociale aspekt og spørgsmål som handler om trivsel. Nogle af eleverne forklarer at det er vigtigt for dem at vide hvordan læreren synes de fungerer i klassen, og hvor gode de er til at samarbejde med andre elever. Derfor vil de gerne have lærerens vurdering af disse aspekter.

Andre elever fremhæver at elevplanen for dem er et vigtigt redskab til at tage emner op som det kan være svært at tale om ansigt til ansigt. En elev i 8. klasse fortæller:

Det er godt hvis der står noget om det sociale, og vi måske selv skal skrive det. Så kan vores lærer se om vi har det godt i skolen. Om vi bliver mobbet. Det fortæller man ikke til skole-hjem-samtalen af sig selv. Det ville komme på banen hvis der stod noget om det i elevplanen. (Elev i 8. klasse).

Dette kræver dog at elevplanen indeholder en del hvor eleven selv har mulighed for at skrive, eller at man anvender supplerende redskaber som eleven selv skriver i i forbindelse med arbejdet med elevplanerne.

Eksempel 6 er et uddrag af en elevplan der viser hvordan elevens sociale og personlige kompetencer kan inddrages.

Eksempel 6: Uddrag af en elevplan hvor elevens sociale og personlige kompetencer fremgår

Fag/CKF	Mål	Status	Handleplan
Sociale og personlige kompetencer Elevens alsidige og personlige udvikling	Overholder klassens sociale spilleregler Forstår vigtigheden af et godt klassefællesskab Viser såvel klassekammerater som voksne respekt Er hjælpsom overfor klassekammerater Forstår at undgå og løse konflikter	Du er et aktiv for klassen. Du optræder respektfuldt overfor dine klassekammerater og lærere Du viser hjælpsomhed overfor dine kammerater.	Alle lægger mærke til den gode opførsel. Forbliv det gode eksempel for dine kammerater.

I eksemplet ovenfor er der angivet mål, status og handleplan for elevens sociale og personlige kompetencer. Dette punkt dækkes i alle eksempler fra den pågældende skole. Under punktet vurderes mest det sociale aspekt og hvordan eleven klarer sig i klassen, og nogle steder også elevens kommunikation og initiativ i forhold til kammerater. Samtidig indeholder elevplanerne alle et punkt om elevens arbejdsvaner der typisk dækker både elevens selvstændige arbejde og samarbejde med andre.

3.5 Forholdet mellem status og opfølgning

Det andet punkt i bekendtgørelsens § 3 om indhold i elevplaner drejer sig om fokus på det fremadrettede aspekt i elevplanerne, dvs. hvad der kan gøres for at støtte elevens udvikling. Der står således i bekendtgørelsens § 3, stk. 2, at: "Elevplanen skal indeholde oplysning om den besluttede opfølgning på resultaterne af den løbende evaluering".

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at 79 % har svaret at elevplanerne indeholder aftaler om opfølgning på evalueringen, herunder aftaler om hvad der kan gøres for at eleven når sine mål. Spørgeskemaundersøgelsen blandt forældrene bekræfter dette billede da 78 % af forældrene har svaret at der er indgået aftaler om hvordan deres barns skolegang kan støttes.

45 % af de 78 % af forældrene der har indgået sådanne aftaler, har svaret at aftalen blev skrevet ned i elevplanen, mens 43 % har svaret at det ikke var tilfældet. 12 % har svaret at de ikke ved det. Hvad aftalerne om opfølgning drejer sig om, og hvem de retter sig mod, behandles nærmere i kapitlet om skole-hjem-samarbejde. Temaet om elevernes målsætninger og opfølgningen på disse vil blive behandlet nærmere i kapitel 5.

Eksempel 7 er et uddrag af en elevplan der viser hvordan opfølgning i form af en handleplan kan fremgå.

Eksempel 7: Uddrag af en elevplan med fremadrettet handleplan

Fag	Mål	Status	Handleplaner
De humanistiske fag: Dansk Faglærer	Læsning: <ul style="list-style-type: none"> - Læser sikkert og med passende hastighed - Benytte varierende læsemåder afpasset formålet – oversigtslæse, punktlæse og nærlæse 	<ul style="list-style-type: none"> - Læseprøven(TL3) viser at [redacted] generelt er placeret overmiddel med hensyn til forståelsen i læsningen - Prøven viser at [redacted] for godt kan træne læsetempoet - Ved oplæsning på klassen er [redacted] generelt sikker i læsningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve højt læsningen/læsningen derhjemme - Afsæt tid til læsning af selvvalgt litteratur
	Skriftlig: <ul style="list-style-type: none"> - Skriver klart og forståeligt i en velvalgt form - Viser genrekendskab i egne tekster - Behersker skriveprocessen fra idé til disponering og opsætning 	<ul style="list-style-type: none"> - Stilene/afleveringerne har generelt været omkring middel. [redacted] har dog haft lidt svært ved at skabe sammenhæng i historiemens opbygning - [redacted] arbejder i det daglige godt med de skriftlige opgaver 	<ul style="list-style-type: none"> - I forbindelse med de skriftlige afleveringer kunne du med fordel lave en disposition inden du går i gang med at skrive
	Mundtlig: <ul style="list-style-type: none"> - Bruge talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og 	<ul style="list-style-type: none"> - [redacted] udviser et stabilt engagement i det mundtlige arbejde, men han kan godt 	<ul style="list-style-type: none"> - Være lidt mere aktiv i diskussioner og ved tekstgennemgang

Felterne mål, status og handleplaner udfyldes under alle punkter i elevplanerne fra denne skole. Dvs. at såvel alle fag som punkterne Arbejdsvaner og sociale og personlige kompetencer som elevplanen også indeholder, er beskrevet i hhv. mål, status og handleplaner. I elevplanerne fra denne skole er der desuden et punkt der hedder Aftaler med forældre til sidst i planerne.

Nogle mål og handleplaner er mere konkrete end andre, fx står der i en af elevplanerne: "I forbindelse med de skriftlige afleveringer kunne du med fordel lave en disposition inden du går i gang med at skrive". Mens der et andet sted står: "Fortsætte de gode takter" og et tredje sted: "Mere ambition". Generelt rummer elevplanerne fra denne skole i høj grad fremadrettede oplysninger, hvilket sandsynligvis er et resultat af at der med overskrifterne er lagt op til denne form, og at man på skolen i øvrigt har arbejdet en del med evalueringskultur og måltænkning.

3.6 Opsamling: Typer af elevplaner og udfordringer i arbejdet med dem

Undersøgelsen viser at udformningen af elevplaner er forskellig. Dog findes der en række fælles-træk.

De fleste elevplaner indeholder individuelle beskrivelser af hvordan det går med eleven. Færre af planerne indeholder afkrydsning. Undersøgelsen viser at afvejningen af afkrydsning og individuelle beskrivelser i elevplanerne betinges af nødvendigheden af at imødekomme flere forskellige behov, nemlig lærerens, elevens og forældrenes. Elevplanerne skal være konkrete og individuelle nok til at eleven både kan genkende sig selv og oplever at blive hjulpet videre. De skal samtidig være præcise, nuancerede og udfoldede nok til at lærerne synes at de indeholder vigtige informationer, og at det derfor giver mening at bruge dem aktivt i praksis. Endelig skal de indeholde oplysninger som opfylder forældrenes behov for klar information om hvordan eleven klarer sig i forhold til hvad der kræves på det pågældende klassetrin.

De fleste lærere inddrager trin- og slutmål i elevplanerne. Det er en udfordring for lærerne at skulle arbejde hen mod trin- og slutmål og integrere dem i arbejdet med elevplaner når elevplanerne samtidig skal formidles til forældre og elever. Det skyldes bl.a. at der findes et stort antal trinmål som det ikke giver mening at formidle usorteret hvis elevplanerne samtidig skal have en overskuelig længde og indeholde information om alle fag. De fleste lærere foretrækker at elevplanerne indeholder individuelle beskrivelser som er dækkende, vedkommende og tæt på den enkelte elev, hvilket kan være svært at forene med gengivelser af ordlyden i trin- og slutmål.

Undersøgelsen viser at elevplanerne ofte dækker alle fag men ikke altid. Den viser samtidig at langt de fleste forældre mener at elevplanerne bør dække alle fag, mens de fleste lærere er uenige i dette. Der er da også for lærerne et dilemma forbundet med at de foretrækker at elevplanerne er individuelle og nuancerede, samtidig med at planerne skal dække alle fag og være overskuelige i omfang. Der er således en modsætning mellem dækningen af alle fag og nuanceringen i de vurderinger elevplanerne indeholder.

De fleste elevplaner indeholder ofte eller altid en vurdering af elevens sociale udvikling og trivsel. Undersøgelsen viser at flere lærere, elever og forældre finder denne del vigtig. Hvis elevens sociale udvikling og trivsel beskrives i elevplanerne, går noget af lærernes tid til arbejdet med elevplaner hertil – selvom det ikke er et krav at elevplanerne skal dække dette.

Undersøgelsen viser at lærere og elever i de fleste tilfælde indgår fremadrettede aftaler om hvordan eleven kan nå sine mål med støtte fra lærere og forældre. Lærere og forældre har dog forskellige opfattelser af om disse aftaler bliver skrevet ned i elevplanerne. Det er derfor ikke muligt

at give et entydigt billede af i hvilken udstrækning elevplanerne faktisk indeholder fremadrettede aftaler om hvordan eleven skal nå sine mål. Undersøgelsen viser imidlertid at det er vigtigt for eleverne at elevplanerne indeholder en fremadrettet del med konkrete mål og aftaler hvis den skal virke motiverende for dem. Dette spørgsmål behandler vi nærmere i kapitel 6 om elevernes motivation og udvikling.

Opmærksomhedspunkter i forhold til udformningen af elevplaner

- Afkrydsning opfylder et behov for graduering hos mange forældre som gerne vil have en fornemmelse af hvordan deres børn klarer sig i forhold til de krav der stilles. Individuelle beskrivelser opfylder samtidig et andet behov for at elevplanerne er nuancerede og brugbare i praksis for elev, forældre og lærer. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på forældrenes behov for begge dele når elevplanerne udformes, fx ved at bruge en form som kombinerer afkrydsning og individuelle beskrivelser.
- I det omfang trin- og slutmål inddrages i arbejdet med elevplaner, er det nødvendigt at lærerne udfører et formidlings- og fortolkningsarbejde som gør beskrivelserne i elevplanerne meningsfulde for forældre og elever. Det er således vigtigt at være opmærksom på trin- og slutmålenes indforståede karakter og faglige kompleksitet og derfor også vigtigt at sortere, bearbejde og forenkle formuleringerne når de inddrages i elevplanerne.
- Det er et krav i bekendtgørelsen at elevplanen dækker alle fag, men ikke nødvendigvis hver gang. Undersøgelsen viser samtidig at det er vigtigt at indholdet er præcist og nuanceret for at elevplanen er brugbar, og at elevplanen ikke er for lang. Det er derfor væsentligt at være opmærksom på at skabe en god balance mellem den brede dækning af alle fagene, vægtningen af hvad der er vigtigt for den enkelte elev, og præcisionen og nuancerne i de vurderinger elevplanen indeholder.
- Elevplanen kan ifølge bekendtgørelsen indeholde en beskrivelse af elevens sociale udvikling og trivsel. Imidlertid er denne del vigtig for både lærere, elever og forældre. Det er derfor vigtigt at skabe en god balance mellem prioriteringen af det der skal dækkes, og det der kan dækkes, men som der samtidig er et stort ønske om at dække.

4 Implementering

Bekendtgørelsen giver mulighed for en række forskellige måder at organisere implementeringen af elevplaner på i kommunerne og på skolerne. Implementeringsprocesserne kan have haft afgørende indflydelse på hvordan arbejdet med elevplaner foregår på skolerne i dag.

Dette kapitel beskæftiger sig med de rammer skolerne og lærerne har fået for arbejdet med elevplaner. Kapitlet handler om problematikker der er afgørende for at forstå hvordan arbejdet med elevplaner foregår i dag – i forhold til elevplanernes betydning både for lærernes praksis, elevernes motivation og udvikling og skole-hjem-samarbejdet, som de efterfølgende kapitler vil behandle.

Kapitlet giver først et overblik over bekendtgørelsens bestemmelser om ansvarsfordelingen i implementeringen af elevplanerne. Herefter beskæftiger kapitlet sig med kommunernes og skolerne valg af styring og vejledning i forbindelse med implementeringen af elevplaner. I forhold til de to styringsniveauer inddrages lærernes holdning til den styring og ledelse de konkret har været stillet over for. Kapitlet vil desuden behandle det udviklingsarbejde og den dialog som kommuner og skoler har haft. Til sidst diskuteres kommunernes egne forklaringer på deres implementeringsstrategi.

Kapitlet viser at implementeringsprocesserne har været forskellige, og at elevplanerne generelt er blevet modtaget bedst af lærerne de steder hvor skoleledelsen har sørget for klare aftaler og retningslinjer. Samtidig ses det at arbejdet med elevplaner er kommet godt i gang de steder hvor det er lykket at integrere elevplanerne med den praksis for evaluering skolerne hidtil har haft. Denne integration afhænger bl.a. af skoleledernes måde at håndtere implementeringen på og deres holdning til elevplaner. Kapitlet viser også at den korte tid skolerne har haft til at implementere elevplanerne, er afgørende for hvordan elevplanerne ser ud i dag, og at der flere steder er tale om midlertidige løsninger og et fortsat udviklingsarbejde som er i fuld gang.

4.1 Om rollefordeling mellem kommune og skoler i lovgivningen

Kommunalbestyrelsen, skolebestyrelsen og skolernes ledelse har spillet forskellige roller i implementeringen af elevplanerne. I bekendtgørelsen står der at kommunalbestyrelsen " inden for rammerne af loven og denne bekendtgørelse (kan) fastlægge mål og rammer for skolernes anvendelse af elevplaner" (§ 4 i bekendtgørelse nr. 703 af 23. juni 2006). Det kommunale niveau har altså kunnet vælge i hvilken grad de vil styre arbejdet med elevplanerne på skolerne.

I forhold til skoleniveauet står der i bekendtgørelsen:

Skolebestyrelsen kan inden for rammerne af loven og denne bekendtgørelse og mål og rammer fastlagt af kommunalbestyrelsen fastsætte principper for skolens anvendelse af elevplaner" (§ 4, stk. 2, i bekendtgørelsen).

Skolebestyrelsen kan altså som kommunalbestyrelsen vælge om de vil have indflydelse på elevplanerne. Skoleledelsens rolle er beskrevet på følgende måde:

Skolens leder træffer beslutning om skolens anvendelse af elevplaner inden for rammerne af loven og denne bekendtgørelse, mål og rammer fastlagt af kommunalbestyrelsen og evt. principper fastlagt af skolebestyrelsen" (§ 4, stk. 3, i bekendtgørelsen).

Skoleledelsen har altså en forpligtelse til at træffe beslutninger om arbejdet med elevplaner. Bekendtgørelsen stiller også krav om at skoleledelsen beslutter hvordan arbejdet med elevplanerne organiseres på skolen:

Skolens leder skal herunder træffe beslutning om, hvordan arbejdet med elevplanerne tilrettelægges (ibid.).

4.2 Kommunernes styring og vejledning

I dette afsnit beskriver vi i hvilken grad og på hvilke måder kommunerne har valgt at styre arbejdet med elevplaner. Vi ser bl.a. nærmere på om kommunerne har fastlagt mål og rammer, og om de har udarbejdet skabeloner og vejledninger til arbejdet med elevplaner.

4.2.1 Mange kommuner har udarbejdet mål og rammer

Spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunerne viser at kommunerne har forholdt sig forskelligt til udarbejdelsen af mål og rammer og disses indhold:

- 76 % af kommunerne har udarbejdet mål og rammer som allerede er trådt i kraft.
- 18 % har besluttet ikke at udarbejde mål og rammer.

Mål og rammer retter sig mod forskellige aspekter:

- I 68 % af de kommuner der har udarbejdet mål og rammer, retter disse sig mod organiseringen af arbejdet med elevplaner på skoleniveau.
- I 60 % af de kommuner der har udarbejdet mål og rammer, retter disse sig mod det pædagogiske arbejde med elevplanerne.
- I 52 % af de kommuner der har udarbejdet mål og rammer, retter disse sig mod udformningen af elevplanerne.

4.2.2 Nogle kommuner har udarbejdet vejledende materiale

Ud over mål og rammer har nogle kommuner desuden udarbejdet vejledende materiale som skolerne har kunnet benytte som inspiration i arbejdet med elevplaner. Spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunerne viser at dette gælder 44 % af kommunerne.

De kommuner der har udarbejdet en vejledning, har valgt forskelligt indhold:

- 86 % har svaret at vejledningen indeholder inspiration til elevplanernes udformning.
- 60 % har svaret at vejledningen indeholder inspiration til det pædagogiske arbejde.
- 57 % har svaret at vejledningen indeholder inspiration til organiseringen af arbejdet.

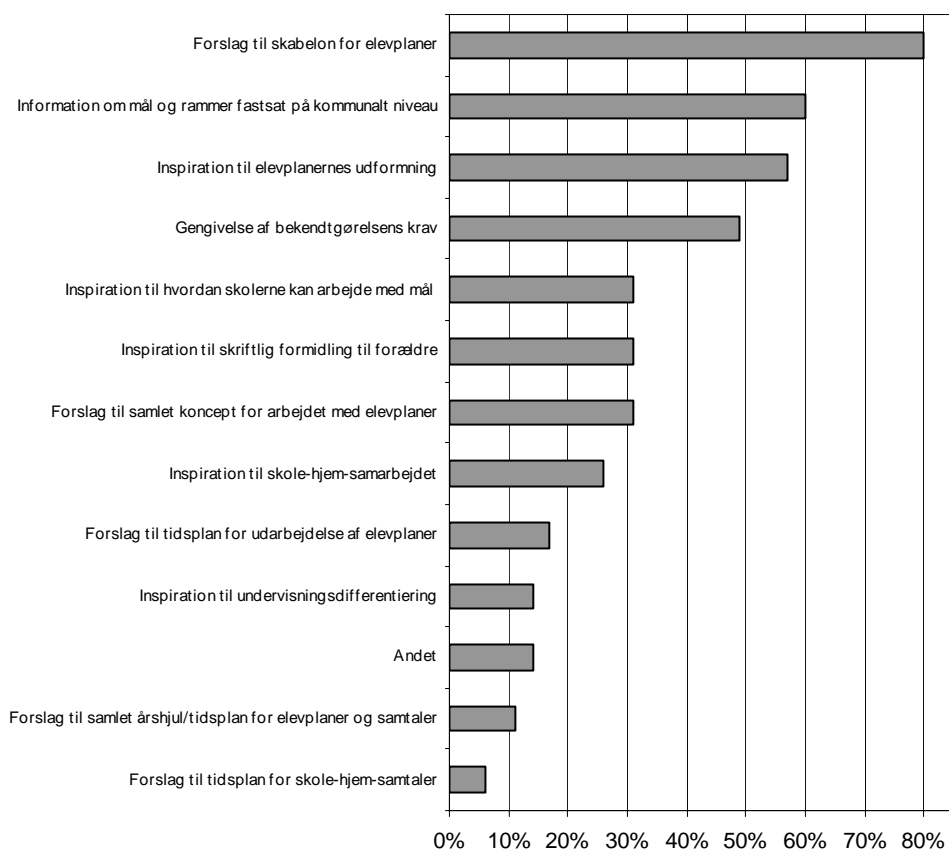
I det følgende ser vi nærmere på hvad kommunernes vejledninger konkret indeholder, for at give et billede af den støtte og inspiration skolerne har fået til arbejdet med elevplaner.

4.2.3 Kommunernes vejledninger handler primært om formelle rammer og udformning af elevplanerne

Et blik på kommunernes vejledninger til skolerne om arbejdet med elevplaner viser at de generelt er meget forskelligt udformet⁵. Der er dog nogle temaer som går igen i vejledningerne, hvilket spørgeskemaundersøgelsen blandt kommuner også viser. Figur 6 illustrerer dette.

⁵ Konkrete eksempler på kommuners vejledninger til skolerne og udvalgte kvalitetsrapporter med beskrivelser af arbejdet med elevplaner blev indledningsvist inddraget i undersøgelsen med henblik på at kvalificere spørgeskemaet til kommunerne.

Figur 6
Hvad findes der i vejledningen?
(N = 35)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt kommuner.

Respondenterne har kunnet sætte flere kryds. Herved summeres op til mere end 100 %.

Figuren viser at følgende elementer typisk er med i vejledningerne:

- 80 % af vejledningerne indeholder forslag til skabeloner for elevplanerne.
- 60 % af vejledningerne indeholder information om kommunernes mål og rammer.
- 57 % af vejledningerne indeholder inspiration til elevplanernes udformning.
- 49 % indeholder information om bekendtgørelsens krav.

Derimod er det en mindre del af vejledningerne der indeholder inspiration til hvordan man kan arbejde med de aspekter som elevplanerne er tiltænkt at styrke, herunder undervisningsdifferentiering og skole-hjem-samarbejdet. Det er også kun få vejledninger der indeholder forslag til den konkrete organisering af arbejdet, herunder årshjul og tidsplaner for udarbejdelse og udlevering af elevplanerne. 14 % har anført at vejledningen indeholdt "Andet", hvilket bl.a. kan være vejledning om implementering af elevplanerne og information om netværksarbejde med en anden kommune.

De fleste kommuner har som ovenfor vist valgt en strategi hvor de i en vejledning til skolerne har givet forslag til hvordan en elevplan kan se ud. Men nogle kommuner har desuden besluttet hvordan elevplanerne skal se ud, ved at udarbejde en skabelon for elevplaner i hele kommunen. Spørgeskemaundersøgelsen viser:

- at 32 % af kommunerne har tilbudt skolerne en skabelon.
- At ud af disse 32 % har 35 % (svarende til ni kommuner i alt) besluttet at gøre skabelonen bindende.

Det ses altså af spørgeskemaundersøgelsen at mange kommuner har udformet skabeloner for elevplanerne og tilbudt inspiration til udformningen af dem i form af vejledninger til skolerne, og at nogle kommuner har besluttet hvordan elevplanerne skal se ud, ved at give skolerne en bindende skabelon. Andre kommuner har hverken udarbejdet skabelon eller vejledning.

4.2.4 Kommunernes implementeringsstrategier har været styret af tradition

På baggrund af interviewene med repræsentanter for det kommunale niveau kan det fastlægges hvordan kommunerne forholdt sig til implementeringen af elevplanerne. For alle seks kommuners vedkommende forløb implementeringen af elevplaner som implementeringer af de fleste tiltag på skoleområdet plejer at forløbe i kommunen. Implementeringen af elevplaner har desuden i praksis skullet koordineres med andre tiltag og udviklingsprojekter i kommunerne som er foregået samtidig.

Én kommune har fx valgt en central styring ved at udarbejde en skabelon der er fælles for alle skoler i kommunen. Kulturdirektøren for denne kommune fortalte at dette er en almindelig strategi i kommunens handlemåde over for skolerne:

Der var en interesse for at lave noget fælles. Der var mange kommuner der sagde 'Det finder I selv ud af på skolerne', hvor man her satte sig mere for bordenden og sagde 'Vi skal lave noget fælles' (...) Vi har tradition for et tæt samarbejde mellem de faglige organisationer og kommunen i forhold til når vi laver udviklingsplaner eller for den sags skyld afviklingsplaner. Så har vi en tæt dialog. Ikke at der er tvivl om hvem der i sidste ende træffer beslutningen. Men vi har erfaring med at det lykkes bedre når vi er i hvert fald 90 % enige

om hvordan det skal gøres. (...) (Kommunenavn) har længe haft ry for at være en udviklingskommune hvor vi gør tingene sammen. (Kulturdirektør i kommune).

Det samme gælder for de kommunetyper der har valgt en mere decentral styring af arbejdet med elevplanerne. Børn- og ungechefen i en kommune af denne type fortalte at kommunen understøtter skolernes virksomhed, men ikke har kompetence til at opstille mål og rammer eller stille krav til fx hvordan arbejdet med elevplaner skal foregå. Det skyldes at skolerne i kommunen fungerer som kontraktstyrede enheder der refererer til direktionen i kommunen:

Jeg kan ikke diktere ting. Jeg kan give ting som tilbud som de så kan bide på (...) Det er en længere proces hvis du skal diktere noget. Så skal du have det med i kontrakterne, og du skal have det politisk besluttet. Det er ikke god latin at vi stiller os op og dikterer at sådan og sådan skal tingene gøres. Men loven skal altså overholdes. Så skolerne skal lave elevplaner. Det står ikke til diskussion. Men det er egentlig den enkelte skoleleder der skal være ansvarlig for hvordan det gøres. Sådan er tænkningen. Men vi skal understøtte skolernes virksomhed i videst muligt omfang. (Børn- og ungechef i kommune).

De seks kommuner har altså ikke valgt en særlig strategi for implementering af elevplanerne i forhold til andre tiltag. Snarere ligger kommunernes valg af implementeringsmodel tæt op ad den måde hvorpå de har valgt at organisere sig på skoleområdet generelt.

4.3 Skoleledelsernes styring og ledelse

Ligesom der på kommunalt niveau har været forskellige strategier for hvordan elevplanerne skulle implementeres, har skoleledelserne også valgt forskellige strategier for implementeringen af elevplaner på skolerne. Det er bl.a. forskelligt hvordan og i hvilket omfang de har inddraget lærerne, og om de har valgt at alle lærere på deres skole skal bruge samme model for elevplaner. I det følgende vil vi gøre rede for rammerne for arbejdet med elevplaner på skoleniveau med henblik på at forklare erfaringer med og oplevelser af at anvende elevplanerne i praksis.

4.3.1 Organisering af arbejdet med elevplaner på skolen

I bekendtgørelsen gøres det som nævnt klart at skoleledelsen skal træffe beslutning om organiseringen af arbejdet med elevplaner på skolen. Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser da også at:

- 77 % af lærerne arbejder ud fra faste aftaler om ansvarsfordeling i arbejdet med elevplanerne.
- 20 % har ikke faste aftaler om organiseringen.
- 3 % af lærerne har svaret at de er i tvivl om hvorvidt der er en fast aftale.

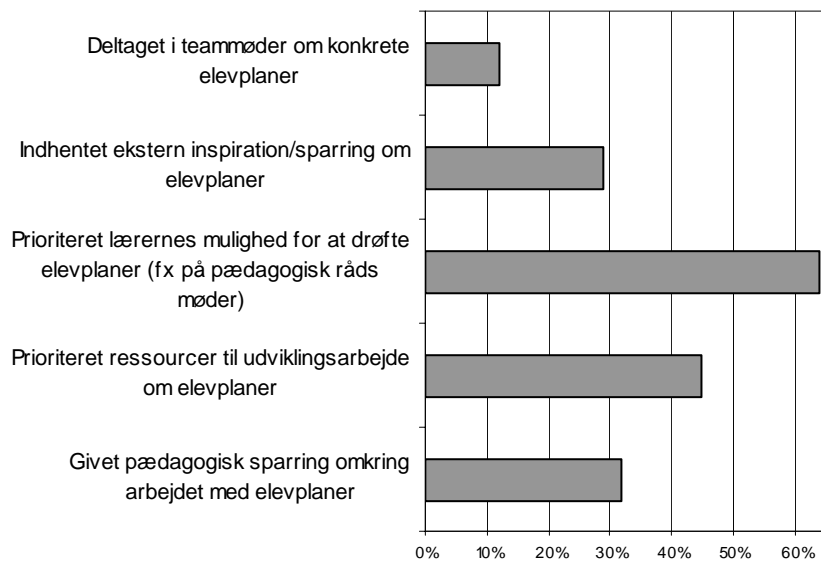
Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser desuden på hvilket niveau der er truffet beslutninger om organiseringen af arbejdet. Den mest udbredte model er at det besluttet på skoleniveau hvordan arbejdet skal organiseres, hvilket gælder for 56 % af lærerne. For 32 % af lærerne er det teamet der har besluttet hvordan arbejdet organiseres, mens 5 % har svaret at det er afdelingens beslutning.

Analysen af de statistiske sammenhænge viser at det har negativ betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner hvis lærerne ikke ved om der er faste aftaler om organiseringen af arbejdet med elevplaner (jf. appendiks C om statistiske modeller). At lærerne kender til retningslinjerne for organiseringen af arbejdet med elevplaner – hvis de findes – synes altså at være vigtigt. En mere uddybende analyse af sammenhænge der forklarer lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner, findes i kapitel 5 om lærernes praksis.

4.3.2 Skoleledelsens rolle

Skoleledelsen har også nogle steder spillet en vigtig rolle i forhold til at skabe muligheder for udfoldelsen af det pædagogiske arbejde med elevplanerne. Figur 7 viser at nogle lærere angiver at deres skoleledelser har gjort forskellige tiltag.

Figur 7
Hvilket af følgende udsagn beskriver bedst din skoleledelses rolle i arbejdet med elevplaner?
(n = 879)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Respondenterne har kunnet sætte flere kryds. Herved summeres op til mere end 100 %.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, som det fremgår af ovenstående figur, at 64 % af lærerne angiver at skoleledelsen har prioriteret tid til drøftelser med lærerne på pædagogisk råds møder. 45 % af lærerne angiver at skoleledelsen har prioriteret ressourcer til udviklingsarbejde om elevplanerne, mens 32 % angiver at skoleledelsen selv har givet lærerne pædagogisk sparring, og 12 % angiver at ledelsen har deltaget i teammøder om konkrete elevplaner. Endelig har 29 % af lærerne angivet at skoleledelsen har sørget for ekstern sparring om og inspiration til elevplanerne.

Interviewene med lærere bekræfter billedet af at skoleledelserne på forskellig vis har bidraget til arbejdet med elevplaner. Flere lærere og ledere fortæller om møder hvor ledelsen har introduceret elevplanerne og arbejdet har været diskuteret, mens ledelsen andre steder har faciliteret et udviklingsarbejde omkring udformningen af elevplanerne. Det ses enkelte steder at ledelsen ikke er gået særlig meget ind i arbejdet med elevplanerne endnu. Dette kan skyldes en manglende prioritering fra ledelsens side. Men det kan muligvis også være en bevidst ledelsesstrategi for at få lærernes professionelle kompetencer i spil ved at give mulighed for at de selv tænker på og drøf-

ter hvilken udvikling der er behov for, og på den baggrund spiller ind til en beslutning hos ledelsen.

4.3.3 Lærere, ledere og forældre foretrækker ensartede elevplaner på skolen

I det følgende ser vi nærmere på lærernes erfaringer med styring og ledelse på skoleniveau og på deres holdninger til den ledelse de har oplevet i forbindelse med implementeringen og arbejdet med elevplaner.

Spørgeskemaundersøgelsen viser at stort set alle lærere, helt nøjagtigt 95 %, har modtaget en elevplansskabelon. Som tidligere nævnt, og som det ses af tabel 4, er det langt fra alle kommuner der har udarbejdet en skabelon.

Tabel 4
Hvem har udarbejdet skabelonen? (n = 967)

Kommunen	10 %
Skolen	46 %
Afdelingen	11 %
Andet	28 %
Ved ikke	5 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Det fremgår at skabelonerne oftest er udarbejdet af skolen (46 %) eller "Andet" (28 %). Interviewene med lærerne indikerer at "Andet" i mange tilfælde dækker over at skabelonen er udarbejdet i fagteam.

Spørgeskemaundersøgelsen viser samtidig at de fleste lærere mener at der bør udarbejdes en skabelon, og at det bør være skolens snarere end kommunens ansvar. Dette ses i tabel 5.

Tabel 5**Bør kommunen eller skolen udarbejde en skabelon for elevplaner? (n = 833)**

	Bør kommunen efter din vurdering udarbejde en skabelon for elevplaner?	Bør skolen efter din vurdering udarbejde en skabelon for elevplaner?
Ja	33 %	70 %
Nej	67 %	30 %
Total	100 %	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Tallene viser altså at 70 % af lærerne gerne ser at der tages beslutninger centralt på skolen om elevplanens udformning, mens 30 % ikke mener at skolen skal gøre dette. Til sammenligning mener 33 % at denne beslutning bør tages på kommuneniveau, mens 67 % ikke mener at kommunen skal gøre dette.

Af interviewene med lærere på de seks caseskoler fremgår det at en vigtig begrundelse for lærernes ønske om at skolen bør udarbejde en skabelon, er at lærerne ser en fordel i at elevplanerne fremstår ens på hele skolen. Fx siger en lærer:

Hvis man som forældre har tre børn på skolen og man så møder tre forskellige elevplaner, er det så fordi at den ene lærer gør mere ud af det end en anden? (...) Der må være en standard som svarer til forældrenes forventning til at sådan ser en elevplan ud når jeg får den hjem. (Lærer).

Den samme holdning findes hos flere af skoleledelserne. En skoleleder udtrykker det således:

De (elevplanerne) skal være sådan at man kan kende at de er fra (skolenavn). (...) Det er et eller andet med at få bremset de fremmeste og få sparket de langsomste. På den måde får man et billede af (skolenavn). Der er ingen der kan leve med at hvis jeg går i 4.a, så får jeg guldrandede elevplaner, og hvis jeg går i 4.b, så får jeg noget makværk. Det er der jo ingen skole der kan tåle, og der er ingen lærer der kan tåle det. (...) Selvfølgelig skal der være en frihed, men der skal også være et vist mål af fællesskab. Det her gør vi på den her skole på denne her måde. (Skoleleder).

Elevplanerne betragtes altså blandt flere lærere og skoleledere som skolernes ansigt udadtil. Ensartetheden er vigtig da den bidrager til at elevplanerne lever op til en vis standard og desuden sikrer ensartede forventninger hos forældre så lærerne ikke kan bedømmes ud fra hvor fyldestgørende en elevplan de præsenterer. Desuden fremgår det af interviewene at flere lærere mener at

udviklingsarbejdet med elevplaner ville være alt for ressourcekrævende hvis de ikke havde en skabelon at arbejde ud fra.

Af interviewene med lærerne fremgik det desuden at lærerne ikke mener at der i implementeringsprocessen har været tilstrækkelig tid til at videreudvikle de skabeloner der nu bruges til elevplanerne. Lærerne mener dog at den primære årsag er at lovgivningen og bekendtgørelsen om elevplaner blev vedtaget i juni 2006, mens de skulle træde i kraft allerede med skoleåret 2006/07. Det har altså ikke fra lovgivernes side været en prioritet at der skulle være tid til udviklingsarbejdet. Dette udviklingsarbejde er derfor stadigvæk i gang, og elevplanerne har flere steder endnu en midlertidig udformning.

4.3.4 Lærerne efterspørger ledelse

Som allerede nævnt har skolelederne på forskellig vis spillet en vigtig rolle i forhold til det pædagogiske arbejde med elevplanerne. Undersøgelsen viser imidlertid også at lærernes holdninger og ønsker til ledelsens rolle ikke stemmer fuldstændig overens med lærernes billede af hvordan ledelsen har ageret.

Den statistiske analyse viser at det har afgørende positiv betydning for lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner hvis lærerne vurderer at skoleledelsen har givet pædagogisk sparring om arbejdet med elevplaner.

Nogle af de interviewede lærere giver udtryk for at de har savnet en ledelse der gik forrest i forhold til arbejdet med elevplanerne:

Jeg har manglet en ledelse som har været mere vejledere. At de havde været noget mere afklarede og noget mere på banen i forhold til hvad vi skulle med elevplanerne. Jeg synes ikke rigtig vi har fået noget sparring omkring det. Jeg kunne godt tænke mig en ledelse der havde været mere et fyrtårn i det her. Der sagde: Nu skal I høre: Sådan gør vi. (Lærer).

Lærerne mener i nogle tilfælde at ledelsen i højere grad burde have forsøgt at se og viderefremme det konstruktive og mulighederne i arbejdet med elevplaner. I modsætning til andre redskaber som den enkelte lærer selv udformer og anvender alene, er elevplanen et redskab som flere lærere skal skrive i på en gang. Dette kalder på samarbejde og koordinering i højere grad end når den enkelte lærer arbejder alene og selv kan bestemme. Dette kan muligvis være med til at forklare hvorfor lærerne i forhold til arbejdet med elevplaner har behov for at skoleledelsen skaber fælles rammer og retningslinjer og træffer beslutninger om hvordan arbejdet skal gribes an.

Flere lærere fortæller at de gradvist selv har opdaget at elevplanerne kan anvendes som et konstruktivt og værdifuldt værktøj, og at de har taget dem til sig på trods af udfordringer med res-

sourcer, implementering, udformning m.m. Denne integrering af elevplanerne i lærernes praksis kunne dog muligvis have været fremskyndet nogle steder hvis skoleledelserne havde tegnet et tydeligere billede af hvordan brugen af elevplaner giver mening i praksis. Denne problematik ud-
dybes i det følgende.

4.3.5 Et eksempel på skoleledernes vigtige rolle i implementeringen af elevplaner

Skoleledelsens holdninger til såvel lovgivningen om elevplaner som til deres egen rolle i implementeringen af elevplaner har været forskellige. Mens nogle ledelser har set opgaven som nærmest umulig og som liggende meget langt fra den praksis der fandtes på skolen i forvejen, har opgaven for andre syntes mere overkommelig og tæt på en praksis de allerede havde. Disse forskellige holdninger og dermed også ledelsespraksis hænger naturligvis sammen med om ledelsen har kunnet se nogle perspektiver i de nye lovkrav, men også med hvilke lignende redskaber der har været brugt på skolerne før elevplanerne.

På nogle af skolerne i caseundersøgelsen er der tegn på at skoleledelsernes holdning muligvis har haft positiv eller negativ betydning for hvordan de har præsenteret opgaven over for lærerne, og som følge heraf også for hvordan lærerne har taget imod opgaven. Et sted ses det fx at opgaven er blevet præsenteret som et redskab der var let at integrere i allerede eksisterende redskaber, hvilket har medført at lærerne har taget vel imod opgaven. I dette eksempel kunne både ledelse og lærere se det hensigtsmæssige i at udbygge eksisterende redskaber:

Vi havde en historik med skole-hjem-samtaleblade i forvejen. Og så synes vi jo at det lå lige til højrebænet at udbygge dem. For vi syntes at de fungerede rigtig godt. Så det var ikke noget nyt for lærerne. Så kunne vi jo så siden hen finde ud af om der skulle ske nogle fornyelser. (Skoleleder).

Det eneste der har ændret sig for mit vedkommende, har været at jeg skulle sætte de tre mål. Ellers har det været fuldstændig det samme. Vi fik at vide at nu havde regeringen fundet ud af at vi skulle lave elevplaner, og så blev vi helt rundt på gulvet og tænkte 'Hvad nu?' Men så fandt vi hurtigt ud af at det gjorde vi rent faktisk i forvejen. Men at vi bare lige manglede de der tre mål. (Lærer).

Ledelsen på skolen præsenterede opgaven med implementering af elevplaner på en måde så det blev klart for lærerne at der kun skulle små justeringer af de eksisterende redskaber til for at opfylde kravene. At der før lovgivningen om elevplaner har været lignende redskaber på skolerne, er altså primært en fordel hvis de nye krav til elevplaner har kunnet indarbejdes i de eksisterende redskaber.

4.4 Udvikling af elevplansmodeller

En af de udfordringer som mange gange blev fremhævet i interview med både kommuner, skoleledere og lærere, er den manglende tid til udvikling af elevplaner som er brugbare og gode. Flere steder har man udviklet midlertidige modeller som hverken lærere eller ledere er tilfredse med.

4.4.1 Kort tidsperiode til udvikling af elevplansmodeller en udfordring

Det er forskelligt fra skole til skole hvor meget skoleledelsen har valgt at inddrage lærerne i overvejelser og beslutninger om elevplanernes udformning. Caseundersøgelsen viser at nogle skoler har haft arbejdsgrupper bestående af ledelsen og lærere der har udviklet konceptet for elevplanerne, mens det på andre skoler har været alle lærerne som har arbejdet med at udforme skabeloner for elevplanerne – ofte via deres fag- eller afdelingsteam.

De lærere der har været inddraget i udformningen af elevplanerne, beskriver oftest arbejdet som interessant og lærerigt. Disse lærere har samtidig en forståelse for hvorfor den pågældende elevplan ser ud som den gør. Dog er ulempen ved at inddrage lærerne i udarbejdelsen af skabelonen at der ofte har været tale om en meget tidskrævende proces der har krævet tid fra lærernes øvrige arbejde. Fordi der kun var kort tid fra det øjeblik lovgivningen trådte i kraft, til det tidspunkt den første elevplan skulle udleveres, har lærerne flere steder brugt kræfter på et resultat de i sidste ende ikke er tilfredse med. En lærer fortæller:

Det har været rigtigt frustrerende. En ting er at man har brugt tid hjemme foran computeren, og man har været til møder osv. (...) Men det værste er den der frustration over at man sender noget hjem som slet ikke står mål med hvem man er som lærer og som person. Det har været rigtig træls. (Lærer).

Sidstnævnte problem har ført til at nogle lærere har følt sig nødsaget til at skrive et følgebrev når de sender elevplanen ud til forældre. Følgebrevet skal forklare hvorfor elevplanen ser ud som den gør.

Jeg har faktisk lavet et følgebrev. Jeg har skrevet at det godt kan virke lidt knudret i nogle formuleringer, og at det hovedsageligt er pga. tekniske vanskeligheder. Det kan jeg jo kun beklage. Og hvis der er noget så må de jo ringe. Det synes jeg altså var rimeligt her for det lød jo fuldstændig åndssvagt. (Lærer).

Det ses altså at udviklingen af gode modeller har været en udfordring primært pga. den korte periode der har været til rådighed før elevplanerne skulle tages i brug. I det følgende vil vi se nærmere på det udviklingsarbejde som indtil videre er foregået på hhv. kommune- og skoleniveau, og desuden den dialog der har været om de modeller som foreløbig er blevet udarbejdet.

4.4.2 Dialog mellem kommune og skoler om implementering og opfølgning

Udviklingen af de eksisterende elevplaner er desuden i flere kommuner foregået ved at kommunen har haft en dialog med skolerne i form af bl.a. orienterende arrangementer, møder om udvikling af elevplanerne og arbejdsgrupper og udvalg nedsat til at udvikle koncepter eller modeller. Desuden har kommunerne fulgt op på arbejdet med elevplaner på forskellige måder, fx i form af kvalitetsrapporter.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunerne viser at 58 % af kommunerne har holdt møder og arrangementer med skolerne i forbindelse med indførelsen af elevplaner. Møderne har haft forskellig karakter:

- På 72 % af møderne har den afdeling som har ansvar for skoleområdet i kommunen, orienteret om bekendtgørelsens krav.
- På 61 % af møderne har man diskuteret udarbejdelsen af et koncept eller en skabelon.
- På 50 % af møderne har man drøftet evaluering eller justering af hhv. konceptet eller skabelonen.
- På 46 % af møderne har kommunen orienteret om kommunens mål og rammer.
- På 33 % af møderne har der været faglige arrangementer, fx kurser og oplæg.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden at skolelederne har deltaget i 98 % af arrangementerne, mens afdelingslederne (fx pædagogiske ledere) har deltaget i 61 % af arrangementerne. I 44 % af arrangementerne har lærerne været til stede, og i 30 % af arrangementerne har lærerforeningen, lærerkredsen eller en lærerfaglig organisation været repræsenteret. På færre af møderne har der været deltagelse af pædagoger (9 %), forældre (4 %) og elever (2 %).

Kommunerne har altså i de fleste tilfælde valgt at inddrage skoleledelserne i forbindelse med implementeringen af elevplanerne. Interviewene med kommuner og skoleledere viser at dette ofte foregår på skoleledelsesmøder hvor en kreds af skoleledere samles og diskuterer nye tiltag på skoleområdet.

4.4.3 Arbejdsgrupper med deltagelse af skoler

Ud over at have fastlagt rammer for arbejdet med elevplaner har kommunerne på forskellig vis inddraget skolerne i udviklingen og implementeringen af elevplanerne. Spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunerne viser at der i størstedelen af kommunerne fx har været nedsat arbejdsgrupper med deltagelse af bl.a. skoleledere, lærere og lærerkreds. Arbejdsgruppernes sammensætning fordeler sig således:

- I 65 % af kommunerne har der været nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af skoleledere.
- I 45 % har arbejdsgrupperne haft deltagelse af interne konsulenter eller andre ansatte i kommunen.
- I 26 % har arbejdsgrupperne haft deltagelse af lærere.

- I 25 % har arbejdsgrupperne haft deltagelse af lærerforening, lærerkreds eller lærerfaglig organisation.

Dertil kommer mindre andele der har haft arbejdsgrupper med deltagelse af pædagoger (4 %), eksterne konsulenter eller andre eksterne personer (3 %) og "Andre" (5 %). 30 % af kommunerne har ikke nedsat arbejdsgrupper i forbindelse med implementeringen af elevplanerne.

4.4.4 Kommunernes opfølgning på arbejdet med elevplaner

Spørgeskemaundersøgelsen viser at de fleste kommuner på forskellig vis har fulgt op på skolernes tilbagemeldinger og på arbejdet med elevplanerne efter implementeringen. Opfølgningen er foregået i form af både skriftlig og mundtlig dialog med skolerne:

- 68 % af kommunerne har fulgt op på skolernes arbejde med elevplaner i kvalitetsrapporter.
- 35 % i virksomhedsplaner.
- 63 % på opfølgende møder med skolerne.
- 16 % i resultatkontrakter.
- 19 % i andre skriftlige eller mundtlige aftaler.

Interviewene viser at kommunerne har grebet opfølgningen forskelligt an, hvilket ofte hænger sammen med i hvor høj grad de har besluttet at styre arbejdet med elevplaner. I en kommune med central styring er der fx nedsat et kommunalt udviklingsråd der skal tage stilling til den fremtidige udvikling af elevplanen ud fra skolernes tilbagemeldinger. De kommuner der har styret mere decentralt, har derimod sjældent foretaget systematisk opfølgning på arbejdet med elevplaner.

4.5 Tid til udfyldelse af elevplaner

Når det gælder rammerne for arbejdet med elevplaner på skolerne, har det været et vigtigt punkt om lærerne har fået særlig tid til at udfylde elevplanerne, og hvor mange gange om året elevplanen skal udleveres. Her har kommunerne såvel som skoleledelserne også spillet en rolle.

4.5.1 Tildeling af tid

Kommunerne kan vælge at tildele særlig tid til lærernes arbejde med elevplaner. Spørgeskemaundersøgelsen viser at de fleste kommuner har besluttet ikke at indgå en lokal aftale om tildeling af ekstra tid til arbejdet med elevplaner.

Tabel 6**Er der indgået en lokal aftale om tildeling af særlig tid til arbejdet med elevplaner? (N = 80)**

Ja, med den lokale lærerkreds	34 %
Ja, anden lokal aftale	6 %
Nej	60 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt kommuner.

Tabel 6 viser at 40 % af kommunerne har tildelt særlig tid til arbejdet med elevplaner. Heraf har 34 % af kommunerne indgået en aftale med den lokale lærerkreds om tildeling af særlig tid til arbejdet med elevplaner, mens 6 % har indgået en anden form for lokal aftale. 60 % af kommunerne har ikke indgået nogen aftale om tildeling af særlig tid til arbejdet med elevplaner.

Det fremgik entydigt af interviewene med lærerne at de gerne ville have haft tildelt særlig tid til arbejdet med elevplaner. På nogle skoler har man løst denne problematik ved at bruge tid fra fx teamarbejde eller fra allerede eksisterende evalueringsredskaber til arbejdet med elevplaner.

4.5.2 De fleste skoler har selv besluttet hvor mange gange elevplanen udleveres

I forbindelse med rammerne for arbejdet med elevplaner og tiden til udfyldelse af elevplanerne er det et centralt spørgsmål hvor mange gange om året elevplanen skal udleveres. I bekendtgørelsens § 5 står der: "Elevplanen skal regelmæssigt udleveres til elevens forældre". I Undervisningsministeriets vejledning til bekendtgørelsen om elevplaner forklares det at reglerne skal forstås på den måde at "elevplanen skal udleveres til forældrene mindst én gang om året (...) Det må afgøres lokalt hvornår".

I spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere har 63 % svaret at det er skolen som har besluttet hvor mange gange om året elevplanerne skal udleveres til forældrene, mens beslutningen i 21 % af tilfældene er taget af kommunen. For færres vedkommende er beslutningen uddelegeret til teamet (3 %) eller afdelingen (1 %).

Interviewene viser at overvejelserne om hvor mange gange årligt elevplanen skal udleveres, ofte er en afvejning mellem skolernes ønske om at holde forældrene opdateret så ofte som muligt og hensynet til den tid det tager lærerne at udfylde elevplanerne. I næste kapitel ser vi nærmere på lærernes arbejde med elevplanerne i praksis og behandler spørgsmålet om hvor mange gange elevplanerne udleveres.

4.6 Opsamling: Skoleledelsen har stor betydning for arbejdet med elevplaner

De fleste kommuner har udarbejdet mål og rammer for arbejdet med elevplaner. Størstedelen af disse retter sig mod organiseringen af arbejdet og/eller det pædagogiske arbejde med elevplanerne. 44 % af kommunerne har udarbejdet vejledninger som bl.a. indeholder forslag til udformning af elevplanerne. De fleste kommuner har haft en dialog med skolerne i form af møder hvor emnet overvejende har været bekendtgørelsens krav og udformningen af elevplanerne. Det mest afgørende for kommunernes implementeringsstrategi og for i hvor høj grad de har valgt at styre arbejdet med elevplaner, har været den tradition for samarbejde kommunen generelt har praktiseret i forbindelse med indførelsen af nye tiltag.

Størstedelen af skoleledelserne har lavet faste aftaler for organiseringen af arbejdet med elevplaner på skolen. Desuden har flertallet af skoleledelser støttet arbejdet ved at prioritere lærernes mulighed for at drøfte arbejdet med elevplaner, fx på pædagogisk råds møder.

Undersøgelsen viser at det har positiv betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner hvis der er retningslinjer på skolen for organiseringen af arbejdet med elevplanerne. Det er samtidig vigtigt for lærerne at elevplanerne har en ensartet udformning så der holdes samme standard udadtil. På den enkelte skole har det været afgørende for hvor godt implementeringen af elevplanerne er lykkedes, om skoleledelsen har kunnet se – og præsentere – en mening og retning for arbejdet med elevplaner. Lærerne efterspørger generelt ledelse på skoleniveau i forhold til arbejdet med elevplaner, mens styring fra kommuneniveau ser ud til at have mindre betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner.

De fleste skoler har selv besluttet hvor mange gange om året elevplanerne skal udfyldes og udleveres til forældrene. Kun få kommuner har foretaget beslutninger om dette og har heller ikke tildelt skolerne særlig tid til udfyldelse af elevplaner. Det har været en udfordring for skoler og lærere at der kun har været kort tid til at implementere elevplanerne, hvilket skyldes at bekendtgørelsen om elevplaner blev udstedt lige inden skolestart det år elevplanerne skulle tages i brug første gang. Dette har medført at de elevplaner der udleveres til forældre og elever i dag, i mange tilfælde er midlertidige og stadig under udvikling.

Opmærksomhedspunkter i forhold til videre udvikling, styring og ledelse

- Det er vigtigt i det videre udviklingsarbejde med elevplanerne at være opmærksom på at der er et behov for både at skabe ensartethed i planerne på skoleniveau og at tilpasse indholdet til de forskellige fag og klassetrin.

- Skolelederne bør fortsat være opmærksomme på behovet for styring og organisering af arbejdet med elevplaner på skoleniveau så der er fokus på koordinering, samarbejde og klare aftaler om ansvarsfordeling.
- Hvis elevplanerne på den enkelte skole ikke allerede har fundet deres endelige form, er det vigtigt at være opmærksom på hvordan skolens evt. erfaringer med allerede eksisterende redskaber kan bruges i det videre arbejde. Det er i det hele taget vigtigt at elevplanerne så vidt muligt fungerer i sammenhæng med skolens øvrige praksis så de reelt kan implementeres og blive et brugbart redskab for lærerne.

5 Integrering af elevplanen i lærernes praksis

Et af formålene med indførelsen af elevplaner er at styrke tilrettelæggelsen af differentieret undervisning som er tilpasset elevernes forskellige forudsætninger og behov. Et andet formål er at styrke den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen. Begge dele forudsætter at lærerne integrerer arbejdet med elevplaner i deres praksis, og at de opfatter elevplanen som et meningsfuldt redskab til planlægning, gennemførelse og evaluering af deres undervisning og elevernes udbytte af den.

I dette kapitel ser vi nærmere på om elevplanerne er blevet integreret i lærernes praksis, bl.a. ved at se på lærernes udfyldelse af elevplanerne og samarbejdet om evaluering af eleverne. I kapitlet ser vi også nærmere på sammenhængen mellem arbejdet med elevplanerne og tilrettelæggelsen af undervisningen og på lærernes vurdering af om elevplanerne er et velegnet redskab til undervisningsdifferentiering og løbende evaluering. Desuden sammenligner vi resultaterne fra denne undersøgelse om lærernes undervisningsdifferentiering med tal fra EVA's undersøgelse fra 2004 med samme tema. Endelig analyserer vi statistiske sammenhænge i datamaterialet for at gøre rede for hvilke faktorer der kan forklare lærernes vurdering og opfattelse af arbejdet med elevplanerne.

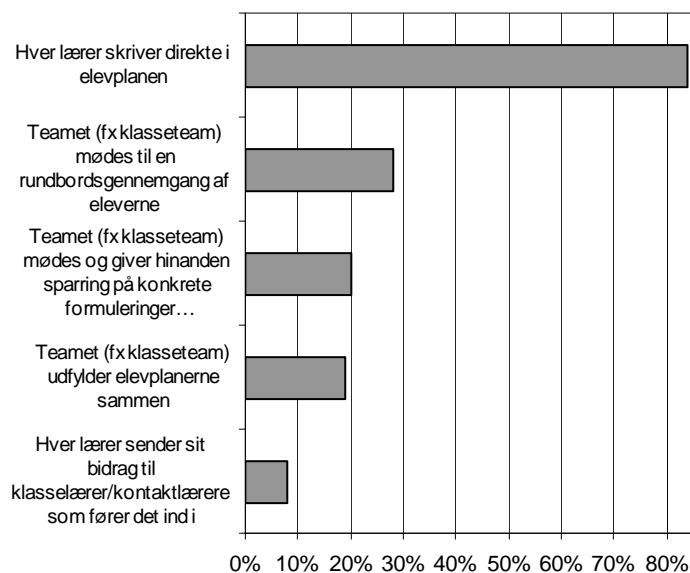
Kapitlet viser at elevplanerne endnu ikke i særlig stor udstrækning anvendes løbende i lærernes praksis for evaluering af elevernes udbytte af undervisningen. Det skyldes bl.a. at andre af elevplanens formål afgør hvor ofte den udfyldes og udleveres. Desuden viser kapitlet at lærerne ikke i særlig stort omfang anvender elevplanerne til at planlægge undervisningen, hvilket må antages at have betydning for om elevplanen anvendes som redskab til undervisningsdifferentiering. Sammenligningen med lærernes undervisningsdifferentiering i 2004 viser også at dansklærerne på mellemtrinnet tilsyneladende ikke differentierer undervisningen mere i dag end de gjorde i 2004, hvilket bekræfter billedet af at elevplanerne endnu ikke har positiv betydning for lærernes undervisningspraksis hvad dette angår.

5.1 Lærernes praksis for udfyldelse af elevplanerne

I det følgende præsenterer vi det nationale billede af lærernes praksis for udfyldelse af elevplanerne, herunder hvor mange lærere der samarbejder i deres team om udfyldelsen af elevplanerne. Spørgeskemaundersøgelsen viser at de fleste lærere selv udfylder elevplanerne hver især, og at lidt over halvdelen af lærerne bruger deres team når elevplanerne udfyldes.

Figur 8

Hvilket udsagn beskriver bedst din/jeres måde at udfylde elevplanerne på?
(n = 955)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Respondenterne kan sætte flere kryds. Herved summeres op til mere end 100 %.

Lærerne har kunnet give flere svar, fx hvis de har en praksis hvor de giver hinanden sparring i deres team før hver lærer selv udfylder elevplanerne. Det ses at langt de fleste lærere, nemlig 84 %, har svaret at de har en praksis for udfyldelse af elevplaner hvor hver lærer skriver direkte i elevplanen. Nogle af lærerne har svaret at de bruger teamet når elevplanerne skal udfyldes: 19 % har svaret at teamet udfylder elevplanerne sammen, 28 % har svaret at teamet mødes til rundbords-

gennemgang af eleverne i forbindelse med udfyldelse af elevplanerne, og 20 % har svaret at teamet giver hinanden sparring på sprogbrug i elevplanerne. En nærmere analyse af data viser at i alt 53 % bruger teamet på en eller flere måder, mens i alt 47 % slet ikke bruger teamet.

Interviewene med lærere bekræfter at der er forskel på hvor meget den enkelte lærer sparrer med teamet om elevplanerne. Flere steder har der været sparring i teamet om udviklingen af elevplanen, mens lærerne er alene om selve udfyldelsen af planen. Ofte er det klasselærerens opgave at indsamle input fra de øvrige lærere til elevplanen.

I det følgende ser vi nærmere på spørgsmålet om løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen i elevplanerne.

5.2 Elevplanen som redskab til løbende evaluering

I bekendtgørelsen om elevplaner står der: Elevplanen skal styrke den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen, jf. lovens § 13, stk. 2. I § 13, stk. 2, som der her henvises til, står der:

Som led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for undervisningens videre planlægning.

Den løbende evaluering af eleverne skal altså være med til at sikre et godt grundlag for at undervisningen planlægges så den passer til den enkelte elevs forudsætninger og behov, og elevplanerne er tænkt som et redskab til denne løbende evaluering.

5.2.1 Udleveres elevplanerne løbende?

For at elevplanen kan være et redskab til løbende evaluering, er det relevant at den udleveres løbende til forældrene. Spørgsmålet om hvordan ordet "løbende" skal forstås i praksis, har imidlertid været centralt i debatten i forbindelse med indførelsen af elevplaner.

For skolerne er spørgsmålet om hvor mange gange om året elevplanerne udfyldes og udleveres til forældrene forbundet med spørgsmålet om ressourcer. I vejledningen til bekendtgørelsen står der: "Reglerne skal under alle omstændigheder forstås således, at elevplanen skal udleveres til forældrene mindst én gang om året (...)". Spørgeskemaundersøgelsen viser da også at de fleste lærere angiver at elevplanerne blot udleveres til forældrene en gang om året.

Tabel 7**Hvor mange gange om året udleveres elevplanerne til forældrene? (n = 967)**

1 gang	60 %
2 gange	39 %
3 gange	1 %
Andet	1 %
Ved ikke	1 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Tabellen viser at 60 % af lærerne har svaret at elevplanerne udleveres en gang om året, mens 39 % har svaret to gange om året, og 1 % har svaret 3 gange om året.

Vejledningen til bekendtgørelsen lægger samtidig op til at elevplanerne udleveres til eleven og forældrene umiddelbart forud for en skole-hjem-samtale da det herved sikres at "skole-hjem-samtaler tager udgangspunkt i en konkret beskrivelse af elevens aktuelle faglige niveau" ("Om udstedelse af bekendtgørelse om elevplaner i folkeskolen", s. 2).

Spørgeskemaundersøgelserne blandt både lærere og forældre viser da også at det i langt de fleste tilfælde er sådan det foregår i praksis. Forældreundersøgelsen viser at i alt 87 % af forældrene har modtaget elevplanerne forud for skole-hjem-samtalerne. Lærerundersøgelsen bekræfter dette billede og viser samtidig at kun 3,5 % af lærerne udleverer elevplanerne på et andet tidspunkt end i forbindelse med skole-hjem-samtalen, mens 1 % udleverer elevplanen både i forbindelse med skole-hjem-samtalen og på andre tidspunkter i løbet af skoleåret. 1 % har svaret at elevplanerne løbende er tilgængelige for forældrene på skolens intranet. Sammenhængen mellem elevplaner og skole-hjem-samtaler behandles nærmere i kapitel 7 om skole-hjem-samarbejdet.

Undersøgelsen viser altså at elevplanen i høj grad udleveres i umiddelbar forbindelse med skole-hjem-samtaler og i de fleste tilfælde én gang om året. Selvom denne praksis lever op til definitionen af "løbende" i vejledningens tolkning (jf. citatet ovenfor), viser undersøgelsen dog ikke at elevplanerne reelt set bruges som redskab til løbende evaluering. Dette ses hvis man sammenholder denne undersøgelse med EVA's tidligere undersøgelse *Løbende evaluering*⁶. Et kendetegn

⁶ I undersøgelsen af løbende evaluering opstilles seks kendetegn ved god praksis for løbende evaluering. Disse kendetegn udspringer ifølge undersøgelsen direkte af lovgrundlaget for løbende evaluering og af en sammen-tænkning af lovgrundlaget for hhv. løbende evaluering, undervisningsdifferentiering og underretning af elever og forældre om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen (*Løbende evaluering* EVA 2004, s. 7).

ved god praksis for løbende evaluering er ifølge den tidligere undersøgelse at: "Løbende evaluering har karakter af forløb – i modsætning til punktnedslag en eller to gange om året" (s. 8). Hvis elevplanerne skal være et redskab til at styrke den løbende evaluering, må det således siges at være utilstrækkeligt at den i praksis kun tages frem én gang om året.

5.2.2 Barrierer for at udfylde elevplanerne løbende

Elevplanen kan imidlertid godt anvendes til den løbende evaluering i løbet af året selvom den kun udleveres til forældrene i forbindelse med skole-hjem-samtalerne én til to gange årligt. I forbindelse med løbende evaluering er det væsentlige spørgsmål om læreren skriver i elevplanen i dagligdagen og på den måde reelt bruger den som et redskab til løbende evaluering.

Interviewundersøgelsen blandt lærerne viser imidlertid at lærerne oftest kun skriver i elevplanen i forbindelse med udleveringen af planerne til forældrene til skole-hjem-samtalerne. En lærer beskriver således at elevplanerne endnu ikke er en del af rutinerne i hverdagen.

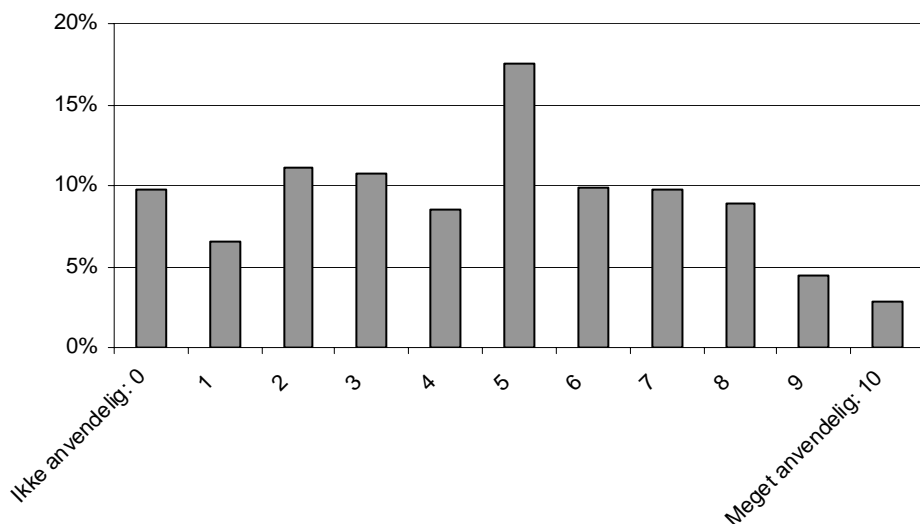
Vi bruger nok elevplanerne for lidt i det daglige. Vi tager primært elevplanerne frem op til skole-hjem-samtalerne. Vi tager dem ikke rigtig frem fx når vi planlægger forløb (...) Det handler om at få det ind i sine rutiner og vaner, og det er de nok ikke endnu. (Lærer).

Spørgsmålene om hvor ofte og hvornår elevplanerne udleveres til elever og forældre, ser altså ud til at være styrende for hvor ofte og hvornår evalueringen af eleverne nedfældes skriftligt i elevplanerne. Grunden kan være at elevplanerne endnu er en forholdsvis ny opgave som endnu ikke er integreret i den øvrige praksis, og at lærerne derfor stadig bruger mange ressourcer på at udfylde dem. Dette kan måske være en del af forklaringen på at elevplanerne de fleste steder kun tages i brug når det er strengt nødvendigt, dvs. i forbindelse med skole-hjem-samtalerne.

En anden forudsætning for at lærerne kan bruge elevplanen løbende, er at den skal være praktisk tilgængelig, og at det skal være nemt at ændre i den løbende. Det er i den forbindelse vigtigt at elevplanen findes i en elektronisk form, og at der ikke er for mange tekniske vanskeligheder forbundet med at bruge den.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden at elevplanernes udformning har betydning for om de i lærernes øjne egner sig som redskab til løbende evaluering. Lærerne har således i spørgeskemaet vurderet hvor anvendelig de finder elevplanen som redskab til løbende evaluering. Resultatet fremgår af figur 9.

Figur 9
Hvor anvendelige er elevplanerne som redskab til løbende evaluering?
(n = 967)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Figuren viser at der er stor spredning i lærernes vurdering af om elevplanen kan bruges som redskab til løbende evaluering. Undersøgelsen viser samtidig at hvis elevplanen skal bruges til løbende evaluering, er det i lærernes øjne afgørende at den indeholder individuelle beskrivelser, mens afkrydsningsformen ikke egner sig til den løbende evaluering. Den statistiske analyse af sammenhænge viser nemlig at lærerne vurderer elevplanens anvendelighed som redskab til løbende evaluering mere negativt hvis elevplanen enten kun indeholder afkrydsning eller afkrydsning kombineret med individuelle beskrivelser (jf. appendiks C om statistiske modeller).

5.2.3 Nogle elever efterlyser mere løbende evaluering

Nogle af de interviewede elever efterlyser imidlertid mere løbende evaluering og en mere aktiv brug af elevplanerne fra lærernes side. For at få et større udbytte af elevplanen vil nogle af eleverne bl.a. gerne have den udleveret flere gange om året:

På vores skole får man kun elevplanen én gang om året, og det bliver man stemplet på. At det er sådan det er i et helt år. Men man kan måske nå at ændre sig meget. Det synes jeg ikke er så godt ved den. (...) Jeg ville gerne have den to-tre gange om året. (...) Så kunne man bedre finde ud af om man var blevet bedre til de mål man har. (Elev i 8. klasse).

Der måtte godt komme lidt flere elevplaner om året hvor der står løbende om man er blevet bedre. (Elev i 8. klasse).

Blandt disse elever er der altså et behov for at elevplanerne i højere grad bruges løbende så de får mere feedback og en bedre fornemmelse af hvordan det går i forhold til de mål de arbejder hen imod. Der er med andre ord et behov for at de hurtigere kan se om de forbedrer sig i forhold til tidligere, evt. negative vurderinger.

Nogle af eleverne giver også udtryk for at det ville gøre elevplanerne mere brugbare hvis de altid indeholdt mål og opfølgning, og hvis det fremadrettede også helt konkret viste hvordan de kan arbejde videre med de mål som sættes på baggrund af evalueringen af hvordan de klarer sig.

Jeg kunne godt lide det du (intervieweren) pegede på (i et eksempel på en elevplan) med hvad man skal arbejde med, og hvordan man skal gøre det. (Elev i 9. klasse).

Læreren skulle tale mere med den enkelte elev og hjælpe med hvordan man skulle komme videre. (Elev i 9. klasse).

Det er altså også vigtigt for eleverne at de konkret kan se hvordan de skal nå deres mål, og ikke bare at de skal nå dem. Det er således også den fremadrettede del som gør elevplanerne brugbare for eleverne selv, især hvis den er konkret.

5.3 Elevplanen som redskab til planlægning af undervisningen

Når lærerne planlægger deres undervisning, er det kun få af dem som tager elevplanerne i brug. Tabel 8 viser hvor mange lærere der bruger elevplanerne i forbindelse med forskellige aspekter af planlægningen af deres undervisning.

Tabel 8
Tager du elevplanen frem når du ... (n = 967)

	Ja	Nej
... laver årsplan og/eller aktivitetsplaner for skoleåret?	21 %	79 %
... planlægger et forløb i undervisningen?	24 %	76 %
... planlægger de næste dages undervisning?	6 %	94 %
... planlægger tværfaglig undervisning?	12 %	88 %
... planlægger emneuger/skemafri uger?	10 %	90 %
... skal forberede projektarbejde?	14 %	87 %
... laver hold eller grupper til undervisning?	30 %	70 %
... bestiller materialer?	17 %	83 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som det ses af ovenstående tabel, er der generelt få lærere der svarer ja til at de tager elevplanerne frem når de planlægger og tilrettelægger deres undervisning. Under en femtedel af lærerne tager elevplanerne frem når de planlægger tværfaglig undervisning, emneuger, projektarbejde, og når de bestiller materialer. Kun 6 % har svaret ja til at de tager elevplanerne frem når de planlægger de næste dages undervisning.

De fleste lærere bruger elevplanerne når de forbereder undervisning i hold eller grupper. 30 % har svaret ja til at de tager elevplanerne frem når de sammensætter grupper eller hold. Desuden har 24 % af lærerne svaret ja til at de tager elevplanerne frem når de planlægger et forløb i undervisningen, og 20 % har svaret ja til at de tager elevplanerne frem når de udarbejder årsplaner.

Interviewene med lærerne bekræfter billedet af at elevplanerne flere steder ikke er en integreret del af praksis i forhold til undervisningsplanlægningen. En lærer forklarer hvorfor:

For mig er der forskel på om man arbejder fremad som i årsplanen, eller om man laver evalueringen i elevplanen. For mig har der ikke været den store sammenhæng. Der er også meget forskel på at lave en årsplan for en hel klasse og så have det pindet ud på den enkelte elev. (Lærer).

Det må altså samlet set konstateres at elevplanerne ikke i særlig stor udstrækning anvendes som grundlag for planlægning af undervisningen. Det betyder ikke nødvendigvis at lærerne ikke planlægger deres undervisning så den er tilpasset den enkelte elevs behov og forudsætninger. Denne undersøgelse viser ikke i hvilken udstrækning lærerne gør dette uden at bruge elevplanerne. Det kan blot konstateres, med udgangspunkt i undersøgelsen, at elevplanerne kun blandt få lærere

anvendes som redskab til planlægning af undervisningen. Dette tyder på at elevplanerne endnu ikke styrker grundlaget for en differentieret undervisning selvom det er et af formålene med elevplanerne, og selvom forundersøgelsen pegede på dette som en mulighed fordi lærerne selv havde intentioner herom. I næste afsnit belyser vi spørgsmålet om undervisningsdifferentiering nærmere.

5.4 Elevplanen som redskab til undervisningsdifferentiering

Et af formålene med elevplaner er ifølge bekendtgørelsen "at styrke grundlaget for undervisningens planlægning og tilrettelæggelse, jf. lovens § 18, og derigennem forberede udbyttet af undervisningen for den enkelte elev" (§ 2). I § 18, som der her henvises til, står der:

Undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, skal i alle fag leve op til folkeskolens formål og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

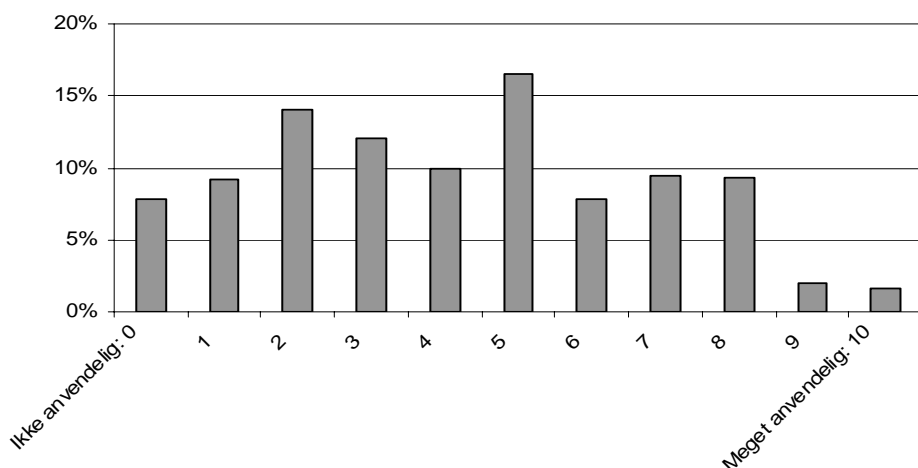
Elevplanerne er altså tænkt som et redskab til at styrke undervisningsdifferentieringen ved at give mulighed for en bedre undervisningstilrettelæggelse hvor den enkelte elevs behov og forudsætninger er i centrum. I ovenstående afsnit blev det konstateret at kun få lærere rent faktisk anvender elevplanerne når de planlægger og forbereder deres undervisning. En del af forklaringen kan være at de endnu ikke opfatter elevplanerne som et særligt brugbart redskab, hvilket resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen også peger på.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere viser at lærerne har meget forskellige holdninger til om elevplanen kan bruges som redskab til at gennemføre en differentieret undervisning. Dette illustrerer figur 10.

Figur 10

Hvor anvendelige er elevplanerne til at tilrettelægge og gennemføre en undervisning der tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger?

(n = 967)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som figuren viser, mener lærerne i forskellig grad at elevplanerne er anvendelige som redskab til at tilrettelægge og gennemføre undervisning der tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Den statistiske analyse af datamaterialet viser en sammenhæng som kan være med til at forklare dette spredte billede (jf. appendiks C). Det viser sig at lærernes erfaring med at arbejde med mål har positiv betydning for deres vurdering af elevplanernes anvendelighed som redskab til undervisningsdifferentiering. Hvis lærerne i høj eller i nogen grad har erfaring med at arbejde med individuelle læringsmål, og/eller hvis de inddrager trin- og slutmål i deres arbejde med elevplaner, har dette positiv betydning for deres vurdering af elevplaner som redskab til undervisningsdifferentiering. Dette tyder på at lærere der er vant til at arbejde med målsætning for eleverne og derfor tænker mere i mål end i aktiviteter når undervisningen planlægges, også kan se en større relevans i at anvende elevplanerne som et redskab til undervisningsdifferentiering.

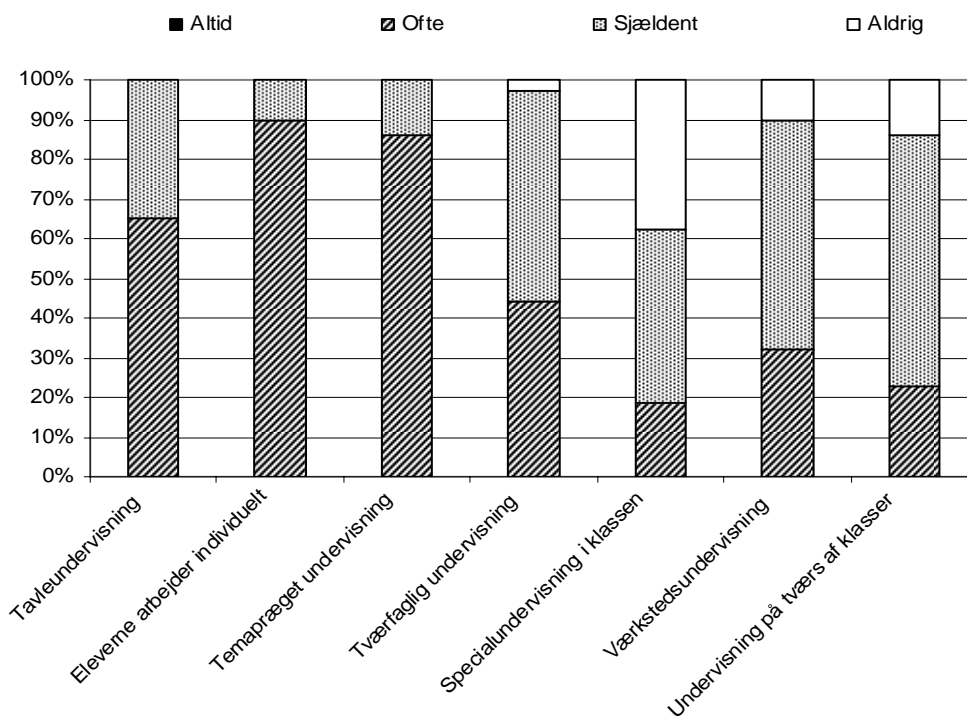
5.4.1 Er undervisningsdifferentiering blevet mere udbredt?

EVA foretog i 2004 en undersøgelse af lærernes undervisningsdifferentiering. I den undersøgelse blev dansklærere på mellemtrinnet stillet en række spørgsmål om formen på deres undervisning, som kunne give et billede af om undervisningen blev gennemført på en måde som gjorde det

muligt at differentiere den. I nærværende undersøgelse er lærerne blevet stillet de samme spørgsmål om deres anvendelse af forskellige undervisningsformer som i 2004-undersøgelsen. Ved at se isoleret på svarene fra dansklærerne på mellemtrinnet er det derfor muligt at sammenligne brugen af forskellige undervisningsformer i danskundervisningen på mellemtrinnet i 2004 og 2008 og dermed give et billede af om lærerne underviser mere eller mindre differentieret i dag end i 2004⁷. Figur 11 og 12 viser tallene fra hhv. 2004 og 2008.

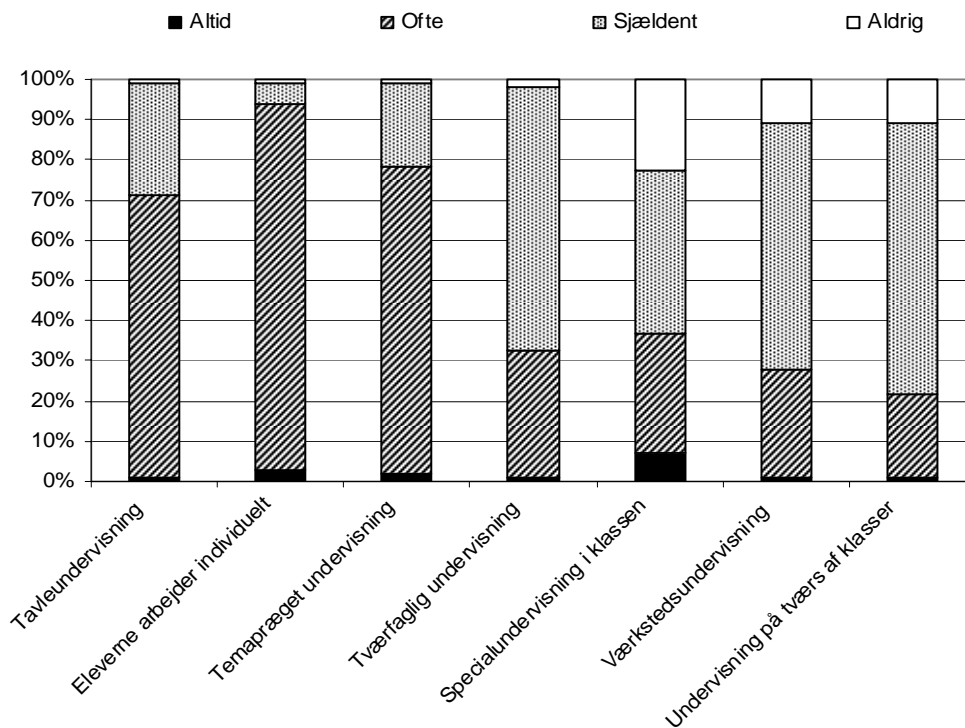
Figur 11
Hvor hyppigt anvender du følgende undervisningsformer? (2004)
(n = 404)

Kilde: EVA's rapport Undervisningsdifferentiering i folkeskolen (2004).

⁷ I undersøgelsen af løbende evaluering opstilles seks kendetegn ved god praksis for løbende evaluering. Disse kendetegn udspringer ifølge undersøgelsen direkte af lovgrundlaget for løbende evaluering og af en sammen-tænkning af lovgrundlaget for hhv. løbende evaluering, undervisningsdifferentiering og underretning af elever og forældre om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen (Løbende evaluering EVA 2004, s. 7).

Figur 12
Hvor hyppigt anvender du følgende undervisningsformer? (2008)
(n = 196)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Figuren viser besvarelser fra lærere der underviser i dansk på mellemtrinnet.

Figurene viser at en større andel af lærerne i 2008 har svaret at de ofte eller altid anvender tavleundervisning, nemlig 71 % i 2008 i forhold til 65 % i 2004. Der er også en større andel der altid eller ofte anvender en undervisningsform hvor eleverne arbejder individuelt (95 % i 2008 og 86 % i 2004). Den temaprægede undervisning hvor eleverne arbejder i grupper, anvendes altid eller ofte af en mindre andel i 2008 (79 %) i forhold til i 2004 (86 %). Det samme gælder den tværfaglige undervisning hvor eleverne arbejder i grupper eller individuelt på tværs. Her har 32 % i 2008 svaret at de anvender den undervisningsform altid eller ofte, mens 44 % svarede det samme i 2004. 37 % laver altid eller ofte specialundervisning i klassen i 2008, mens det gjaldt for 63 % i 2004. Hvad angår værkstedsundervisning, er der 28 % af lærerne der har svaret at de altid eller ofte anvender den undervisningsform i 2008, mens 44 % gjorde det i 2004, og endelig

er der 22 % der i 2008 har svaret at de altid eller ofte anvender undervisning på tværs af klasser, mens det gjaldt for 23 % i 2004.

Samlet set tegner der sig altså et billede af at dansklærerne på mellemtrinnet i større udstrækning anvender tavleundervisning i dag end det var tilfældet i 2004, mens de andre undervisningsformer havde større udbredelse i 2004.

Det kan selvfølgelig diskuteres om de ovennævnte undervisningsformer er dækkende for hvordan man kan forestille sig at lave undervisningsdifferentiering i dag. Hvis de ovennævnte undervisningsformer antages at være et passende udtryk for differentiering i forhold til den enkelte elevs forudsætninger, er der dog intet der tyder på at der i dag i højere grad end for fire år siden foregår undervisningsdifferentiering i danskundervisningen på mellemtrinnet på de danske skoler. Det er derfor heller ikke relevant at antage at elevplanen har en særskilt positiv betydning for undervisningsdifferentieringen.

Lærerne har vurderet om elevplanen har haft betydning for deres overvejelser om undervisningsformer og undervisningsdifferentiering. Tabel 9 viser lærernes vurdering af om elevplanens fokus på individuelle mål har betydning for deres overvejelser undervisningen.

Tabel 9
Har elevplanernes fokus på individuelle mål for eleverne haft betydning for dine overvejelser omkring din undervisning?
(n = 822)

I forhold til undervisningsformer, herunder holddeling og gruppearbejde?	37 %
I forhold til den enkelte elevs arbejdsformer?	28 %
I forhold til undervisningsmateriale?	10 %
Nej, elevplanerne har ikke haft betydning i forhold til ovenstående aspekter	40 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Respondenterne kan sætte flere kryds. Herved summerer procenterne op til mere end 100 %.

37 % af lærerne vurderer at elevplanens fokus på individuelle mål har betydning for deres overvejelser om undervisningen i forhold til hvilke undervisningsformer de benytter, 28 % mener at det har betydning for overvejelser om den enkelte elevs arbejdsformer, mens 10 % mener at det har betydning for overvejelser om undervisningsmateriale. 40 % af lærerne mener ikke at elevplanerne har haft betydning for de nævnte overvejelser om undervisningen.

Selvom den største andel af lærere ikke mener at elevplanen har betydning for deres overvejelser i forbindelse med de forskellige aspekter af undervisningen, mener over en tredjedel dog at det

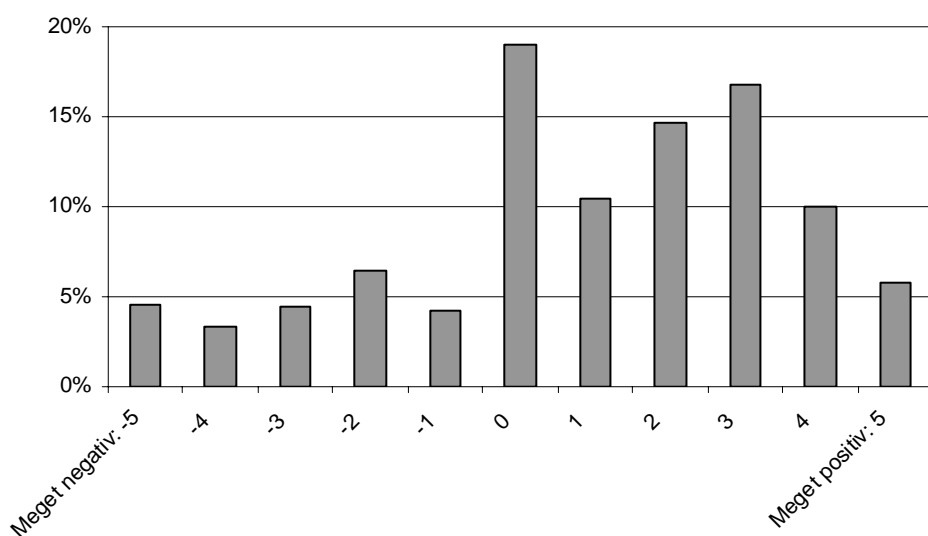
har betydning for valget af undervisningsformer, mens færre mener det har betydning for valget af elevernes arbejdsformer. Igen må det dog konstateres at der ikke er noget der tyder på at elevplanen har positiv betydning for undervisningsdifferentieringen.

5.5 Lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner

I det følgende ser vi nærmere på hvilke faktorer der kan forklare lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner. En række statistiske sammenhænge viser at bl.a. ledelse, teamsamarbejde, lærernes evt. tidligere erfaring med logbøger og specialundervisning og elevplanernes udformning har en betydning for lærernes holdning.

Spørgeskemaundersøgelsen viser at lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner varierer. Mens nogle lærere er begejstrede for elevplanerne, er andre mere forbeholdne. Over halvdelen af lærerne er dog positive over for arbejdet med elevplaner. Figur 13 illustrerer dette.

Figur 13
Hvad er din samlede holdning til det at arbejde med elevplaner?
(n = 967)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

19 % af lærerne har svaret at deres samlede holdning til at arbejde med elevplaner hverken er positiv eller negativ. 58 % har svaret at deres samlede holdning er mere eller mindre positiv, mens 23 % af lærerne er mere eller mindre negative.

5.5.1 Faktorer der har betydning for lærernes samlede vurdering af elevplanerne

Som en del af den statistiske analyse har vi udarbejdet en samlet model for hvilke faktorer der har betydning for lærernes samlede holdning til at arbejde med elevplaner. Tabel 10 viser en samlet oversigt over disse faktorer.

Tabel 10
Faktorer der har betydning for lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner

Tema	Faktor	Betydning (positiv: +, negativ: -)
Skoleledelsens rolle	Skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner	+
Procedurer for samarbejde mellem lærere	Læreren har sparret med teamet om udfyldelsen af elevplanen ⁸	+
	Hvem gør hvad i arbejdet med elevplaner?: Læreren ved ikke om der er klare aftaler	-
Elevplanens udformning	Altid individuelle beskrivelser og afkrydsning	-
	Kun afkrydsning	-
	Altid afkrydsning og ofte eller sjældent individuelle beskrivelser	-
	Andet	-
Lærers relevante erfaringer	Logbog	+
	Specialundervisningslærer	+
Lærernes baggrundskarakteristika	Trin: udskoling	-
	Alder: ældre	-
	Køn: kvinde	+

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Sammenhænge er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvad er din samlede holdning til det at arbejde med elevplaner?".

⁸ Denne faktor er fremkommet ved at lægge følgende svar sammen: "Teamet (fx klasseteam) udfylder elevplanerne sammen", "Teamet (fx klasseteam) mødes til en rundbordsgennemgang af eleverne", og "Teamet (fx klasseteam) mødes og giver hinanden sparring på konkrete formuleringer og sprogbrug".

Tabellen viser at det har positiv betydning for lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner hvis lærerne vurderer:

- At skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner
- At læreren har sparret med teamet om udfyldelse af elevplanerne
- At læreren er specialundervisningslærer
- At læreren har erfaring med logbøger
- At læreren er kvinde.

Tabellen viser at det har negativ betydning for lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner hvis læreren vurderer:

- At læreren ikke ved om der er faste aftaler for organiseringen af arbejdet med elevplaner
- At elevplanen altid indeholder både individuelle beskrivelser og afkrydsning
- At elevplanen kun indeholder afkrydsning
- At elevplanen altid indeholder afkrydsning og ofte eller sjældent individuelle beskrivelser
- At læreren er udskolingslærer.

Dertil kommer at jo ældre læreren er, desto mere negativ er vedkommendes samlede holdning til arbejdet med elevplaner.

De nævnte faktorer der har betydning for lærernes samlede tilfredshed med at arbejde med elevplaner, kan kategoriseres og beskrives inden for følgende temaer:

- Skoleledelsens rolle
- Procedurer for samarbejdet mellem lærere
- Elevplanens udformning
- Lærernes relevante erfaringer
- Lærernes baggrundskarakteristika.

Det er afgørende for lærerne hvilken rolle skoleledelsen har spillet i implementeringen af elevplaner. Som nævnt i kapitel 4 om implementering er det afgørende for lærernes tilfredshed om skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner. De lærere der har svaret at skoleledelsen har givet pædagogisk sparring, er mere tilfredse end de lærere der ikke har svaret sådan. Samtidig har det ikke nogen påviselig betydning om ledelsen har prioriteret ressourcer til udviklingsarbejde, prioriteret lærernes mulighed for at drøfte elevplaner (fx på pædagogisk råds møder), om ledelsen har indhentet ekstern inspiration og sparring om elevplaner eller deltaget i teammøder om konkrete elevplaner.

Et andet tema som har afgørende betydning for lærernes tilfredshed, er procedurerne for samarbejdet mellem lærerne om udfyldelse af elevplanerne og arbejdsdelingen på skolen i forhold til organisering af arbejdet med elevplaner. De lærere der har svaret at de har samarbejdet om elev-

planerne i deres team, er mere positive over for arbejdet med elevplaner end de lærere der ikke har svaret sådan. Det er altså afgørende at lærerne ikke har arbejdet alene med udfyldelse af elevplanen. Analysen viser desuden at det har negativ betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner hvis de ikke ved om der er faste aftaler på skolen for organisering af arbejdet med elevplaner. Det kan dog ikke påvises at det har en negativ effekt hvis læreren har svaret at der ingen faste aftaler er. Det kan derfor tyde på at netop manglende viden om arbejdsdelingen er det der har negativ betydning.

Elevplanens udformning har også betydning for lærernes samlede vurdering af arbejdet med elevplaner, hvilket også er omtalt i kapitel 3 om typer af elevplaner. Lærerne er samlet set mest negative over for arbejdet med elevplaner hvis de elevplaner lærerne arbejder med, kun indeholder afkrydsning. Men lærerne er også negative over for arbejdet med elevplaner når elevplanen altid indeholder både afkrydsning og individuelle beskrivelser, og hvis planerne altid indeholder afkrydsning og ofte eller sjældent indeholder individuelle beskrivelser. Lærerne synes altså ikke at være tilfredse med at arbejde med elevplaner der kun indeholder afkrydsning, men kombinationen af afkrydsning og altid, ofte eller sjældent individuelle beskrivelser har heller ikke en positiv betydning for lærernes samlede tilfredshed. Elevplaner der kun indeholder individuelle beskrivelser, lader til at have den mest positive betydning for lærernes samlede tilfredshed.

Den statistiske analyse viser også at lærernes baggrund kan have betydning for hvor positivt de samlet set vurderer arbejdet med elevplaner. Det er afgørende om lærerne har erfaringer med at arbejde med logbøger, og om de har erfaring som specialundervisere. Disse to typer af lærere vurderer arbejdet med elevplaner mere positivt end de lærere der ikke har disse erfaringer. I flere tilfælde har logbøger haft nogle af de samme formål og funktioner som elevplanerne er tiltænkt. De lærere der har erfaring med logbøger, har fx været vant til at arbejde med løbende evaluering. Det samme gælder inden for specialundervisning, hvor der gennem længere tid har været anvendt udviklingsplaner for specialundervisningens elever. Lærere der har arbejdet med logbøger eller specialundervisning, kan altså tænkes at have erfaringer som kan være nyttige i arbejdet med elevplaner. Erfaringer som samlet set gør lærerne mere positivt indstillet over for arbejdet med elevplaner.

Endelig er der nogle baggrundskarakteristika for lærerne der har betydning for hvordan de samlet set vurderer arbejdet med elevplaner. Udskolingslærere vurderer arbejdet med elevplaner mere negativt end lærere på indskolings- og mellemtrinniveau. Dette kan hænge sammen med at udskolingslærerne også vurderer deres elever ved hjælp af karakterer og derfor ikke synes at der nødvendigvis er behov for at vurdere eleverne på andre måder. Analysen af baggrundskarakteristika viser også at kvinder vurderer arbejdet med elevplaner mere positivt end mænd, og at lærerne vurderer arbejdet med elevplaner mere negativt jo ældre de er.

5.5.2 Faktorer der ikke har betydning for lærernes samlede vurdering af elevplanerne

Ligesom analysen kan vise en række temaer og faktorer der har betydning for lærernes vurdering af arbejdet med elevplaner, viser det sig også at der er nogle temaer der ikke har betydning selvom man kunne forvente det. Nogle af temaerne er løbende nævnt ovenfor. Det drejer sig om skoleledelsens prioritering af ressourcer til udviklingsarbejde, prioritering af lærernes mulighed for at drøfte elevplaner (fx på pædagogisk råds møder), om ledelsen har indhentet ekstern inspiration og sparring om elevplaner eller deltaget i teammøder om konkrete elevplaner. Desuden kan der heller ikke påvises en effekt i de tilfælde hvor lærerne har svaret at der ikke er faste aftaler på skolen om organisering af arbejdet med elevplaner.

Forundersøgelsen lagde imidlertid op til at enkelte andre temaer kunne have en betydning.

Blandt flere kan nævnes:

- Kommunernes rolle i implementeringen af elevplaner
- Tildelingen af tid til udarbejdelse af elevplaner
- Antallet af elever for hvem lærerne skal udfylde elevplaner.

Som udgangspunkt havde EVA en hypotese om at kommunens rolle i forbindelse med implementeringen af elevplaner kunne have betydning for hvordan lærerne samlet set vurderer arbejdet med elevplaner. Det kan imidlertid ikke påvises at lærernes vurdering af arbejdet med elevplaner har sammenhæng med om kommunen har fastlagt mål og rammer, har bestemt hvor ofte elevplanerne skal udleveres, har tildelt særlig tid til arbejdet med elevplaner eller udarbejdet en vejledning eller skabelon for elevplanerne. Analysen kan heller ikke påvise en evt. betydning i de tilfælde hvor der har været nedsat arbejdsgrupper, eller af kommunens evt. dialog med skolerne. Vi vurderer at dette skyldes at skoleniveauet har større relevans for lærerne end det kommunale niveau.

Debatten om elevplanerne har ofte handlet om tildelingen af ekstra tid ud over den almindelige forberedelsestid til at udarbejde elevplanerne. Derfor havde vi en formodning om at det kunne have en betydning for lærernes samlede vurdering om de har fået tildelt særlig tid til at udarbejde planerne. Men analysen har ikke kunnet påvise en sådan sammenhæng.

En anden del af debatten har fokuseret på spørgsmålet om at alle fag skal behandles i elevplanerne. Vi valgte derfor at undersøge om antallet af elever som den enkelte lærer skal udfylde elevplaner for, har betydning for lærernes vurdering af arbejdet med elevplaner. Hverken antallet af klasser som den enkelte lærer skal udfylde elevplaner for, eller sammensætningen af fag har dog en påviselig betydning for lærernes vurdering af arbejdet med elevplaner.

5.6 Opsamling: Lærerne er positive, men elevplanerne styrker endnu ikke løbende evaluering og undervisningsdifferentiering

Undersøgelsen viser at lærerne i de fleste tilfælde udfylder elevplanerne hver for sig. Lidt over halvdelen af lærerne drøfter elevplanerne med deres team i en eller anden udstrækning, mens lidt under halvdelen af lærerne slet ikke bruger deres team i arbejdet med elevplanerne.

Elevplanerne udleveres på de fleste skoler en gang om året til elever og forældre i forbindelse med skole-hjem-samarbejdet. Dette har betydning for hvor ofte lærerne tager elevplanerne frem. De fleste lærere tager altså ikke elevplanen frem og bruger som redskab til den løbende evaluering i dagligdagen. Skolerne opfylder dog lovkravet om at udlevere elevplanen mindst én gang årligt, hvilket svarer til definitionen af "løbende" i vejledningen til bekendtgørelsen om elevplaner. Men i praksis ser elevplanerne endnu ikke ud til at have styrket den løbende evaluering. Flere elever giver udtryk for at de ville foretrække at elevplanen blev udleveret oftere.

Det er kun få lærere som bruger elevplanen når de planlægger undervisningen. Hvis elevplanen skal anvendes til differentiering af undervisningen for den enkelte elev, bør den i højere grad indgå i denne planlægning. Det stiller visse krav til udformningen af elevplanen da den i så fald skal være let tilgængelig og egne sig til at blive taget i brug på andre tidspunkter end i forbindelse med skole-hjem-samtalerne. Det kræver at lærerne integrerer arbejdet med elevplaner i deres øvrige praksis, hvilket endnu ikke er tilfældet særlig mange steder.

Lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner er for størstedelens vedkommende positiv. En række faktorer har betydning for om lærerne er positive eller negative. Den statistiske analyse viser at det har positiv betydning når skolelederen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner. Nogle lærere efterspørger da også at deres skoleleder i højere grad går forrest i arbejdet med elevplaner. Samtidig er de lærere der samarbejder med deres team om elevplaner, mere positive. De lærere der har erfaring med at arbejde med logbøger og specialundervisning, er også mere positive end andre, hvilket sandsynligvis kan forklares med at disse lærere har relevant erfaring med lignende redskaber som har vist sig nyttige for dem.

Opmærksomhedspunkter i forhold til at integrere elevplanen i lærernes praksis med henblik på at styrke løbende evaluering og undervisningsdifferentiering

- Det er en udfordring at få elevplanerne til at fungere i praksis som redskab til løbende evaluering og undervisningsdifferentiering da skole-hjem-samtalerne er meget styrende for hvornår elevplanerne tages i brug. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på de andre formål elevplanerne har, herunder hvordan de kan styrke lærernes planlægning og differentiering af undervisningen.
- Det er væsentligt at elevplanerne har en form som gør dem anvendelige som lærernes eget arbejdsredskab – og ikke blot som redskab til skole-hjem-samarbejdet. Muligheden for at bruge individuelle beskrivelser i elevplanerne har stor betydning for om lærerne mener at elevplanerne er anvendelige som redskab til løbende evaluering og undervisningsdifferentiering.
- Det er desuden vigtigt at elevplanerne har en form der gør dem let tilgængelige for lærerne i dagligdagen hvis de skal kunne anvendes løbende og som redskab til at planlægge undervisningen. Det er en fordel at elevplanerne er elektronisk tilgængelige for alle lærere i et brugervenligt system og samtidig har en form som er tilpasset de forskellige læreres praksis.
- De tre målsætninger elevplanerne skal opfylde hvad angår løbende evaluering, undervisningsdifferentiering og skole-hjem-samarbejde, kan virke modsatrettede i forhold til elevplanernes udformning og sprogbrug. Elevplanens formidlingsform er derfor et vigtigt opmærksomhedspunkt i denne sammenhæng. Som redskab i skole-hjem-samarbejdet er det vigtigt at det skriftlige indhold er forståeligt for alle, og at det er kort, konkret, konstruktivt og fremadrettet. Men for at lærerne selv skal kunne bruge elevplanerne som internt arbejdsredskab, kan der være behov for at udfolde evalueringen af eleven i en professionel terminologi.

6 Elevernes motivation og udvikling

Et af formålene med elevplanen er at bidrage til hvordan der fremadrettet kan støttes op om undervisningen af eleven. Elevplanen skal derfor ud over resultaterne af den løbende evaluering også indeholde oplysninger om hvordan der skal følges op på den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen. Det fremgår desuden af folkeskoleloven at lærer og elev løbende skal samarbejde "om fastsættelse af de mål, der søges opfyldt" (§ 18, stk. 4). Der stilles altså krav om at den enkelte elev skal medvirke i opfølgningen, herunder fastsættelsen af mål. Elevplanen er således gennem fastsættelse af opfølgning og mål tænkt som et redskab til dialog med og motivation af eleverne.

Dette kapitel ser nærmere på om elevplanen lever op til målsætningen om at være et redskab til motivation og udvikling af den enkelte elev. Kapitlet indledes med en vurdering af i hvilket omfang eleverne inddrages i arbejdet med elevplaner, og hvilken betydning det har for eleverne at få en skriftlig evaluering. Derefter diskuteres det hvordan fokus på elevens mål har betydning for elevernes motivation og udvikling.

Kapitlet viser at eleverne generelt er glade for elevplanerne og for at blive vurderet. De inddrages også ofte i arbejdet med elevplanerne, men det foregår på meget forskellig måde. Forskellige typer af inddragelse har forskellige konsekvenser for elevernes oplevelse af at tænke fremadrettet i form af aftaler og mål og for deres motivation. Fokus på elevens mål ser ud til at have afgørende betydning for elevernes motivation og udvikling. Derfor kan det være en stor fordel at målene formuleres eksplicit i elevplanen fra gang til gang, og at eleven selv er med til at formulere målene.

6.1 Inddragelse af elever i arbejdet med elevplaner

Nogle lærere inddrager eleverne når de skal udfylde elevplanerne, andre gør ikke. I det følgende ser vi nærmere på de overvejelser og forhold der ligger til grund for dette.

6.1.1 Forskellige måder at inddrage eleverne på

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at de har forskellig praksis for at inddrage elever når de skal udfylde elevplanerne. Tabel 11 viser at de fleste elever inddrages i aftaler om fremadrettede handlinger, men at der også er en del som ikke inddrages.

Tabel 11

Hvordan inddrager du eleverne når du udfylder elevplanerne? (n = 949)

Eleverne inddrages ikke	30 %
Eleverne inddrages i en samtale hvor jeg først har lavet et udkast til elevplanen	17 %
Eleverne inddrages i en samtale, hvorefter jeg skriver elevplanen	31 %
Eleverne inddrages ved at arbejde med målcirkler eller andre planlægnings- eller evalueringstværværktøjer	19 %
Eleverne er med til at formulere status/vurdering af hvordan det går	23 %
Eleverne er med til at formulere faglige læringsmål	23 %
Eleverne er med til at formulere mål for det sociale og elevens alsidige udvikling	29 %
Eleverne inddrages i aftaler om fremadrettede handlinger (hvem der skal gøre hvad – elevens, forældrenes og lærerens opgaver)	55 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Respondenterne kan sætte flere kryds. Herved summeres op til mere end 100 %.

Tabellen viser samtidig at den mest udbredte måde at inddrage eleverne på, er gennem aftaler om fremadrettede handlinger, herunder hvem – eleven, forældrene og læreren – der har ansvaret for hvad. 55 % af lærerne har svaret ja til at de bruger denne metode.

31 % har svaret at de først har en samtale med eleven og herefter udfylder elevplanen, mens 17 % har svaret at de selv udarbejder et udkast til elevplanens indhold og derefter taler med eleven om det.

En anden måde at inddrage eleverne på er at lade dem arbejde med andre evalueringstværk ved siden af elevplanen, fx målcirkler eller andre supplerende redskaber til den evaluering som elevplanen efterfølgende kommer til at afspejle. Som det ses, har 19 % af lærerne svaret at eleverne inddrages ved at arbejde med målcirkler eller andre evalueringstværværktøjer.

Flere af lærerne har erfaring med at inddrage eleverne i formuleringen af status over hvordan det går. Nogle gør det ved at bede eleverne om på skrift at forholde sig til lærernes udkast til elevplanen. 23 % af lærerne har således svaret at de inddrager eleverne ved at lade dem deltage i formuleringen af status. Caseundersøgelsen viser at dette konkret kan finde sted ved at der i elevplanen gøres plads til at eleverne selv udfylder bestemte dele. Et andet konkret eksempel på inddragelse er at eleverne får lærernes kommentarer i elevplanen med hjem og bliver bedt om at

strege ud i formuleringer som de er uenige i. Herefter har de en samtale med læreren om indholdet.

Endelig har en del lærere svaret at eleverne er inddraget i formuleringen af det fremadrettede i elevplanen, herunder mål, handleplaner og konkrete fremadrettede aftaler om opfølgning på evalueringen af eleven. 23 % af lærerne har svaret at eleverne er med til at formulere faglige læringsmål, mens 29 % har svaret at eleverne er med til at formulere mål for det sociale aspekt og for deres egen alsidige udvikling.

30 % af lærerne har svaret at de ikke inddrager eleverne når de udfylder elevplaner. Den statistiske analyse viser at det især er udskolingslærerne som ikke inddrager eleverne i arbejdet med elevplanerne. Således har 29 % af lærerne som har elever i indskoling, svaret at de ikke inddrager eleverne. På mellemtrinnet har 26 % svaret at de ikke inddrager eleverne, og i udskoling har hele 39 % svaret at de ikke inddrager eleverne i arbejdet med elevplanerne. Det er vanskeligt at vurdere hvorfor udskolingslærerne er mindre tilbøjelige til at inddrage eleverne i arbejdet med elevplanerne.

6.1.2 Inddragelse er vigtig for elevernes motivation

Flere af lærerne i interviewene giver udtryk for at det er vigtigt for elevernes motivation for at arbejde med de konkrete mål at de har været inddraget i at formulere dem. En lærer beskriver det sådan:

For nogle elever er det lidt mere bindende når de selv har formuleret et mål. Så skal det også være noget de skal arbejde på. (...) Jeg tror de oplever at de selv får en andel i det. De får selv en stemme hvor de kan udtrykke hvad de selv tror kan hjælpe dem. (Lærer).

Når eleverne selv er med til at formulere målene, er det altså med til at engagere dem. Flere lærere fortæller også at inddragelse gør at eleverne samtidig bedre kan forstå hvad målene går ud på, og hvorfor de skal have fokus på dem. Den statistiske analyse viser at de lærere der har svaret at de inddrager eleverne i arbejdet med elevplaner, vurderer elevplanens betydning for elevernes motivation og udvikling mere positivt end andre (jf. appendiks C). Der er altså en sammenhæng mellem hvor meget og hvordan den enkelte elev inddrages, og hvilken betydning elevplanen har som motiverende redskab for eleven.

Flere af de interviewede elever giver også udtryk for at det har en positiv virkning hvis de selv har været med til at formulere indholdet i elevplanen fordi de så er mere motiverede for at arbejde hen mod målene. Fx siger en elev i fjerde klasse:

Jeg vil gerne nogle gange have lov til selv at vælge hvad jeg skal forbedre mig i. Så virker det bedre fordi hvis forældrene og læreren har aftalt noget jeg ikke gider, så hjælper det ikke så meget. (Elev i 4. klasse).

Både lærere og elever fremhæver at det er afgørende at lærerne har mulighed for at tale med eleverne om formuleringen af evalueringen og målene og om hvordan de skal nå målene. Nogle skoler afholder derfor elevsamtaler i forbindelse med skole-hjem-samtaler og udlevering af elevplanerne. Elevsamtaler er centrale for elevernes motivation fordi dialogen på tomandshånd mellem lærer og elev gør at de føler sig set og inddraget. Flere elever fortæller at de ved inddragelsen i samtalen føler sig taget alvorligt af læreren.

En yderligere fordel ved elevplanerne er ifølge eleverne at de føler sig bedre forberedt på den vurdering de modtager mundtligt til skole-hjem-samtalen. Flere af de interviewede elever fortæller at de normalt er ret nervøse for at skulle deltage i samtalerne. I forundersøgelsen sås det at forældrene havde en opfattelse af at elevplanerne udgør et godt grundlag for skole-hjem-samtalerne, og denne holdning kan altså også iagttages blandt mange af de interviewede elever. Denne problemstilling behandles også i kapitel 7 om skole-hjem-samarbejdet.

6.2 Betydningen af skriftlig evaluering

Elevplanen er en måde at gøre evalueringen af eleven skriftlig. Men hvilken betydning har denne skriftliggørelse for elevens motivation?

6.2.1 Eleverne vurderer at skriftlig evaluering er vigtig

Interviewene med eleverne viser at den skriftlige evalueringsform medvirker til at eleverne bedre kan huske deres mål, og at de aftaler de har indgået om hvad de skal arbejde med, får større vægt for dem. Flere elever giver udtryk for at de godt kan bekymre sig for om der står noget negativt i elevplanen før de får den udleveret. Alligevel siger de samtidig at det har positiv betydning for dem at få evalueringen på skrift fordi det hjælper dem til at blive bedre og gør det synligt for dem at de bliver bedre. En af de interviewede elever i 4. klasse fortæller:

Nogle gange hader jeg virkelig at få sådan nogle elevplaner med hjem, for så kan man virkelig ikke slippe uden om det. Men det virker fordi så kan man se at det virker, og så bliver man glad for sig selv! (Elev i 4. klasse).

En elev i 9. klasse fortæller:

Jeg synes elevplanerne er gode fordi man får viljestyrken til at blive bedre til det man ikke er så god til. Man laver aftaler med sig selv om hvordan man gerne vil have det. (Elev i 9. klasse).

Også i forhold til beskrivelserne af de fremadrettede målsætninger giver flere elever udtryk for at en skriftlig formulering i elevplanen giver målsætningerne større vægt. Fx siger en elev i 6. klasse:

Hvis man har skrevet det i lektiebogen, er det noget andet end hvis det står i elevplanen, hvor det virkelig står der. (Elev i 6. klasse).

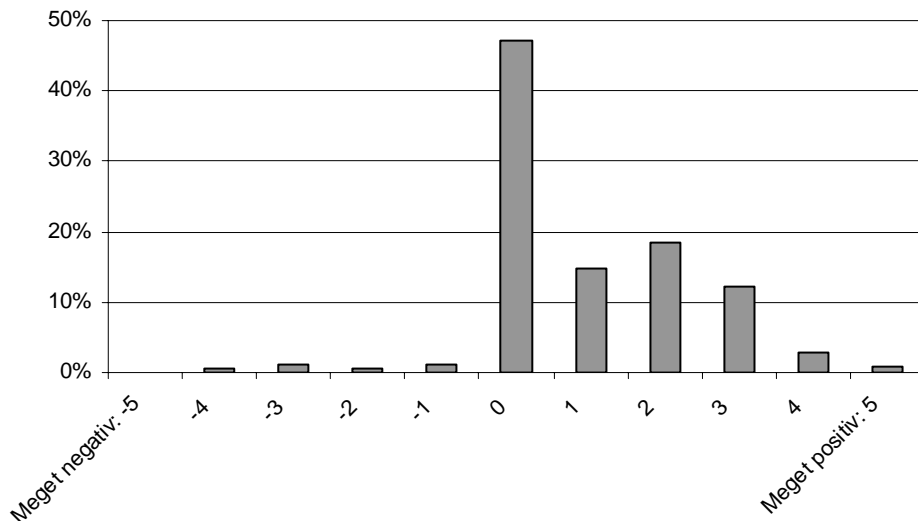
En elev i 7. klasse fortæller at det bliver tydeligere for ham hvordan det går, når evalueringen står i elevplanen:

Nu kan man bedre se om det er gået frem eller tilbage. Det er bedre på skrift, for man kan jo ikke huske hvad læreren har sagt. (Elev i 7. klasse).

Interviewene med elever tyder altså på at elevplanerne har positiv betydning for elevernes motivation fordi de opfatter det der står skrevet ned, som vigtigere end det der blot bliver sagt. Samtidig fremhæver mange af de interviewede elever dog at samtalen med læreren er vigtig for at føle sig set og anerkendt. Samtalen er desuden vigtig for at eleverne kan få lærerens supplerende forklaring af indholdet i elevplanen, og for at skabe mulighed for en dialog hvor eleverne selv kan fortælle hvordan de synes det går, og hvad de ønsker at arbejde mere med fremover. Endelig er det vigtigt for eleverne at kunne følge med i hvordan de klarer sig, og om de har forbedret sig i forhold til sidste elevplan.

6.2.2 Lærerne vurderer at elevplanen har positiv betydning for elevernes motivation

Dette billede bekræftes af resultater fra spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne som viser at de fleste vurderer at elevplanen har positiv betydning for elevernes motivation for læring. Dette illustreres af figur 14:

Figur 14**Hvilken betydning vurderer du at elevplanen har for elevens motivation for læring?****(n = 967)**

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Figuren viser at 47 % af lærerne mener at elevplanerne hverken har positiv eller negativ betydning for elevernes motivation for læring. 49 % af lærerne vurderer at elevplanerne i større eller mindre grad har positiv betydning for elevernes motivation, mens 3 % vurderer at elevplanerne har negativ betydning. De fleste lærere vurderer altså at elevplanerne har positiv betydning for elevernes motivation for læring.

Den statistiske analyse viser som nævnt at de lærere der har svaret at eleverne bliver inddraget i udformningen af elevplanen, vurderer elevplanens betydning for elevernes motivation og udvikling mere positivt end de øvrige lærere. Samtidig viser analysen at udskolingslærerne vurderer betydningen mere negativt end de øvrige lærere.

6.2.3 Andre typer af evaluering har også betydning for motivationen

Elevplanerne skal dog ses i sammenhæng med andre former for evaluering og tilbagemeldinger som eleverne får om deres udvikling. Interviewene med elever tyder bl.a. på at elevernes holdning til elevplanerne og den betydning de tillægger dem, afhænger af om eleverne derudover får karakterer. Hvis de ikke får karakterer, er statusvurderingen i elevplanen vigtig for dem for at kunne

se hvordan de klarer sig. Hvis eleverne samtidig får karakterer, fokuserer flere af dem i højere grad på dette. En elev i 8. klasse fortæller fx:

Jeg synes det er mere spændende at få karakter for en opgave. I elevplanen er der altid noget andet man er god til hvis man har fået en dårlig karakter i en af tingene. (Elev i 8. klasse).

Det er altså ikke elevplanen alene, men evalueringen i sig selv der kan virke motiverende for mange elever. I den forbindelse har fokus på elevernes mål en central betydning. Elevplanerne og beskrivelser af mål har til formål at sætte fokus på elevernes forbedringsmuligheder og fremadrettede arbejde, mens karakterer alene giver en status og dermed er bagudrettede.

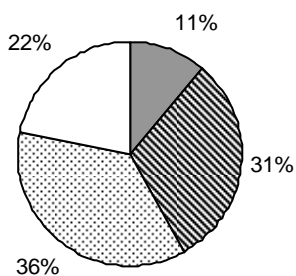
6.3 Fokus på måltænkning er vigtig

Et af formålene med elevplanerne er som nævnt den fremadrettede opfølgning på evalueringen som skal beskrive hvad den enkelte elev har behov for at forbedre, og hvordan eleven kan nå disse mål. En metode til at arbejde fremadrettet med dette er at opstille individuelle mål for eleverne i deres elevplaner.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærerne viser at nogle lærere opstiller skriftlige læringsmål for eleverne, men samtidig at under halvdelen af lærerne har svaret at det er tilfældet i høj grad eller i nogen grad. Dette illustreres af figur 15:

Figur 15
I hvilken grad opstiller du skriftlige læringsmål for eleverne?
(n = 967)

■ I høj grad ■ I nogen grad ■ I mindre grad □ Slet ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Som figuren viser, har 42 % af lærerne svaret at de i høj grad eller i nogen grad opstiller skriftlige læringsmål for eleverne.

Caseundersøgelsen viser desuden at der er stor forskel på i hvor høj grad eleverne er vant til at tænke i mål. Nogle elever er vant til og gode til at tænke i mål, mens andre ikke er det. Det tyder som nævnt på at det er afgørende for elevernes bevidsthed om mål og deres motivation for at arbejde frem mod dem at lærerne inddrager dem i at sætte disse mål og taler med dem om hvordan de kan nå målene.

Elevplanen virker ikke nødvendigvis i sig selv motiverende for eleverne i forhold til deres læring hvis ikke den har en udformning som understøtter dette. Men hvis den er fremadrettet, og hvis eleverne bliver inddraget i aftaler om deres egne mål, er de mere bevidste om at arbejde hen imod dem i det daglige. Fx fortæller en elev at læreren minder eleverne om deres mål og holder dem på sporet:

(...) nogle gange tager læreren fat i os og siger at det jo er de her mål vi har. Hun tog fat i mig i timen og sagde at det var jo det her jeg havde skrevet i elevplanen at jeg godt ville. (Elev i 9. klasse).

Elevplanen kan indbyde til at eleverne selv fokuserer på deres mål. Dette kan være med til at motivere dem for at lære mere og udvikle sig. Det er imidlertid afgørende for arbejdet med målene at elevplanens form lægger op til at formulere disse mål på en måde som giver mening og er relevant for eleverne. En af eleverne fremhæver fx at en mulig forbedring af elevplanens udformning var at målene stod direkte ud for det fag det drejer sig om:

Så skulle der stå mål for hvert fag så de ikke bare står der til sidst. Fx målet for idræt skulle stå ud for faget – fx at man skulle kunne kaste 50 meter. (Elev i 7. klasse).

En anden elev foreslår at der i elevplanens fremadrettede del og i forbindelse med beskrivelserne af hvordan man kan arbejde frem mod sine mål, kunne formuleres forslag til konkrete opgaver:

Men nu vores lærer, han er ikke så god til det (at foreslå hvordan eleverne kan blive bedre). Han siger bare at man skal lægge mere vægt i de opgaver han giver. Men det kan man jo ikke hvis man nu har gjort sit bedste. Men fx i elevplanen kunne han jo bare give et link til grammatikopgaver på nettet eller sådan noget. Det ville hjælpe hvis man virkelig gerne ville blive bedre til grammatik. (Elev i 8. klasse).

6.4 Opsamling: Elevplanerne virker motiverende hvis de indeholder mål, og hvis eleven inddrages

Undersøgelsen viser at størstedelen af eleverne inddrages i arbejdet med elevplaner i forhold til de fremadrettede handlinger der er tiltænkt som støtte for deres skolegang. Der er dog stadig 30 % af lærerne som ikke inddrager eleverne. Inddragelsen af eleverne i arbejdet med elevplanerne og fastsættelsen af elevernes egne mål er imidlertid vigtig for deres motivation og udvikling. De lærere som har inddraget eleverne i arbejdet med elevplanerne, vurderer i højere grad end andre lærere at elevplanen er anvendelig som redskab til at motivere eleven. De elever som har prøvet at blive inddraget i arbejdet med elevplanerne, har også positive erfaringer med dem. Hvis elevplanen skal virke motiverende for eleverne i forhold til deres egen læring, bør de derfor inddrages i arbejdet og i formuleringen af mål og aftaler om opfølgning.

Undersøgelsen viser at under halvdelen af lærerne formulerer skriftlige individuelle mål i elevplanerne, og det tyder på at det for en del lærere er en udfordring at arbejde med individuelle mål. Men samtidig ses det at formuleringen af skriftlige individuelle mål i elevplanen er afgørende for om elevplanerne kan motivere eleverne. Eleverne efterspørger desuden individuelle mål og aftaler om hvordan de kan arbejde hen mod disse mål. De er samtidig glade for at få vurderingen og deres mål på skrift fordi de så tillægger vurderingen større betydning. Derfor peger undersøgelsen på at skolerne bør arbejde med at blive bedre til at arbejde med mål og bruge elevplanerne som redskab hertil. Hvis elevplanen skal indbyde til at eleverne har øget fokus på deres mål, er det afgørende at elevplanen og målene formuleres på en måde så de giver mening for eleven.

Opmærksomhedspunkter i forhold til elevplanen som redskab til motivation og udvikling for eleverne

- Hvis elevplanerne skal have en motiverende virkning på eleverne, er det vigtigt at være opmærksom på at inddrage eleverne i arbejdet med elevplaner, fx ved at afholde elevsamtaler hvor elev og lærer taler om både vurdering og mål. I den forbindelse er det samtidig vigtigt at eleven selv er med til at formulere målene.
- Formuleringen af individuelle mål er afgørende for elevernes motivation, og det er derfor vigtigt at være opmærksom på at elevplanerne udformes på en måde som understøtter formuleringen af mål og fremadrettede aftaler om opfyldelsen af målene.
- Arbejdet med individuelle mål kan være en vanskelig opgave for lærerne. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på hvordan en pædagogisk tænkning med fokus på mål kan understøttes på den enkelte skole.

7 Skole-hjem-samarbejdet

I bekendtgørelsen om elevplaner i folkeskolen står der i § 2, stk. 3: *Elevplanen skal styrke samarbejdet mellem skole og hjem. Den indgår i den regelmæssige underretning af eleven og forældrene om elevernes udbytte af skolegangen.* Det er altså et af elevplanens formål at styrke skole-hjem-samarbejdet. Samtidig følger det af bekendtgørelsen at elevplanen skal bidrage til "at kvalificere drøftelsen af, hvordan der fremadrettet kan støttes op om undervisningen af eleven fra både skolens og forældrenes side". Forældrene såvel som skolen skal altså kunne bruge elevplanen som redskab til at støtte eleven.

I dette kapitel vil vi se nærmere på hvordan elevplanen fungerer i forbindelse med skole-hjem-samarbejdet generelt og forældrenes mulighed for at følge med i elevens udbytte af undervisningen specifikt. Først diskuterer vi elevplanens betydning for skole-hjem-samtalen. Herefter beskriver vi hvordan forældrene inddrages, og diskuterer formidlingen til forældrene i elevplanen. Afslutningsvis præsenterer vi de centrale opmærksomhedspunkter der kan bidrage til at elevplanen vil styrke skole-hjem-samarbejdet.

Kapitlet viser at flertallet af både forældre og lærere mener at elevplanen fungerer som et godt redskab til at styrke skole-hjem-samarbejdet, men at der derudover er andre dele af kontakten mellem skole og hjem der er vigtig. Desuden viser kapitlet at det kan være en vanskelig opgave for lærerne at formidle til forældrene i elevplanen når elevplanen samtidig skal bruges til andre formål.

7.1 Elevplanens betydning for skole-hjem-samtalen

En væsentlig del af skole-hjem-samarbejdet tager udgangspunkt i skole-hjem-samtalerne. På flere skoler foregår skole-hjem-samtalerne én eller to gange om året og udgør en af de primære kontaktopflader mellem skole og hjem. I skole-hjem-samtalen deltager oftest et par af elevens lærere, elevens forældre og i flere tilfælde også eleven selv. Undersøgelsen viser at flere mener at elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samarbejdet.

7.1.1 Elevplanen som lærernes forberedelse til skole-hjem-samtalen

Både spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere og interviewene med lærere på de seks caseskoler viser at mange lærere bruger elevplanen mest aktivt i forbindelse med skole-hjem-samtalen.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere viser at 97 % af lærerne tager elevplanen i brug når de forbereder skole-hjem-samtaler. Lærerne bruger altså i stor udstrækning elevplanen til at fokusere på hvordan det går med hver elev forud for skole-hjem-samtalerne. En lærer beskriver det sådan:

Det at man er forberedt og har gjort sig nogle færdige og veldefinerede tanker om hvad man egentlig mener om eleven, det er noget af det vigtigste for mig. (Lærer).

For at elevplanen kan have betydning for skole-hjem-samtalen, er det også vigtigt at den bliver udleveret i forbindelse med samtalen.

7.1.2 Elevplanen udleveres i forbindelse med skole-hjem-samtalen

Størstedelen af forældrene modtager elevplanen før skole-hjem-samtalerne. Af de 82 % af forældrene der har svaret at de fik udleveret elevplanen i forbindelse med den seneste skole-hjem-samtale, har flertallet fået elevplanen mere end en uge før samtalen. Det viser tabel 12.

Tabel 12

Hvornår i forhold til skole-hjem-samtalen modtog du elevplanen? (n = 833)

Mere end en uge før samtalen	51 %
En uge eller mindre før samtalen	36 %
Samme dag som samtalen/under samtalen	10 %
Efter samtalen	3 %
Total	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

51 % af de forældre der har deltaget i en skole-hjem-samtale og har fået en elevplan i forbindelse med samtalen, har fået udleveret planen mere end en uge før samtalen. 36 % har modtaget elevplanen en uge eller mindre før samtalen, 10 % samme dag som samtalen fandt sted, eller under samtalen, og 3 % har fået planen efter samtalen. Det er altså typisk praksis at forældrene får udleveret elevplanen inden de skal til skole-hjem-samtale.

Størstedelen af forældrene er da også tilfredse med det tidspunkt de fik udleveret elevplanen. 88 % af forældrene mener at udleveringstidspunktet gav dem tilstrækkelig tid til at læse elevplanen før samtalen.

Interviewene med både forældre og elever giver indtryk af at begge parter sætter pris på at få elevplanen udleveret før skole-hjem-samtalen. På den måde får de mulighed for at forberede sig på hvad samtalen skal handle om. En forælder fortæller:

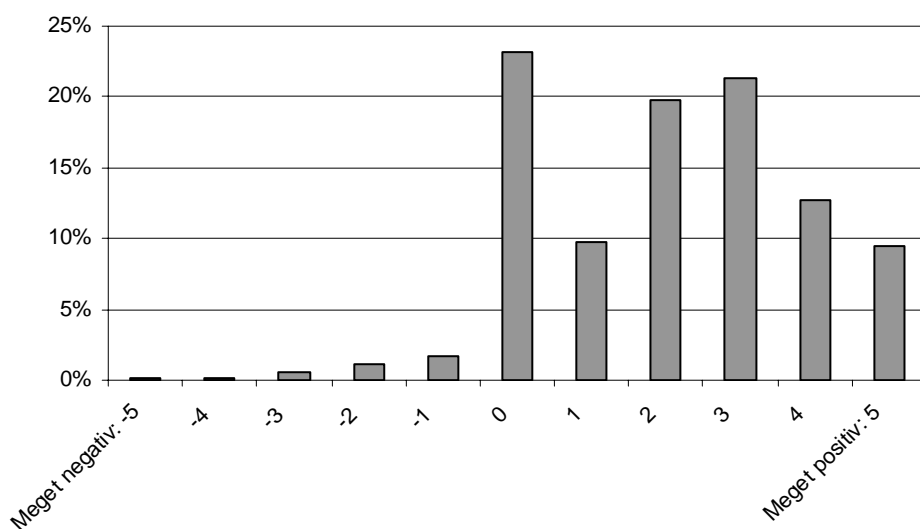
Det jeg synes er godt er at jeg behøver ikke at lade det være op til læreren at afgøre hvorvidt vi skal snakke om engelsk, religion eller noget andet. Her kan jeg selv se: Jamen, jeg kunne godt tænke mig at snakke lidt om engelsk. Jeg er mere informeret om hvor barnet er, før samtalen. Og på den måde kan jeg selv bringe det jeg synes er relevant, på banen. (Forælder).

I spørgeskemaundersøgelsen har 55 % af forældrene svaret at elevplanen styrker skole-hjem-samtalen fordi den giver dem mulighed for at være bedre forberedt. Muligheden for at forberede sig til skole-hjem-samtalen er altså en vigtig styrke ved elevplanen i forældrenes øjne.

7.1.3 Elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samtalen

Undersøgelsen viser at både lærere og forældre mener at elevplanen har en positiv betydning for skole-hjem-samtalen. Størstedelen af de lærere der har deltaget i skole-hjem-samtaler, mener således at elevplanen har en positiv betydning for forløbet af samtalerne. Det viser figur 16.

Figur 16
Hvilken betydning har elevplanerne for skole-hjem-samtalen?
(n = 967)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere

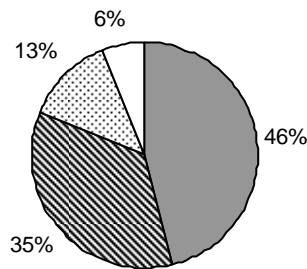
Figuren viser at 23 % af de lærere der har deltaget i skole-hjem-samtaler, mener at elevplanen hverken har en positiv eller negativ betydning for skole-hjem-samtalen, mens 73 % mener at elevplanerne har en positiv betydning for skole-hjem-samtalen. 10 % af disse har svaret i den mest positive kategori, nemlig at elevplanen har meget positiv betydning for skole-hjem-samtalen. 4 % af lærerne mener at elevplanen har negativ betydning for skole-hjem-samtalen.

Et lignende billede tegner sig i spørgeskemaundersøgelsen blandt forældrene, hvilket kan ses i figur 17.

Figur 17
I hvilken grad havde elevplanen betydning for skole-hjem-samtalen?
(n = 833)

■ I høj grad ■ I nogen grad ■ I mindre grad □ Slet ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

81 % af forældrene mener at elevplanen i høj grad eller i nogen grad havde betydning for skole-hjem-samtalen, mens de resterende mener at det var tilfældet i mindre grad eller slet ikke.

Interviewene blandt forældre viser at flere mener at elevplanen er et godt udgangspunkt for skole-hjem-samtalen. Flere fremhæver at elevplanen giver mulighed for at komme "et stik dybere" i samtalen fordi forældrene via elevplanen er orienteret på forhånd og derfor ikke skal starte helt fra bunden. Nogle forældre problematiserede dog at samtalerne til tider kom til at dreje sig for meget om elevplanen så der ikke var plads til at tage andre temaer op, fx elevens trivsel. Dette synes særligt problematisk i de tilfælde hvor elevplanen kun beskæftiger sig med elevens faglige status fordi der i så fald bliver et ensidigt fokus på den faglige vurdering af eleven.

7.1.4 Forældrenes input til elevplanen

Som nævnt indledningsvist i kapitlet er et af elevplanens formål at kvalificere drøftelsen af hvordan der kan støttes op om undervisningen af eleven. I § 3, stk. 2, fremgår det desuden at elevplanen skal indeholde oplysninger om den besluttede opfølgning på evalueringen af eleven og om "eventuelle aftaler om forældrenes og elevens medvirken til at eleven når de opstillede mål". Desuden kan elevplanen ifølge § 3, stk. 4, indeholde "aftaler om, hvordan forældrene i øvrigt kan bidrage til, at eleven får en god skolegang, herunder ved at tage medansvar for, at eleven møder til tiden, medbringer de nødvendige undervisningsmidler, møder udhvilet m.v."

79 % af lærerne har svaret at elevplanerne indeholder aftaler om hvad der kan gøres for at eleven når sine mål. Af disse svarer størstedelen af lærerne at aftalerne handler om hvad eleven selv kan gøre for at nå sine mål. Men flere af aftalerne retter sig også mod forældrene. Det viser tabel 13.

Tabel 13

Drejer aftalerne sig om: (n = 767)

Hvad du skal gøre for at eleven når sine mål	74 %
Hvad eleven selv skal gøre for at nå sine mål	98 %
Hvad forældrene skal gøre for at eleven når sine mål	76 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Respondenterne kan sætte flere kryds. Herved summerer procenterne op til mere end 100 %.

Tabel 13 viser at 98 % af lærerne har svaret at aftalerne om hvordan eleven kan nå sine mål, drejer sig om hvad eleven selv kan gøre for at nå sine mål. 76 % har svaret at aftalerne indeholder beskrivelser af hvad forældrene kan gøre for at eleven når sine mål, og 74 % svarer at aftalerne indeholder beskrivelser af hvad læreren kan gøre.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt forældre viser at 78 % af de forældre der har deltaget i skole-hjem-samtalen, har svaret at der blev indgået aftaler om hvad der kan støtte op om barnets skolegang. I 63 % af tilfældene rettede aftalerne sig mod hvad forældrene kunne gøre for at støtte barnet.

En del af disse aftaler blev skrevet ind i elevplanen. 45 % af forældrene har svaret at aftalerne blev skrevet ind i elevplanen, og 43 % at de ikke gjorde. 12 % har svaret "Ved ikke".

71 % af forældrene er desuden kommet med forslag eller input til samarbejdet om deres barns skolegang. Heraf svarer 2/3 desuden at elevplanen i høj grad eller i nogen grad afspejler disse forslag eller input.

Flere af forældrene har altså været inddraget i elevplansarbejdet, enten ved at de har indgået aftaler om hvordan de kan støtte deres barn i at nå sine mål, eller ved at de selv har leveret input og forslag til samarbejdet om barnets skolegang.

7.1.5 Elevplanen bør ikke stå alene

83 % af forældrene har svaret at de er enige i udsagnet om at det er afgørende at elevplanen følges op af en samtale så der er mulighed for at tale om indholdet. Dette billede blev bekræftet af flere af de forældre der blev interviewet. En forælder udtrykker det således:

Hvis du har et barn der rent fagligt har det svært, så er det sværere at få det hjem på skrift uden at der følger en samtale med. (...) Man kan selvfølgelig ringe til læreren. Men det er i hvert fald vigtigt at det bliver fulgt op af samtaler. For tingene er jo ikke sort-hvide, vel? (Forælder).

Flere forældre er altså glade for at få en elevplan, men lægger vægt på at den ikke kan stå alene. Den opfølgende samtale er vigtig. Dette billede tegnede sig allerede i forundersøgelsen (EVA, 2007), hvor samme pointe blev fremhævet af både lærere og forældre.

7.2 Forældrenes inddragelse i barnets skolegang

Ifølge bekendtgørelsen skal elevplanen som nævnt indgå i den regelmæssige underretning af forældrene om elevens udbytte af skolegangen. Undersøgelsen har derfor også fokuseret på om forældrene mener at elevplanen har en betydning for deres indblik i barnets skolegang.

7.2.1 Forældrene får større indblik i barnets skolegang

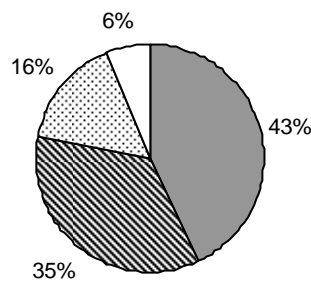
Figur 18 viser at forældrene mener at de pga. elevplanen har fået bedre indblik i hvad deres barn skal arbejde særligt med.

Figur 18

I hvilken grad har elevplanen betydet at du får bedre indblik i hvad dit barn skal arbejde særligt med?

(n = 833)

■ I høj grad ■ I nogen grad ■ I mindre grad □ Slet ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

78 % af forældrene mener at elevplanen i høj eller nogen grad har betydet at de får bedre indblik i hvad deres barn skal arbejde med. Dette tyder på at det er mere overskueligt for forældrene at følge med i hvilke særlige mål barnet har, og hvordan de skal forfølges.

Desuden viser spørgeskemaundersøgelsen blandt forældre at 73 % i høj grad eller i nogen grad mener at elevplanen har betydet at de får bedre indblik i hvad de kan gøre for at understøtte deres barns udbytte af skolegangen.

Forældrene mener desuden at elevplanen i højere grad styrker deres grundlag for at engagere sig i deres barns faglige udvikling end i barnets personlige og sociale udvikling. Tabel 14 viser i hvilken grad forældrene mener at elevplanen styrker deres grundlag for at engagere sig i barnets hhv. faglige, personlige og sociale udvikling.

Tabel 14

I hvilken grad synes du at elevplanen styrker dit grundlag for at engagere dig i dit barns ... (n = 833)

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Total
... faglige udvikling?	44 %	37 %	15 %	5 %	100 %
... personlige udvikling?	36 %	39 %	19 %	6 %	100 %
... sociale udvikling?	35 %	37 %	21 %	7 %	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Således svarer 81 % af forældrene at elevplanen i høj grad eller i nogen grad styrker deres grundlag for at engagere sig i deres barns faglige udvikling, 75 % mener at dette i høj grad eller i nogen grad gælder for barnets personlige udvikling, og 72 % mener at det gør sig gældende for barnets sociale udvikling. (Se kapitel 3 for operationalisering af kategorierne).

Elevplanen har altså ifølge undersøgelsen styrket forældrenes mulighed for at engagere sig i deres barns skolegang.

Interviewene med forældre bekræftede dette billede. Flere forældre fremhævede fordelene ved at få et skriftligt dokument som de kan diskutere med deres barn. På den måde får de et bedre indblik i hvordan barnet klarer sig i skolen. Der var imidlertid andre forældre der ikke mente at den elevplan de havde modtaget, havde givet dem et bedre indblik. Dette var typisk tilfældet de steder hvor forældrene var utilfredse med elevplanens udformning.

Undersøgelsen viser desuden at 94 % af forældrene bruger elevplanen som udgangspunkt for en samtale med barnet om hvordan det går i skolen. Interviewene indikerer at flere forældre er glade for at modtage en elevplan fordi den netop kan bruges som anledning til at tale med deres barn om skolegangen:

Det har været en meget god pejling for os at få elevplanen hjem. Så kan vi sidde og diskutere det lidt. Både i forhold til hvor han selv synes han er henne i forhold til de enkelte fag, og i forhold til hvad vi har en fornemmelse for. Fordi man kan jo godt sidde som forælder med en fornemmelse af at det her klarer han rigtig godt, og så er der noget andet han har svært ved. Men måske har han selv en anden opfattelse. (Forælder).

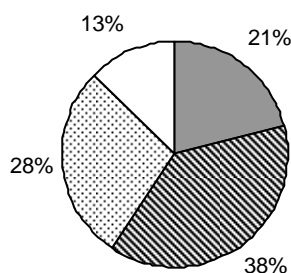
7.2.2 Forskel på forældres ønske om at blive inddraget i barnets skolegang

Flere forældre får altså med elevplanen et bedre indblik i deres barns skolegang, men hvordan ser de egentlig deres egen rolle i forhold til barnets skolegang? Ønsker de at blive inddraget?

Flere forældre mener at elevplanen har betydning for hvor meget de bliver inddraget i deres barns skolegang. Figur 19 illustrerer dette.

Figur 19
I hvilken grad har elevplanen haft betydning for hvor meget du bliver inddraget i dit barns skolegang?
(n = 833)

■ I høj grad ■ I nogen grad ■ I mindre grad □ Slet ikke

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

40 % af forældrene mener at elevplanen i mindre grad eller slet ikke har betydning for hvor meget de bliver inddraget i barnets skolegang. 60 % af forældrene mener at elevplanen i nogen grad eller i høj grad har haft en betydning. Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden at dette

opleves som positivt idet 93 % mener at det i høj grad er vigtigt at være inddraget i barnets skolegang, mens 7 % i nogen grad mener dette.

Det samme indtryk gav interviewene. Dog pegede flere forældre på at forskellige forældre ikke har lige vilkår i forhold til at bidrage til barnets udbytte af skolegangen. En forælder beskrev det sådan:

Det er ikke alle forældre der kan. Det er ikke alle forældre der har tid. Tit når barnet sidder derhjemme med sine forældre, så er den ene måske mere træt end den anden, og så får man ikke gjort mere ved det. Der er læreren måske bedre til at komme ind på det enkelte barn. Det synes jeg de har været gode til. (Forælder).

En analyse af de statistiske sammenhænge viser desuden at forældre som svarer at det i høj grad er vigtigt at blive inddraget i deres børns skolegang, er mere positive over for elevplanerne generelt end forældre som har svaret at de i nogen grad, i mindre grad eller slet ikke synes at det er vigtigt (jf. appendiks C).

7.3 Formidling til forældre

De forskellige typer af elevplaner giver forskellige udfordringer hvad angår lærernes formidling til forældrene, og også forældrene modtager de forskellige typer af elevplaner forskelligt.

7.3.1 Formidling i elevplaner skaber udfordringer for lærerne

Flere lærere ser en udfordring i at finde en form på elevplanen der gør den formidlingsvenlig i forhold til forældrene. Som nævnt består et af dilemmaerne i at elevplanen dels skal anvendes til løbende evaluering af eleverne – og dermed være et redskab for læreren til løbende at nedfælde overvejelser om elevens udvikling – dels skal være et kontaktrædskab til forældrene. Nogle af lærernes overvejelser egner sig givetvis ikke til at blive vist frem for forældrene fordi disse overvejelser kan være præget af at lærerne internt anvender et andet sprog end over for forældrene:

Vi skal passe på med at vi ikke skriver i et sprog hvor forældrene overhovedet ikke forstår hvad der står. Det er jo ikke meningen at de skal gå hjem og slå op i en ordbog for at kunne læse noget om deres barn. Det har vi haft en del snak om. (Lærer).

Samtidig kan det være en udfordring for formidlingen at forældre ikke er ens og derfor har forskellige behov i forhold til kommunikation. Nogle lærere tænker derfor i forskellige typer af forældre når de udfylder elevplanerne. En lærer forklarer det fx sådan:

Jeg tager i betragtning hvad det er for nogle forældre jeg skriver til. Det bliver man nødt til. Om det er akademikerforældre eller forældre med en lavere uddannelse. Det er jo et forskelligt sprog. Det bliver det nødt til at være. (Lærer).

Nogle lærere vurderer altså nøje hvilken type forældre de skriver til. Det er dog ikke alle lærere der synes at dette er en god ide, eller at de har tid til eller mulighed for at målrette elevplanen til de enkelte forældre. Hvis elevplanen består af afkrydsning eller standardformuleringer, vil den nødvendigvis være formuleret ens for alle.

Flere af de lærere der udfylder elevplaner med standardbeskrivelser, er derfor bekymrede for hvordan forældrene modtager dem. Som nævnt i kapitel 3 om implementering af elevplaner har det fx ført til at nogle lærere har valgt at sende følgebrev til forældrene sammen med elevplanen.

For de lærere der har mulighed for selv at formulere teksten, er det ofte en tidskrævende proces da de gerne vil give forældrene et indtryk af hvilke tanker de har gjort sig om barnet:

Jeg sidder nogle gange og tænker på at de forældre der skal læse det her, må gerne kunne mærke at jeg har gjort mig nogle tanker om deres eget barn. Nogle personlige tanker. Derfor tvinger jeg mig selv til at skrive lidt mere nogle gange end jeg egentlig synes der behøver at stå. (Lærer).

Der er altså forskellige udfordringer for lærerne forbundet med formidlingen i elevplanen og forskellige muligheder alt efter om skolen anvender afkrydsning, standardformuleringer eller individuelle beskrivelser.

7.3.2 Forældrene ønsker individuelle beskrivelser, men også gradueringer

Forældrene er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt om de foretrækker hhv. individuelle beskrivelser eller afkrydsningsskemaer. Tabel 15 viser svarfordelingen.

Tabel 15
Foretrækker du at elevplanen indeholder ...
(n = 833)

	... individuelle beskrivelser af hvordan barnet klarer sig?	... afkrydsningsskema (fx med smileys, krydser i kan/kan næsten e.l.)?
Slet ikke	1 %	32 %
Enkelte steder	7 %	25 %
Mange steder	50 %	33 %
Udelukkende	41 %	5 %
Ved ikke	1 %	6 %
Total	100 %	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Tabel 15 viser at forældrene ønsker at elevplanen udelukkende eller mange steder indeholder individuelle beskrivelser (91 %) i højere grad end afkrydsningsskemaer (38 %). Dette blev bekræftet i interviewene med forældre. En forælder beskriver det sådan:

Det er de uddybende kommentarer der gør forskellen. Om der står en smiley eller en karakter – det kan næsten være lige meget. Det giver fx heller ikke mening at give en karakter på om et barn kan håndtere konflikter. (Forælder).

Men samtidig vil forældrene gerne vide om deres barn klarer sig tilfredsstillende i forhold til trin- og slutmålene og i forhold til de andre elever. En forælder siger:

Jeg sad med den der tanke da jeg læste den igennem: 'Jamen hvad svarer det egentlig til i karakterer når man bruger de og de ord?' Så det der med at få en karakter med, det har jeg det egentlig godt med. (Forælder).

Analysen af de statistiske sammenhænge viser, som nævnt i kapitel 3, desuden at de forældre der samlet set betegner deres erfaringer med elevplaner mest positivt, er de forældre der har modtaget elevplaner der indeholder både afkrydsning og individuelle beskrivelser mange steder (jf. appendiks C).

Der er altså et dilemma mellem forældrenes ønske om at modtage individuelle og rammende beskrivelser af deres børn og samtidig få en form for graduering som beskriver status for deres

barns udvikling i forhold til trin- og slutmål og i forhold til de andre elever. Samtidig er størstedelen af lærerne uenige i at afkrydsning er at foretrække.

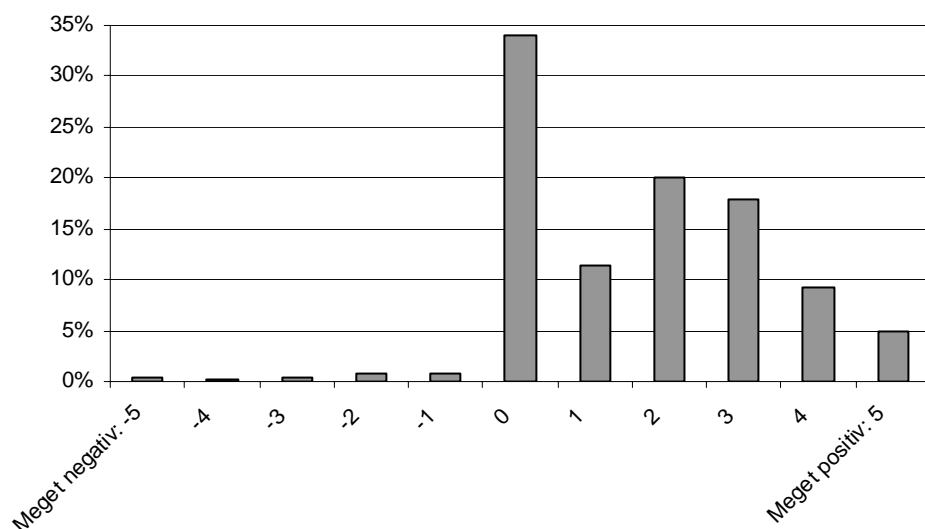
Når det kommer til formuleringerne i elevplanerne, er forældrene generelt tilfredse med de individuelle beskrivelser. 97 % mener i høj grad eller i nogen grad at de individuelle beskrivelser i deres barns elevplan er formuleret i et forståeligt sprog. Dog viser interviewene med forældre at der er en tendens til at elevplaner med standardbeskrivelser, fx ud fra trin- og slutmål, som nævnt i kapitel 2 kan være vanskeligere at forstå for forældrene. Elevplanerne giver derfor bedst mening for forældrene (og eleverne) når lærerne selv har stået for formuleringerne.

Den statistiske analyse af data viser at forældrene ikke mener at afkrydsningen kan stå alene. De forældre der generelt er mest tilfredse med elevplanerne, er dem der har modtaget individuelle beskrivelser sammen med afkrydsning i et skema. I disse tilfælde vil det netop være muligt at få både en rammende tekst og se en graduering.

7.4 Elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samarbejdet

Både lærere og forældre mener at elevplanen har positiv betydning for skole-hjem-samarbejdet generelt. Figur 20 viser svarfordelingen blandt lærerne.

Figur 20
Hvilken betydning har elevplanerne for dit samarbejde med forældre alt i alt?
(n = 967)

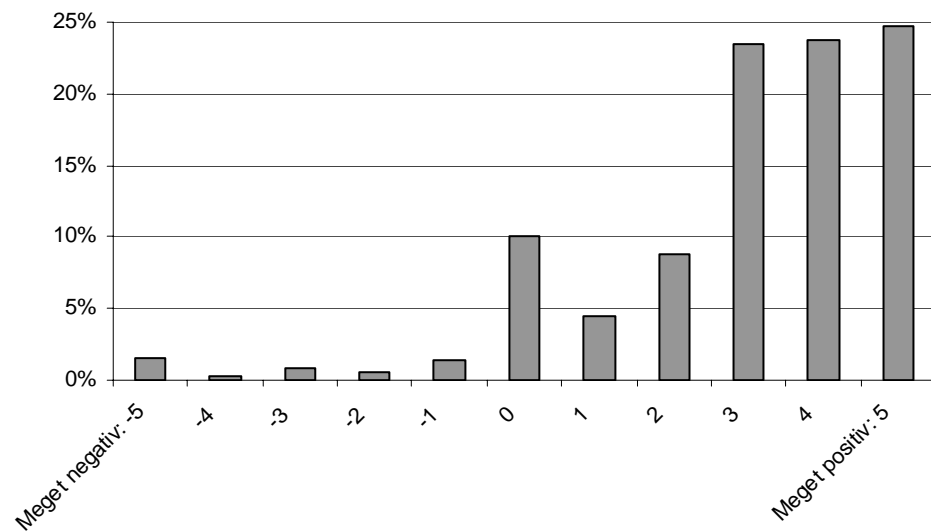

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Figur 20 viser at 34 % af lærerne mener at elevplanen hverken har positiv eller negativ betydning for skole-hjem-samarbejdet, mens 63 % har vurderet at planerne i en eller anden udstrækning har positiv betydning for samarbejdet med forældrene. 3 % er mere eller mindre negative.

Også forældrene har vurderet elevplanen positivt i forhold til dens funktion som redskab til at styrke skole-hjem-samarbejdet. Dette fremgår af figur 21.

Figur 21
Hvordan vurderer du samlet set elevplanen som redskab til at styrke skole-hjem-samarbejdet?
(n = 833)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

85 % af forældrene mener at elevplanerne i en eller anden udstrækning som redskab styrker skole-hjem-samarbejdet. Heraf har 25 % svaret i den mest positive kategori.

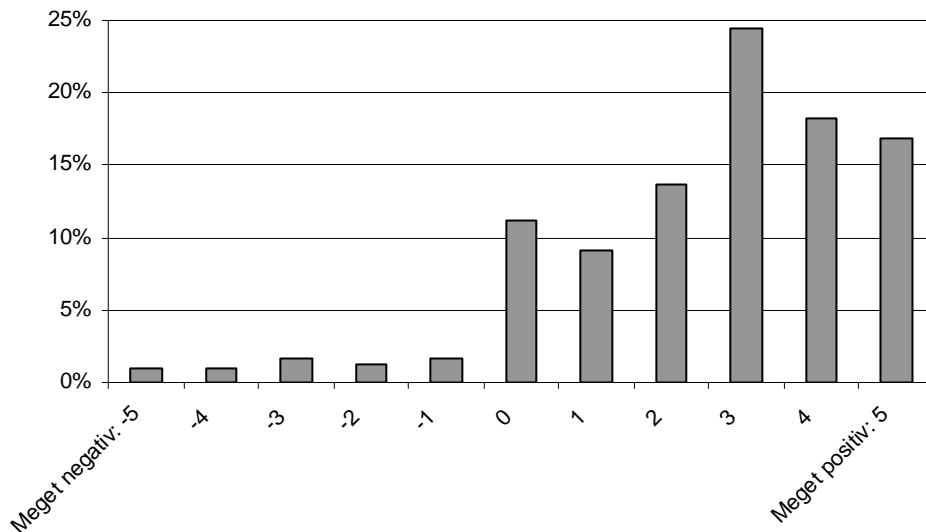
7.5 Forældrenes samlede erfaring med elevplanerne er positiv

Størstedelen af forældrene betegner samlet set deres erfaringer med elevplaner som positive. Dette illustreres af figur 22.

Figur 22

Hvordan vil du som forælder samlet set betegne dine erfaringer med elevplaner?

(n = 833)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Figuren viser at 11 % af forældrene samlet set betegner deres erfaringer med elevplanerne som hverken positive eller negative. 83 % af forældrene betegner deres erfaringer som positive, mens 6 % vurderer at deres erfaringer er negative.

7.5.1 Faktorer der har betydning for forældrenes samlede erfaring med elevplaner

Som en del af den statistiske analyse har vi udarbejdet en samlet model der forklarer hvilke faktorer der har betydning for forældrenes samlede holdning. Tabel 16 viser en oversigt over disse faktorer.

Tabel 16
Faktorer der har betydning for forældrenes samlede erfaring med elevplaner

Tema	Faktor	Betydning (positiv: +, negativ: -)
Elevplaners udformning	Udelukkende afkrydsning	-
	Individuelle beskrivelser mange steder og afkrydsning mange steder	+
Forældrenes inddragelse i børns skolegang	I høj grad vigtigt	+
Forældrenes baggrundskarakteristika	Uddannelse: lang	-

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Sammenhængene er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvordan vil du som forælder samlet set betegne dine erfaringer med elevplaner?"

Tabellen viser at det har positiv betydning for forældrenes beskrivelse af deres erfaringer med elevplaner hvis forældrene vurderer:

- At elevplanen indeholder individuelle beskrivelser mange steder og afkrydsning mange steder
- At det i høj grad er vigtigt at blive inddraget i deres barns skolegang.

Tabellen viser at det har negativ betydning for forældrenes beskrivelse af deres erfaringer med elevplaner hvis:

- Elevplanen udelukkende indeholder afkrydsning
- Forældrene har en lang videregående uddannelse.

De nævnte faktorer der har betydning for forældrenes samlede tilfredshed med deres erfaringer med elevplaner, kan kategoriseres og beskrives inden for følgende temaer:

- Elevplanernes udformning
- Forældrenes inddragelse i deres børns skolegang
- Forældrenes baggrundskarakteristika.

Elevplanens udformning har betydning for hvor positivt forældrene vurderer deres samlede erfaringer med elevplaner. Forældre der har svaret at elevplanen udelukkende indeholder afkrydsning, er mere negative i deres samlede erfaringer med elevplaner end forældre der har modtaget elevplaner der udelukkende består af individuelle beskrivelser. Disse forældre savner altså sandsynligvis mere individuelle beskrivelser af deres børn.

Forældrene har samlet set mere positive erfaringer med elevplaner hvis de har svaret at elevplanerne indeholder både afkrydsning ved mange fag og individuelle beskrivelser ved mange fag,

end forældre hvis børns elevplan udelukkende består af individuelle beskrivelser. Forældrene er altså positive hvis elevplanen indeholder både individuelle beskrivelser og afkrydsning ved mange fag. På den måde giver elevplanen dem både en graduering af deres barn og en mere dybtgående beskrivelse.

Forældrenes syn på i hvor høj grad det er vigtigt at blive inddraget i deres barns skolegang, har også betydning for deres samlede erfaringer. Ikke overraskende har de forældre der mener at det i høj grad er vigtigt at blive inddraget i barnets skolegang, mere positive erfaringer med elevplaner end de øvrige forældre.

Endelig viser den statistiske analyse at forældre som har en lang videregående uddannelse, har mere negative erfaringer med elevplaner end forældre der har en grundskoleuddannelse som den længste gennemførte uddannelse. Disse forældre kan tænkes at stille flere krav til elevplanerne end forældre med en uddannelse af kortere varighed. Det er dog ikke muligt at påvise at forældre med en mellemlang eller kort videregående uddannelse har mere positive erfaringer med elevplaner end forældre med grundskoleuddannelse som den længste gennemførte uddannelse.

7.5.2 Faktorer der ikke har betydning for forældrenes samlede erfaring med elevplaner

Analysen viser også at der er en række temaer der ikke har betydning for forældrenes samlede erfaringer med elevplaner.

Det kan ikke påvises at det har en betydning hvor mange børn forældrene har i skolen. Dette kunne ellers give forældrene et bedre sammenligningsgrundlag når det gælder elevplanernes udformning. Denne faktor kan imidlertid ikke siges at have betydning.

Tidspunktet for og hyppigheden af udleveringen af planen kunne også tænkes at have indflydelse på forældrenes grad af tilfredshed. Men heller ikke denne faktor kan siges at have en påviselig betydning.

7.6 Opsamling: Elevplaner styrker skole-hjem-samarbejdet

Både lærere og forældre oplever at elevplanerne har en positiv betydning for skole-hjem-samarbejdet og for skole-hjem-samtalerne.

De fleste lærere bruger elevplanen aktivt i forbindelse med samtalerne og ser elevplanerne som et vigtigt værktøj til forberedelse af samtalerne. Flertallet af forældrene modtager elevplanerne i god tid inden samtalerne og er også godt tilfredse med muligheden for at forberede sig. Elevplanerne betyder bl.a. at forældrene også kan være med til at styre hvad der skal tales om, og at de ved

samtalens start er bedre informeret. Forældrene mener da også at elevplanerne netop har en stor berettigelse i sammenhæng med samtaler så der er mulighed for at tale om indholdet.

Forældrene mener generelt at elevplanerne gør at de bliver bedre inddraget i deres barns skolegang og får bedre indblik i hvad barnet skal arbejde med, og hvad de kan gøre for at hjælpe. Mange af de aftaler som indgår i elevplanerne om opfølgning på evalueringen af deres barns udbytte af undervisningen, drejer sig om hvad både eleven selv og forældrene kan gøre. Størstedelen af forældrene er kommet med input til disse aftaler og oplever også at elevplanens indhold afspejler deres forslag. Langt de fleste forældre har også talt med deres barn om elevplanen, og de er glade for at den giver anledning til en dialog med barnet om hvordan det går.

Der er forskellige udfordringer og muligheder forbundet med den skriftlige formidling til forældrene i elevplanerne afhængigt af hvilken form elevplanerne har. Elevplanerne skal være forståelige for alle forældre og skal helst imødekomme forældrenes behov for information hvis de fortsat skal kunne styrke skole-hjem-samarbejdet. Heroverfor står målsætningen om at lærerne skal kunne anvende elevplanen som deres eget arbejdsredskab i forhold til den løbende evaluering og tilrettelæggelsen af en differentieret undervisning. Der er altså en udfordring i at tilpasse sproget og formidlingsformen i elevplanerne til forældre med forskellig baggrund og forudsætninger og samtidig give et tilstrækkelig nuanceret og præcist billede af elevens udbytte.

Hvis elevplanen skal være relevant for forældrene, er det væsentligt at forældrene kan se hvordan barnet klarer sig i forhold til relevante trin- og slutmål. Heroverfor står behovet for individuelle beskrivelser som er rammende og relevante for den enkelte elev og dennes personlige mål. Det kan derfor være en udfordring for lærerne at imødekomme behovet for at der bliver taget udgangspunkt både i trin- og slutmål og i den enkelte elevs situation.

Forældrenes samlede erfaring med elevplanerne er positiv. En faktor som har positiv betydning for forældrenes samlede oplevelse af elevplanerne, er at de indeholder både afkrydsninger og individuelle beskrivelser. Dertil kommer at forældre der vurderer at det er vigtigt at blive inddraget i deres barns skolegang, også vurderer deres samlede erfaring med elevplanerne mere positivt.

Opmærksomhedspunkter i forhold til elevplanen som redskab til skole-hjem-samarbejdet

- Hvis elevplanen fortsat skal spille en central rolle i skole-hjem-samtalen, er det vigtigt at den udleveres i god tid inden samtalen så forældre og elever kan forberede sig.
- Hvis elevplanen fortsat skal styrke kommunikationen mellem skole og hjem, bør den ikke

træde i stedet for en samtale, men følges op af en samtale.

- Det er vigtigt at være opmærksom på om elevplanens udformning og formuleringer giver mening for alle forældre. Dette bør dog ikke betyde at elevplanerne bliver for enkle så de ikke er præcise og nuancerede nok til at kunne bruges som arbejdsredskab for lærerne i deres undervisningspraksis.
- Elevplanen bør imødekomme behovet både for en individuel vurdering og beskrivelse af eleven og for en entydig vurdering i forhold til trin- og slutmål. Det er derfor vigtigt at elevplanen giver plads til begge former for vurderinger i form af hhv. individuelle beskrivelser og gradueringer i afkrydsningsform.

Appendiks A

Projektbeskrivelse for undersøgelse af arbejdet med elevplaner

Baggrund

I 1993 fik folkeskoleloven bestemmelsen om den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen. Samtidig fik skolen pligt til at sikre at undervisningen tilrettelægges så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. I løbet af 2004-2005 pegede en række undersøgelser og evalueringer på at der er behov for en styrket brug af evaluering i den danske folkeskole, og at skolernes praksis for undervisningsdifferentiering og for løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen er præget af usikkerhed. Dette skal ses i sammenhæng med en lovgivning der beskrev at disse opgaver skulle varetages af skolen, men ikke hvordan det skulle foregå. På den baggrund er der som led i en række ændringer i folkeskoleloven i 2006 indført et krav om at alle elever på alle folkeskolens klassetrin skal have en skriftlig elevplan. Af bekendtgørelsen fremgår det at formålet med elevplanerne er:

“... at styrke grundlaget for undervisningens planlægning og tilrettelæggelse, jf. lovens § 18, og derigennem forbedre udbyttet af undervisningen for den enkelte elev” (§ 2).

“... at styrke den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen jf. lovens § 13, stk. 2” (§ 2, stk. 2).

“... at styrke samarbejdet mellem skole og hjem” og endvidere bidrage til “at kvalificere drøftelsen af, hvordan der fremadrettet kan støttes op om undervisningen af eleven fra både skoles og forældres side” (§ 2, stk. 3).

Af folkeskoleloven fremgår det desuden at lærer og elev løbende skal samarbejde “om fastsættelse af de mål, der søges opfyldt” (§ 18 stk. 4). Således stilles der krav til at eleven medvirker aktivt i den løbende evaluering og derigennem bliver bevidst om og medansvarlig for sin egen læring.

Undersøgelsens formål

Formandskabet for Skolerådet har bedt EVA om at gennemføre en forundersøgelse af elevplaner i 2007. Den igangværende forundersøgelse dækker seks danske skoler der alle har erfaringer med arbejdet med elevplaner fra før det blev et krav i loven. Forundersøgelsen skal danne udgangspunkt for den undersøgelse som beskrives her ved at indkredse nogle af de muligheder og udfordringer der er i arbejdet med elevplaner. Denne undersøgelse skal nationalt afdække centrale problematikker og udfordringer for arbejdet med elevplaner.

Formålet med undersøgelsen er – på baggrund af forundersøgelsen i 2007 – at belyse om skolerne arbejder med elevplaner har betydet ændringer i skolernes praksis. Mere konkret skal undersøgelsen afdække:

- Fører arbejdet med elevplaner til en øget grad af undervisningsdifferentiering i lærernes praksis?
- Udgør elevplanerne et redskab til løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen?
- Styrker arbejdet med elevplanerne skole-hjem-samarbejdet, og sikres det at forældrene i højere grad bliver informeret og delagtiggjort i forhold som elevernes læring og udvikling?
- Virker elevplanerne motiverende og udviklende for eleverne, og bliver de i større grad inddraget i fastsættelse af egne læringsmål og mål for undervisningen?

Endvidere er det formålet at identificere og videreformidle gode eksempler på hvordan arbejdet med elevplaner kan fungere.

Undersøgelsens design og metode

Undersøgelsen skal belyse arbejdet med elevplaner ud fra tre perspektiver: lærernes, elevernes og forældrenes.

Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt lærere

Der gennemføres en repræsentativ undersøgelse blandt folkeskolelærere om deres arbejde med elevplaner. Spørgeskemaundersøgelsen vil sætte fokus på:

- Om arbejdet med elevplaner har betydet at lærerne har ændret deres undervisningspraksis i retning af mere vægt på det individuelle elevforløb, for eksempel i forhold til valg af arbejdsformer, undervisningsmidler og stofvalg.
- Om lærerne oplever at de kan anvende elevplanerne som et pædagogisk redskab der løbende inddrages og forholdes den fremtidige undervisningsplanlægning.
- Om og evt. hvordan lærerne arbejder med at inddrage og delagtiggøre eleverne i arbejdet med elevplanerne.
- Om lærerne oplever at elevplanerne har betydet at forældrene deltager mere aktivt i skole-hjem-samarbejdet om den enkelte elev.

- Hvilke overvejelser lærerne har om deres skriftsprog i elevplanerne, for eksempel hvor vigtigt de oplever det er at skrive letforståeligt, målgruppeorienteret og positivt – og hvor udfordrende de vurderer det er at leve op til deres egne målsætninger for skriftsproget.
- Hvordan lærerne vælger at udforme elevplanerne, for eksempel hvor fyldige beskrivelser de giver af henholdsvis store og små fag, om elevplanerne er fremadrettet handlingsplaner og om de direkte inddrager testresultater og trinmål.
- Hvordan lærerne oplever de rammer som skolen og kommunen stiller til rådighed i forhold til arbejdet med elevplanerne, herunder om der er lagt op til teamsamarbejde om elevplanerne.

EVA gennemførte en evaluering af undervisningsdifferentiering i folkeskolen i 2004. I den forbindelse blev der gennemført en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt folkeskolelærere. Denne undersøgelse tager nogle af spørgsmålene fra 2004-undersøgelsen om undervisningsdifferentiering op igen således at det bliver muligt at anlægge et "før og efter-perspektiv".

Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt forældre

Der gennemføres ligeledes en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt forældre for at belyse:

- Om forældrene oplever at elevplanerne har betydet at de har fået et bedre grundlag for at engagere sig i barnets udvikling i skolen.
- Om forældrene oplever at elevplanerne har betydet at de har fået en bedre forståelse af hvad der skal ske fremadrettet, hvorfor det skal ske og hvilken rolle henholdsvis eleven, skolen og forældrene skal spille.
- Om forældrene oplever at de bliver mere og/eller bedre inddraget i et samarbejde omkring eleven.
- Hvordan forældrene vurderer elevplanerne som redskab i skole-hjem-samarbejdet om den enkelte elev.

EVA gennemførte i forbindelse med forundersøgelsen i 2007 en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre til elever på de seks skoler som indgik i forundersøgelsen. Denne spørgeskemaundersøgelsen vil blive inddraget i denne undersøgelse ved at den er med til at afdække forældrenes oplevelser af områder hvor skolerne arbejder særligt hensigtsmæssigt med elevplanerne.

Totalundersøgelse blandt kommuner

Der gennemføres endvidere en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige kommuner om det kommunale niveaus rolle i arbejdet med elevplaner. Der fokuseres på hvilke rammer og retningslinjer kommunerne evt. har givet for skolernes arbejde med elevplaner og hvem der har været inddraget i at sætte disse rammer og retningslinjer. Desuden skal undersøgelsen belyse hvilken dialog det kommunale niveau har haft med skolerne om arbejdet med elevplaner, herunder opfølgning på de første erfaringer fra skolerne.

Casestudier på udvalgte skoler

Derudover gennemfører EVA uddybende casestudier på udvalgte skoler for en kvalitativ uddybning af ovennævnte temaer. Det giver også mulighed for at belyse sammenhænge mellem rammebetingelser, lærernes metoder og elevers og forældres oplevede udbytte.

Der udvælges seks skoler hvor der gennemføres enkeltinterview og fokusgruppeinterview med lærere, skoleledelser, forældre og kommunale repræsentanter. Desuden vil elevplaner fra skolerne blive analyseret i en desk research og den viden anvendt i interviewene.

Skolerne udvælges på baggrund af kriterierne om geografisk spredning, skolestørrelse, elevgrundlag og måden de arbejder med elevplaner på identificeret gennem resultater fra spørgeskemaundersøgelsen.

Elevundersøgelse

Der gennemføres en særskilt kvalitativ undersøgelse af elevernes oplevelse af arbejdet med elevplaner. Formålet er at få et nuanceret indtryk af:

- Om eleverne oplever sig inddraget i samarbejdet omkring evaluering – og om hvordan samarbejdet udmøntes.
- Om eleverne oplever at de får en mere individuelt tilrettelagt og målrettet undervisning.
- Hvordan eleverne oplever lærernes og skolens håndtering af arbejdet med elevplaner.

Der gennemføres seks fokusgruppeinterview med elever. Fokusgrupperne sammensættes af elever på nogle af de udvalgte case-skoler så de repræsenterer forskellige klassetrin. Derudover kan der være behov for at gennemføre enkeltinterview eller mindre gruppeinterview med elever fra de laveste klassetrin.

EVA vil komme med forslag til eventuelle justeringer af projektbeskrivelsen, hvis det viser sig at der på baggrund af gennemførelsen af forundersøgelsen er gode grunde til at justere på fokuspunkter eller dataindsamlingsmetoder.

Appendiks B

Dokumentation og metode

Undersøgelsen er gennemført på baggrund af en projektbeskrivelse som er udarbejdet af EVA på foranledning af formandskabet for Skolerådet (se projektbeskrivelsen i appendiks A). Undersøgelsen belyser arbejdet med elevplaner ud fra følgende perspektiver: kommunernes, skoleledernes, lærernes, elevernes og forældrenes. Undersøgelsens datamateriale består af følgende delundersøgelser:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner
- Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt lærere
- Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt forældre
- Casestudier på seks skoler (herunder interviews med kommune, skoleledelse, lærere, forældre og elever).

I dette appendiks gør vi nærmere rede for valget af metoder og gennemførelsen af delundersøgelserne.

Spørgeskemaundersøgelse blandt kommuner

I foråret 2008 gennemførte Capacent Epinion for EVA en spørgeskemaundersøgelse blandt kommunale forvaltninger med ansvar for skoleområdet. Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført som en totalundersøgelse, dvs. i alle landets kommuner.

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var at afdække det kommunale niveaus rolle i arbejdet med elevplaner. Undersøgelsen fokuserede på de evt. rammer og retningslinjer kommunerne har givet for skolernes arbejde med elevplaner, og hvem der har været inddraget i at opstille disse rammer og retningslinjer. Desuden belyste undersøgelsen hvilken dialog kommunerne har haft med skolerne om arbejdet med elevplaner, bl.a. hvordan de har fulgt op på skolernes første erfaringer.

I udarbejdelsen af spørgeskemaet inddrog vi bl.a. udvalgte kvalitetsrapporter fra kommunerne og udvalgte vejledninger om arbejdet med elevplaner med henblik på at kvalificere indholdet. EVA er i besiddelse af kvalitetsrapporter fra alle landets kommuner og en database der beskriver hvilke informationer der indgår i kvalitetsrapporterne. De udvalgte kvalitetsrapporter og vejledninger bidrog med kvalitativ viden om det kommunale niveaus rolle i arbejdet med elevplaner og om kommunernes praksis i implementeringen af elevplaner.

Vi udarbejdede et udkast til spørgeskemaet, som herefter blev pilottestet af Capacent Epinion. Vi lagde vægt på en grundig pilottest af spørgeskemaet da der ikke forelå viden fra forundersøgelsen om det kommunale niveaus rolle i forbindelse med arbejdet med elevplaner. Capacent Epinion gennemførte pilottesten i seks kommuner som face to face-interviews med en repræsentant fra de seks kommuners skoleafdelinger. Der indgik kommuner fra området både øst og vest for Storebælt. Fokus i pilottesten for alle tre spørgeskemaundersøgelser var følgende:

- At temaer og spørgsmål var udtømmende og dækkende til formålet
- At sikre udformning af valide spørgsmål
- At spørgsmålene var entydige og letforståelige
- At svarkategorierne var udtømmende, forståelsesmæssige entydige og gensidigt udelukkende.

På baggrund af pilottesten udarbejdede Capacent Epinion en valideringsrapport som dannede udgangspunkt for vores justeringer af spørgeskemaet.

For at opnå en høj svarprocent gennemførte Capacent Epinion en grundig kontaktprocedure hvor skolechefer i alle 98 kommuner først blev kontaktet postalt og efterfølgende telefonisk med henblik på at få tilsagn om deltagelse. I tilfælde af tilsagn blev spørgeskemaet sendt enten som web-link via e-mail eller postalt som papirskema, alt efter skolechefens ønske. Kommunerne modtog først rykkerskrivelse via e-mail, hvorefter der blev rykket telefonisk.

Ud af de 98 kommuner besvarede 80 kommuner, hvilket giver en tilfredsstillende svarprocent på 82 %. Capacent Epinion har gennemført en repræsentativitetsanalyse i forhold til geografisk fordeling og kommunestørrelse. Analysens resultater fremgår af tabel 17 og 18.

Tabel 17
Bortfaldsanalyse for kommuneundersøgelse – geografi

Geografisk fordeling af kommuner	Andel (population)	Andel (stikprøve)
Øst for Storebælt	47 %	48 %
Vest for Storebælt	53 %	52 %
I alt	100 % (n = 98)	100 % (n = 81)

Kilde: Capacent Epinion.

Tabel 18
Bortfaldsanalyse for kommuneundersøgelse – kommunestørrelse

Kommunestørrelse	Andel (population)	Andel (stikprøve)
Færre end 35.000 indbyggere	31 %	29 %
35.000-50.000 indbyggere	34 %	36 %
Flere end 50.000 indbyggere	36 %	35 %
I alt	100 % (n = 98)	100 % (n = 81)

Kilde: Capacent Epinion.

Repræsentativitetsanalysen viser at der er en meget svag overrepræsentation af kommuner øst for Storebælt. I forhold til kommunestørrelse er der en svag overrepræsentation af mellemstore kommuner (35.000 til 50.000 indbyggere) og en svag underrepræsentation af små kommuner (færre end 35.000 indbyggere). Capacent Epinion og EVA vurderer dog ikke at de begrænsede skævheder har betydning for datakvaliteten.

Spørgeskemaundersøgelser blandt lærere og forældre

I foråret 2008 gennemførte Capacent Epinion yderligere to spørgeskemaundersøgelser: en undersøgelse baseret på en repræsentativ stikprøve blandt skolelærere i landets folkeskoler og en undersøgelse baseret på en repræsentativ stikprøve blandt forældre til børn i folkeskolen.

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere var at skabe en landsdækkende kortlægning af lærernes arbejde med elevplaner og at afdække lærernes vurdering af elevplanernes anvendelighed i forhold til en række dimensioner. Derudover var formålet at identificere hvilke faktorer der har betydning for lærernes vurdering af elevplanens anvendelighed. Følgende områder havde særligt fokus i spørgeskemaundersøgelsen:

- Om arbejdet med elevplaner har betydet at lærerne har ændret deres undervisningspraksis og tilrettelæggelsen af undervisningen i retning af en mere differentieret undervisning, fx i forhold til valg af arbejdsformer, undervisningsmidler og stofvalg.

- Om lærerne mener at de kan anvende elevplanerne som et pædagogisk redskab til løbende evaluering af den enkelte elevs udbytte af undervisningen.
- Om og evt. hvordan lærerne arbejder med at inddrage og delagtiggøre eleverne i arbejdet med elevplanerne og med at fastsætte mål.
- Om lærerne oplever at elevplanerne har betydet at forældrene deltager mere aktivt i skole-hjem-samarbejdet om den enkelte elev.
- Hvordan elevplanerne er udformet, herunder i forhold til store og små fag, status og fremadrettet opfølgning, trin- og slutmål m.m.
- Hvordan lærerne oplever de rammer som skolen og kommunen stiller til rådighed i forhold til arbejdet med elevplanerne, og hvilken betydning teamsamarbejde og skoleledelsens rolle har haft i arbejdet med elevplanerne.

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen blandt forældre var at skabe en landsdækkende kortlægning af hvilken betydning elevplanen har for skole-hjem-samarbejdet, og en generel vurdering af forældrenes holdning til elevplanens anvendelighed. Derudover var formålet at identificere hvilke faktorer der har betydning for forældrenes holdning til elevplanerne. Følgende punkter havde særligt fokus i undersøgelsen:

- Oplever forældrene at elevplanerne har betydet at de har fået et bedre grundlag for at engagere sig i barnets udvikling i skolen?
- Oplever forældrene at elevplanerne har betydet at de har fået en bedre forståelse af hvad der skal ske fremadrettet, hvorfor det skal ske, og hvilken rolle hhv. eleven, skolen og forældrene skal påtage sig?
- Oplever forældrene at de bliver mere og/eller bedre inddraget i samarbejdet om eleven?
- Hvordan vurderer forældrene samlet set elevplanerne som redskab i skole-hjem-samarbejdet om den enkelte elev?

EVA har i begge tilfælde brugt forundersøgelsen fra 2007 til at kvalificere udarbejdelsen af spørgeskemaerne.

Vi udarbejdede et udkast til spørgeskemaet, som herefter blev pilottestet af Capacent Epinion. Capacent Epinion gennemførte pilottesten som face to face-interviews på tre udvalgte skoler med hhv. lærere og forældre. Lærerne og forældrene er udvalgt fra hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling. Lærerne underviser desuden i forskellige fag, og skolerne er placeret hhv. øst og vest for Storebælt. Fokus for pilottestene er det samme som for pilottest af kommuneskemaet.

På baggrund af pilottestene udarbejdede Capacent Epinion en valideringsrapport for hvert skema som dannede udgangspunkt for EVA's justeringer af spørgeskemaet.

Lærere og forældre blev rekrutteret fra de samme skoler. 250 skoler skulle deltage i undersøgelsen da dette antal efter Capacent Epinions og EVA's vurdering ville være et tilstrækkeligt antal til at sikre variation blandt skolerne og danne grundlag for en national repræsentativ skolestikprøve. Udvælgelsen af skoler tager hensyn til at alle kommuner er repræsenteret med mindst én skole. Dette hensyn blev taget dels for at sikre variation af kommuner, dels for at kunne forbinde kommunedata med data fra lærerspørgeskemaet. Dette muliggjorde en analyse af om kommunernes forskellige arbejde med elevplanerne har haft betydning for lærernes vurdering af elevplanens anvendelighed. Der blev også i skoleudvælgelsen taget hensyn til at skolerne var repræsentativt fordelt på skolestørrelse.

Selve udvælgelsen af lærere og forældre på de udvalgte skoler tog højde for klassespredning så der blev valgt en lærer og en forælder fra hvert klassetrin på de pågældende skoler. Dog blev børnehaveklasselærere og 10. klasse-lærere fravalgt da disse ikke er forpligtiget til at udfylde elevplaner. Udvælgelsen af lærere og forældre inden for det enkelte klassetrin baserede sig på en tilfældig udvælgelse.

Lærerne blev udvalgt tilfældigt ved hjælp af en udtrækning på navneliste efter klassetrin og alfabetisk system. Da vi havde en hypotese om at elevplanens anvendelsesmuligheder varierede alt efter hvilke fag den enkelte lærer underviste i, var det vores vurdering at lærerne muligvis ville have svært ved at beskrive deres samlede erfaringer, og at erfaringerne derfor skulle beskrives ud fra et specifikt fag. Lærerne blev derfor bedt om at besvare dele af spørgeskemaet ud fra det fag som var lærerens første undervisningstime i uge 14 (ugen før skemaet blev udsendt). Det var intentionen på denne måde at sikre at de fag lærerne besvarede spørgeskemaet for, blev tilfældigt udvalgt og repræsenteret efter størrelse så de fag der fylder mest i ugeskemaet, i højere grad blev repræsenteret i stikprøven end de fag der fylder mindre i ugeskemaet. De indkomne besvarelser dækker alle fag der undervises i i folkeskolen.

Forældrene blev udvalgt tilfældigt ved hjælp af en udtrækning af eleven på en navneliste efter klassetrin og alfabetisk system. Spørgeskemaet blev sendt direkte hjem til forældrene, og på skemaet fremgik navnet på det barn forældrene skulle besvare skemaet ud fra.

Skolelederne gav telefonisk tilsagn om deltagelse. Herefter udpegede skolelederen en person der skulle forestå udvælgelsen af lærere og forældre og varetage uddelingen af spørgeskemaer til lærerne. Denne person blev efterfølgende af Capacent Epinion instrueret i udvælgelsesproceduren for at sikre en tilfældig udvælgelse. Skolerne sendte navne på de deltagende lærere og adresser på de deltagende forældre til Capacent Epinion, hvorefter skemaerne til lærerne blev sendt til skolen, mens skemaerne til forældrene blev sendt til deres hjemmeadresse.

Capacent Epinion forsøgte at øge deltagelsestilbøjeligheden på både skole-, lærer- og forældre-niveau ved først at kontakte skolelederen pr. brev for derefter at kontakte vedkommende telefonisk. På trods af den høje grad af kontakt med skolelederne var det vanskeligt at få skolerne til at deltage. Capacent Epinion havde kontaktet 1042 skoler før 250 gav tilsagn om at deltage. Skolerne blev kontaktet postalt i puljer af 250 og herefter telefonisk indtil der var givet tilsagn fra et tilstrækkeligt antal skoler. Derfor nåede de sidst adspurgte skoler at blive kontaktet pr. brev uden dog at medvirke i den endelige undersøgelse. Af de 250 skoler var der efterfølgende 39 skoler der besluttede sig for alligevel ikke at deltage. Dette giver en deltagelsesandel for skoler på 19 %, hvilket anses for lavt. Den hyppigste årsag til at skolerne afslog at deltage i undersøgelsen, var ressourceknaphed. De kunne ikke afsætte tid til undersøgelsen eller mente at undersøgelsens timing var uheldig. Enkelte skoler ønskede ikke at deltage af principielle grunde, mens ingen skoler angav som årsag til ikke at deltage at de fandt undersøgelsens formål irrelevant eller lignede. At dømme ud fra de årsager som skolerne angiver til ikke at deltage, tyder det på at der er tale om et tilfældigt skolebortfald som udspringer af tilfældig travlhed ved undersøgelsestidspunktet. Det tyder altså ikke på at skoler med bestemte holdninger til elevplaner har afslået at deltage.

Det viste sig også vanskeligt at få skolerne til at sende lister med oplysninger om de udvalgte lærere og forældre til Capacent Epinion. Skolerne blev derfor gentagne gange rykket for listerne, både pr. brev og ved telefonisk kontakt. Da spørgeskemaerne var udsendt, blev der desuden i begge spørgeskemaundersøgelser gennemført både skriftlige og telefoniske rykkere. I den sidste rykkerrunde i forældreundersøgelsen er der også gennemført interviews pr. telefon.

Tabel 19 indeholder beregninger af svarprocenter for lærer- og forældreundersøgelsen.

Tabel 19
Svarprocenter for lærere og forældre

	Lærere	Forældre
Udsendte – bruttostikprøve	1780	1488
Indkomne – nettostikprøve	967	833
Svarprocent (netto/brutto)	54 %	56 %

Kilde: Capacent Epinion.

I lærerundersøgelsen er svarprocenten på 54 %, og i forældreundersøgelsen er den 56 %. Capacent Epinion og EVA vurderer svarprocenterne som tilfredsstillende når repræsentativitetsundersøgelsen tages i betragtning. Hvad angår lærerundersøgelsen, er der 33 skoler som har fået tilsendt skemaerne uden at returnere lister med navne på lærere. 11 af disse 33 skoler har ikke

sendt spørgeskemaer retur, og de er derfor blevet fratrukket bruttostikprøven da der er høj sandsynlighed for at spørgeskemaerne aldrig er blevet delt ud til lærerne.

For undersøgelserne blandt lærere og forældre har Capacent Epinion gennemført analyser af stikprøvens repræsentativitet på skoleniveau. På skoleniveauet undersøges fordelingen på skolestørrelse og region for hhv. stikprøve og population. Resultaterne illustreres af tabel 20 og 21.

Tabel 20
Skolernes fordeling på regioner

Regional skolefordeling	Andel – population	Andel stikprøve forældre	Andel stikprøve lærere
Hovedstad	20 %	16 %	17 %
Midt	24 %	29 %	28 %
Nord	14 %	11 %	11 %
Sjælland	15 %	14 %	15 %
Syd	26 %	31 %	29 %
Ej entydigt placerbar	1 %	0 %	0 %
I alt	100 % (N = 1637)	101 % (n = 174)	100 % (n = 184)

Kilde: Capacent Epinion.

Som det ses, er Region Hovedstaden underrepræsenteret i begge stikprøver, mens Region Midtjylland og Syddanmark er overrepræsenteret. Dette er en anelse mere udpræget i stikprøven for forældreundersøgelsen end i stikprøven for lærerundersøgelsen.

Tabel 21
Skolernes størrelser i populationen og stikprøverne

Skolestørrelse	Andel – population	Andel – stikprøve forældre	Andel – stikprøve lærere
Lille (under 250 elever)	37 %	39 %	37 %
Mellemstor (250-450 elever)	27 %	29 %	29 %
Stor (over 450 elever)	36 %	33 %	34 %
I alt	100 % (N = 1637)	101 % (n = 174)	100 % (n = 184)

Kilde: Capacent Epinion.

Hvad angår skolestørrelse, er store skoler underrepræsenteret, mens de mellemstore og små skoler begge er (beskedent) overrepræsenteret. Dette er mere udpræget i forældrestikprøven end i lærerstikprøven.

Det lader til at stikprøven blandt forældre er en anelse mere skæv i forhold til region og skolestørrelse end stikprøven blandt lærere. Skævhederne er dog forholdsvis beskedne, og Capacent Epi- nion og EVA vurderer at det ikke har betydning for kvaliteten af data.

Casestudier på seks skoler

Formålet med casestudierne

Formålet med casestudierne var at få et mere dybtgående indblik i arbejdet med elevplaner end spørgeskemaundersøgelserne kunne bidrage med. Ved at besøge seks skoler med forskellig geo- grafisk placering og tale med repræsentanter for kommunen såvel som skoleledelse, lærere, for- ældre og elever har det været muligt at indsamle en række nuancerede og detaljerede fortællin- ger om arbejdet med elevplaner.

Formålet med casestudierne har altså ikke været at opnå generaliserbar viden, men snarere at komme tættere på dem der er berørt af elevplanerne i dagligdagen, og viderebringe deres ople- velse og erfaringer.

Caseudvælgelse

Der blev valgt seks skoler til at deltage i casestudierne. Skolerne er udvalgt på baggrund af en række kriterier der skulle sikre så forskellige perspektiver på arbejdet med elevplaner som muligt. Disse kriterier var fastlagt på forhånd med henblik på at sikre spredning inden for:

- Geografisk placering – både i Danmark som sådan (to i Jylland, en på Fyn og tre på Sjælland) og i forhold til by og land
- Skolestørrelse – antallet af elever (en skole med under 250 elever, tre mellem 250-450 og to med over 450 elever)
- Elevgrundlag – forældrenes uddannelsesbaggrund (andelen af forældre med videregående uddannelse) og andelen af tosprogede elever (varierer mellem 1 % og 26 %).

Disse oplysninger fremkom af data fra UNI-C.

Dertil kom en række kriterier der udsprang af spørgeskemaundersøgelsen blandt kommuner og lærere. Skolerne blev udvalgt så de var placeret i seks kommuner med forskellige styringsmodeller i forhold til arbejdet med elevplaner. Der var tale om kommuner der kan karakteriseres som hhv. styrende, støttende og ikke-styrende i forhold til skolernes arbejde med elevplaner. Skolerne blev desuden udvalgt med henblik på at sikre repræsentation af såvel skoler der havde fået tildelt eks- tra ressourcer, som skoler der ikke havde fået tildelt ekstra ressourcer til arbejdet med elevplaner af kommunen.

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt lærere blev også inddraget i udvælgelsen af skoler. Skolerne blev valgt ud fra hvordan lærerne havde beskrevet tilrettelæggelsen af arbejdet med elevplaner på deres skole. Skolerne blev således også valgt ud fra lærernes besvarelser så skolerne tilsammen gav os mulighed for at undersøge skolernes evt. forskellige praksis med hensyn til:

- Om elevplanen indeholder individuelle beskrivelser, afkrydsning eller begge dele.
- Om elevplanen beskriver alle fag eller nogle fag.
- Om elevplanen udleveres en gang eller flere gange årligt.
- Om lærerne arbejder sammen eller udfylder elevplanen hver for sig.
- Om lærerne bruger eller ikke bruger skoleintra (elektroniske elevplaner).
- Om lærerne bruger eller ikke bruger planerne når de planlægger undervisning m.m.

Samtidig repræsenterede de seks skoler både lærere og forældre der generelt var mere eller mindre tilfredse med elevplanerne.

Rekruttering

Skolerne havde ifølge EVA's lovgrundlag pligt til at deltage i undersøgelsen, og alle seks skoler deltog konstruktivt. Inden interviewene blev gennemført, indsendte alle skoler desuden en række eksempler på elevplaner.

Skolelederne på de seks skoler blev bedt om at udvælge interviewpersonerne ud fra retningslinjer givet af EVA. Til interviewene blev der udvalgt hhv. syv lærere, seks elever og fem forældre på hver skole.

Lærerne blev udvalgt så de repræsenterede såvel forskellige klassetrin som forskellige fag. Desuden bad vi om at tale med lærere med forskellig anciennitet.

Forældrene blev udvalgt så der var spredning i forhold til hvilke klassetrin deres børn gik på. Desuden valgte vi at tale med forældre der ikke var medlemmer af skolebestyrelsen, fordi det interessante i denne undersøgelse er perspektivet set fra "almindelige" forældre som ikke har en særlig rolle i forhold til skolen.

Eleverne blev udvalgt så der var børn af forskelligt køn til stede i grupperne, og så børnene var fordelt på 4.-9. klassetrin. Eleverne blev interviewet i grupper bestående af tre elever fra samme klassetrin. Interviewgruppernes fordeling ses af tabel 22.

Tabel 22
Interviewgrupper – elever

Gruppe og skole	Årgang
Gr. 1: Rønnevangsskolen	5. klasse
Gr. 2: Rønnevangsskolen	9. klasse
Gr. 3: Nøddekovskolen	6. klasse
Gr. 4: Nøddekovskolen	8. klasse
Gr. 5: Lem Skole	4. klasse
Gr. 6: Lem Skole	7. klasse
Gr. 7: Niels Ebbesen Skolen	5. klasse
Gr. 8: Niels Ebbesen Skolen	9. klasse
Gr. 9: Havrehedskolen	6. klasse
Gr. 10: Havrehedskolen	8. klasse
Gr. 11: Husum Skole	4. klasse
Gr. 12: Husum Skole	7. klasse

EVA fravalgte at interviewe børn på indskolingstrinnet da vi vurderede at temaet for interviewet var for vanskeligt. Melletrinseleverne blev til gengæld interviewet da de ofte har en positiv tilgang til det at gå i skole og derfor sandsynligvis har meget at sige. Udskolings eleverne blev valgt fordi de har mere erfaring og givetvis en anden refleksionsevne end de yngre elever.

Interviews på de seks skoler

Interviews med kommunalforvaltning, skoleledelse, lærere og forældre

EVA valgte at foretage fokusgruppeinterviews med lærere og forældre. Fokusgruppeformen blev valgt for at give forældre og lærere mulighed for at diskutere deres synspunkter og for på den måde at opnå at så mange forskellige synspunkter som muligt blev repræsenteret. Det var ikke et formål at interviewpersonerne skulle nå til enighed, men derimod at så mange forskellige oplevelser og erfaringer med elevplanerne som muligt skulle komme frem i interviewene.

Interviewene med skoleledelse og kommunalforvaltning blev gennemført med en til tre personer. Her var det væsentligste kriterium at vi fik mulighed for at tale med de personer der havde deltaget i centrale beslutninger på området.

Interviews med elever

Interviewene med elever blev gennemført i minigrupper på tre elever. Der blev således gennemført to interviews med tre elever (i alt seks elever) på hver skole. Da det er en central forudsætning for at interviewe børn at der skabes en tryk og fortrolig atmosfære, valgte vi at gennemføre interviewene med tre elever ad gangen og kun én interviewer og én referent til stede. Desuden blev interviewene gennemført på 30 minutter eller derunder for at sikre at eleverne kunne bevare koncentrationen gennem hele interviewet, og at det ikke blev for anstrengende for dem.

Det var et vigtigt udgangspunkt for interviewene at gøre det klart for eleverne at de ikke kunne sige noget forkert, og at netop deres egne oplevelser var i fokus, og at de nu var "eksperter" i at få en elevplan. Indledningsvis blev der stillet en række generelle spørgsmål om at gå i skole, både for at spore eleverne ind på emnet og for at få dem til at føle sig trygge ved situationen. Endelig blev der undervejs i interviewene talt om eksempler på elevplaner fra den pågældende skole for at gøre emnet så konkret som muligt for eleverne.

Temaer i interviewene

Interviewene er gennemført med udgangspunkt i en interviewguide. Følgende temaer har været centrale i interviewguiden for de forskellige grupper:

Temaerne i interviewguiden for kommunalforvaltningerne handlede om deres overvejelser i forbindelse med implementeringen af elevplaner, herunder valget af mål og rammer, evt. skabeloner og vejledninger for elevplanerne og tildeling af ekstra tid, kommunalforvaltningernes dialog med skolerne og opfølgning i samarbejde med skolerne.

Skoleledelserne blev også spurgt hvordan de havde grebet arbejdet med elevplaner an på deres skole. Desuden blev de spurgt om deres oplevelser af implementeringen af elevplaner, herunder valg af implementeringsmodel og samarbejde på kommunalt niveau såvel som skoleniveau om implementeringen. Både læreres og forældres reaktioner på elevplanerne var også temaer i interviewguiden.

Interviewguiden til lærerne handlede om deres oplevelse af implementeringen af elevplanen og deres brug af elevplanen i praksis. Temaerne var bl.a. elevplanen som redskab til undervisningsdifferentiering og løbende evaluering, skole-hjem-samarbejdet, inddragelse af forældre og elever og ledelsens rolle.

Interviewguiden til eleverne tog udgangspunkt i mere overordnede temaer såsom hvilke fag eleverne godt kunne lide, hvad de var gode til, og hvordan de var blevet bevidste om dette. De blev også spurgt om deres dialog med lærerne om hvad de var gode til, og deres erfaringer med at blive evalueret og arbejde med mål og med at blive inddraget i arbejdet med elevplanerne. Desu-

den indeholdt interviewguiden spørgsmål om elevens oplevelse af at få en elevplan og hvordan den sidst modtagne elevplan havde set ud.

Forældrene blev spurgt om deres oplevelse af elevplanens indhold og form, om deres børns reaktioner på og inddragelse i arbejdet med elevplaner, om elevplanens betydning for skole-hjem-samarbejdet og deres egen inddragelse som forældre.

Anvendelse af data

Der blev skrevet referater af alle interviews, og de blev samtidig optaget på bånd. Dette har gjort det muligt for os at orientere os i interviewene under analysen og i udarbejdelsen af rapporten og samtidig citere ordret ved at gennemlytte relevante passager af optagelserne.

Den samlede brug af såvel kvantitative som kvalitative data fra flere kilder har gjort det oplagt at triangulere data. Trianguleringen er foretaget sådan at hvert tema der er inddraget i undersøgelsen, er blevet belyst ved hjælp af alle relevante kilder.

Appendiks C

Statistiske modeller

Den statistiske analyse i denne undersøgelse baserer sig på fem forskellige modeller, hvoraf fire af modellerne søger at identificere faktorer der har betydning for lærernes holdninger til elevplaner, mens én model søger at identificere faktorer der har betydning for forældrenes holdning til elevplaner.

De fire modeller for lærerne søger specifikt at beskrive hvilke faktorer der kan forklare lærernes holdning til elevplaner:

- Samlet set
- Som redskab til undervisningsdifferentiering
- Som redskab til løbende evaluering
- Som redskab til at motivere eleverne til læring.

Modellen for forældrene søger at beskrive hvilke faktorer der kan forklare forældrenes holdning til elevplanen:

- Samlet set.

Modellerne der forklarer lærernes holdning, baserer sig på spørgeskemadata fra lærerundersøgelsen og kommuneundersøgelsen, mens modellen der forklarer forældrenes holdning, baserer sig på spørgeskemadata fra forældreundersøgelsen.

For de fire modeller der forklarer lærernes holdning, testes de samme forklarende variable. Variablene er udvalgt på baggrund af hypoteser om faktorer der potentielt kan forklare ovennævnte dimensioner. Hypoteserne blev især udformet på baggrund af viden fra forundersøgelsen og opstillet inden spørgeskemaerne blev konstrueret så der i spørgeskemaerne kunne spørges ind til de relevante faktorer. Ud over variable fra kommune- og lærerundersøgelsen er der også blevet inddraget registeroplysninger i analysen. Variablene kan overordnet inddeles i følgende områder:

- Kommunevariable (kommunernes involvering i implementeringen af elevplanerne)
- Skoleledelsens rolle i arbejdet med elevplaner
- Rammer for arbejdet med elevplaner på skolen
- Elevplanens konkrete udformning
- Procedurer for lærernes udformning af elevplanen
- Lærernes erfaringer med lignende redskaber
- Lærernes baggrundskarakteristika
- Elevgrundlaget på skolerne.

Variablene til modellen der forklarer forældrenes holdning til elevplaner, er også udvalgt på baggrund af hypoteser der baserer sig på viden fra forundersøgelsen. Variablene kan overordnet inddeles i følgende områder:

- Forældrenes baggrundskarakteristika (fx uddannelsesgrad, køn, alder)
- Barnets baggrundskarakteristika (fx etnicitet, klassetrin)
- Elevplanens konkrete udformning
- Procedure for udlevering af elevplanen til forældrene.

Alle fem modeller baserer sig på lineær regression hvor den afhængige variabel måles som en 11-punktsskala. For modellerne der søger at forklare lærernes holdning, er der mere specifikt anvendt en multilevelmodel der tager højde for at data er hierarkisk ordnet, hvilket gør det muligt at kombinere kommunevariable og lærervariable.

I de følgende fem tabeller vises resultaterne af de fem regressionsmodeller. Først vises de fire lærermodeller, herefter vises forældremodellen. Parameterværdien kan fortolkes direkte som den konkrete stigning eller det konkrete fald i besvarelsen på den afhængige variabel. Hvis parameterværdien er positiv, har den pågældende faktor også en positiv betydning for lærerens eller forælderenes holdning til elevplanen. Hvis parameterværdien derimod er negativ, har den pågældende faktor også en negativ betydning for lærerens eller forælderenes holdning til elevplanen. Parameteret skal fortolkes som et direkte spring på 11-punktsskalaen så hvis parameterværdien er 1, svarer det til at faktoren betyder at den pågældende gruppe af lærere eller forældre vurderer elevplanen 1 point mere positivt på 11-punktsskalaen. Jo højere parameterværdien for faktorerne er, positive såvel som negative, jo større betydning har faktoren for lærernes eller forældrenes vurdering af elevplanen. Det er kun faktorer der er signifikante ved et signifikansniveau på 0,05 der fremstilles i modellerne. Derudover fremstilles kun faktorer der menes at have en væsentlig betydning. De laveste parameterværdier ligger omkring et halvt point, hvilket vil sige at faktoren vurderes til at have en væsentlig betydning for læreres eller forældres erfaringer med elevplanerne. Tabellerne bliver ikke fortolket her da fortolkningerne er fremgået af rapporten.

Tabel 23
Faktorer der har betydning for lærernes samlede holdning til arbejdet med elevplaner

Tema	Faktor	Parameterværdi	Standardfejl	P-værdi
Skoleledelsens rolle	Skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner	,765	,214	,000
Procedurer for samarbejde mellem lærere	Læreren har sparret med teamet om udfyldningen af elevplanen ⁹	,452	,199	,024
	Hvem gør hvad i arbejdet med elevplaner: Lærer ved ikke om der er klare aftaler	-1,801	,585	,002
Elevplanens udformning	Altid individuelle beskrivelser og afkrydsning	-,876	,256	,001
	Kun afkrydsning	-2,057	,473	,000
	Altid afkrydsning og ofte eller sjældent individuelle beskrivelser	-1,197	,295	,000
	Andet	-1,258	,360	,001
Læreren relevante erfaringer	Erfaringer med logbog	,469	,197	,018
	Specialundervisningslærer	,576	,242	,017
Lærernes baggrundskarakteristika	Trin: udskoling	-,770	,229	,001
	Alder (pr. år)	-,025	,009	,007
	Køn: kvinde	,634	,230	,006

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Sammenhængene er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvad er din samlede holdning til det at arbejde med elevplaner?"

Referencegruppen for modellen er: Skoleledelsen har ikke givet pædagogisk sparring, læreren har ikke fået sparring fra teamet, læreren ved hvem der gør hvad i arbejdet med elevplaner, elevplanen indeholder kun individuelle beskrivelser, læreren har ikke erfaring med logbog, læreren er ikke specialundervisningslærer, læreren underviser i indskolingen, og læreren er mand.

⁹ Denne faktor er fremkommet ved at lægge følgende svar sammen: "Teamet (fx klasseteam) udfylder elevplanerne sammen", "Teamet (fx klasseteam) mødes til en rundbordsgennemgang af eleverne", og "Teamet (fx klasseteam) mødes og giver hinanden sparring på konkrete formuleringer og sprogbrug".

Tabel 24**Faktorer der har betydning for lærerens vurdering af om elevplanen kan bruges til at undervisningsdifferentiere**

Tema	Faktor	Parameterværdi	Standardfejl	P-værdi
Skoleledelsens rolle	Skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner	,652	,209	,002
	Deltaget i teammøder om konkrete elevplaner	,883	,312	,005
Procedurer for samarbejde mellem lærere	Læreren har sparret med teamet om udfyldningen af elevplanen ¹⁰	,455	,194	,019
Elevplanens udformning	Altid individuelle beskrivelser og afkrydsning	-,877	,249	,000
	Kun afkrydsning	-2,662	,455	,000
	Altid afkrydsning og ofte eller sjældent individuelle beskrivelser	-1,613	,287	,000
	Andet	-1,167	,350	,001
	Inddrager trinmål i elevplan	,690	,251	,006
Lærerens relevante erfaringer	Erfaringer med logbog	,401	,197	,042
	Specialundervisningslærer	,494	,235	,035
	Høj grad af eller nogen erfaring med individuelle læringsmål	,460	,224	,041
Lærernes baggrundskarakteristika	Alder	-,020	,009	,023
	Køn: kvinde	,513	,221	,021

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Sammenhænge er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvor anvendelige er elevplanerne til at tilrettelægge og gennemføre en undervisning der tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger?"

Referencegruppen for modellen er: Skoleledelsen har hverken givet pædagogisk sparring eller deltaget i teammøder om elevplanens konkrete udformning, læreren har ikke fået sparring fra teamet, elevplanen indeholder kun individuelle beskrivelser, elevplanen indeholder ikke trinmål, læreren har ikke erfaring med logbog, læreren er ikke specialundervisningslærer, og læreren er en mand.

¹⁰ Denne faktor er fremkommet ved at lægge følgende svar sammen: "Teamet (fx klasseteam) udfylder elevplanerne sammen", "Teamet (fx klasseteam) mødes til en rundbordsgennemgang af eleverne", og "Teamet (fx klasseteam) mødes og giver hinanden sparring på konkrete formuleringer og sprogbrug".

Tabel 25**Faktorer der har betydning for lærerens vurdering af om elevplanen kan bruges til løbende evaluering**

Tema	Faktor	Parameterværdi	Standardfejl	P-værdi
Skoleledelsens rolle	Skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner	,602	,225	,008
Procedurer for samarbejde mellem lærere	Læreren har sparret med teamet om udfyldningen af elevplanen ¹¹	,467	,212	,028
Elevplanens udformning	Altid individuelle beskrivelser og afkrydsning	-1,015	,270	,000
	Kun afkrydsning	-2,105	,499	,000
	Altid afkrydsning og ofte eller sjældent individuelle beskrivelser	-1,347	,311	,000
	Andet	-,869	,381	,023
	Inddrager trinmål i elevplan	,851	,273	,002
Lærerens relevante erfaringer	Høj grad af eller nogen erfaring med individuelle læringsmål	,632	,237	,008
Lærernes baggrundskarakteristika	Alder	-,027	,010	,006
	Køn: kvinde	,537	,238	,025

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Sammenhængene er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvor anvendelige er elevplanerne som redskab til løbende evaluering?"

Referencegruppen for modellen er: Skoleledelsen har ikke givet pædagogisk sparring, læreren har ikke fået sparring fra teamet, elevplanen indeholder kun individuelle beskrivelser, elevplanen indeholder ikke trinmål, læreren har ikke erfaringer med individuelle læringsmål, og læreren er en mand.

¹¹ Denne faktor er fremkommet ved at lægge følgende svar sammen: "Teamet (fx klasseteam) udfylder elevplanerne sammen", "Teamet (fx klasseteam) mødes til en rundbordsgennemgang af eleverne", og "Teamet (fx klasseteam) mødes og giver hinanden sparring på konkrete formuleringer og sprogbrug".

Tabel 26**Faktorer der har betydning for lærerens vurdering af om elevplanen kan bruges til at motivere elevens læring**

Tema	Faktor	Parameterværdi	Standardfejl	P-værdi
Skoleledelsens rolle	Skoleledelsen har givet pædagogisk sparring på arbejdet med elevplaner	,254	,118	,031
	Prioriteret ressourcer til udviklingsarbejde om elevplaner	,268	,108	,013
Elevplanens udformning	Eleven bliver inddraget i udformning af elevplanen	,593	,122	,000
Lærernes baggrundskarakteristika	Trin: udskoling	-,366	,127	,004
	Alle andre fag end: dansk, matematik, engelsk, tysk/fransk	,415	,168	,014
	Køn: kvinde	,394	,126	,002

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere.

Sammenhænge er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvilken betydning vurderer du at elevplanen har for elevens motivation for læring?"

Referencegruppen for modellen er: Skoleledelsen har ikke givet pædagogisk sparring, eleven bliver ikke inddraget i udformningen af elevplanen, læreren underviser på indskolingstrinnet, læreren underviser i dansk, og læreren er mand.

Tabel 27**Faktorer der har betydning for forældrenes vurdering af hvordan de samlet set betegner deres erfaring med elevplaner**

Tema	Faktor	Parameterværdi	Standardfejl	P-værdi
Elevplaners udformning	Individuelle beskrivelser slet ingen eller enkelte steder og afkrydsning slet ingen eller enkelte steder ¹²	-2,067	,242	,000
	Individuelle beskrivelser mange steder og afkrydsning mange steder	,564	,238	,018
	Individuelle beskrivelser slet ingen steder og afkrydsning udelukkende	-1,309	,400	,001
Forældrenes inddragelse i børns skolegang	I høj grad vigtigt	1,003	,357	,005
Forældrenes baggrundskarakteristika	Uddannelse: lang	-,603	,238	,012

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt forældre.

Sammenhængene er undersøgt ved hjælp af en lineær regressionsmodel hvor den afhængige variabel var spørgsmålet: "Hvordan vil du som forælder samlet set betegne dine erfaringer med elevplaner?"

Referencegruppen for modellen er: Udelukkende individuelle beskrivelser i elevplanen, i nogen grad, i mindre grad eller slet ikke vigtigt at blive inddraget i barnets skolegang, forældre med grunduddannelse.

¹² Denne faktor viser sig at have en høj negativ parameterværdi. Dog har vi valgt ikke at præsentere denne faktor i modellen i kapitel 7 da det er vanskeligt at forklare udformningen af en elevplan som ifølge forældrenes beskrivelse indeholder afkrydsning "enkelte" eller "ingen" steder, samtidig med at den "enkelte" eller "ingen" steder indeholder individuelle beskrivelser. Dette giver anledning til undren over elevplanens indhold og kan betyde at der er en risiko for at spørgsmålet måske ikke er rigtigt forstået.

Appendiks D

Kommunetyper i caseudvælgelsen

Kommunerne har lovgivningsmæssigt haft frie rammer for i hvor høj grad de ville styre implementeringen af elevplaner på skolerne. Undersøgelsen viser at kommunerne har valgt forskellige strategier for implementeringen af elevplaner.

Vi har inddelt kommunerne i tre typer: styrende, støttende og ikke-styrende. Denne kategorisering har som nævnt i indledningen været en del af grundlaget for udvælgelsen af kommuner og skoler i den kvalitative undersøgelse. I det følgende uddyber vi de tre kategorier.

Styrende kommunetype

Den styrende kommune har fastlagt mål og rammer for arbejdet med elevplaner og fastlagt hvor mange gange om året elevplanen skal udleveres. Kommunen har også udarbejdet en skabelon for alle elevplaner i kommunen. Kommunens skoler skal således bruge denne skabelon til elevplanerne. Denne kommunetype har desuden støttet arbejdet med elevplaner på skolerne ved at udarbejde en vejledning til arbejdet med elevplaner.

Støttende kommunetype

Den støttende kommunetype har ligesom den styrende udarbejdet mål og rammer for arbejdet med elevplaner og har også udarbejdet en vejledning til skolerne om arbejdet med elevplaner. Den støttende kommune har udarbejdet en skabelon (eller flere) for elevplanerne, men skolerne i kommunen kan selv bestemme om de vil anvende denne eller andre skabeloner til deres elevplaner. Skabelonen er altså et tilbud som skolerne kan vælge at tage imod. Den støttende kommunetype kan have fastlagt hvor mange gange elevplanen skal sendes ud.

Ikke-styrende kommunetype

Den ikke-styrende kommunetype kan have udarbejdet mål og rammer for arbejdet med elevplaner og kan have tildelt særlig tid til arbejdet, men har ikke nødvendigvis gjort nogen af delene. Disse kommuner har ikke fastlagt hvor mange gange elevplanen skal udleveres om året og heller ikke udarbejdet hverken vejledning eller skabelon.

Appendiks E

Beskrivelse af elevplanerne fra de seks caseskoler

I det følgende beskriver vi eksempler på elevplaner fra de seks caseskoler for at give et indtryk af hvordan caseskolerne konkret har udformet deres elevplaner. De seks skoler har selv udvalgt eksempler på elevplaner som er udarbejdet for elever på forskellige klassetrin, og har indsendt dem til EVA forud for casebesøgene. Som nævnt i rapporten er der på skoler og i kommuner mange steder stadig et udviklingsarbejde i gang. Eksemplerne fra de seks caseskoler er udarbejdet i slutningen af skoleåret 2007/08, og skolernes elevplaner kan derfor have ændret udseende siden.

Rønnevangsskolen

Rønnevangsskolen ligger i Høje-Taastrup Kommune. Kommunen har udarbejdet en skabelon for elevplaner som skolerne skal anvende, og en vejledning til udarbejdelse og anvendelse af elevplanerne. Elevplanerne har derfor overordnet set samme form, mens nogle dele af elevplanen er tilpasset elevernes klassetrin.

Elevplanerne indeholder både individuelle beskrivelser og afkrydsning i forformulerede sætninger med afsæt i folkeskolens trin- og slutmål. De har samme opbygning og består af tre hoveddele som tilsammen dækker elevens faglige standpunkter, elevens trivsel og alsidige udvikling og mål og aftaler om opfølgning. De tre dele indeholder følgende:

- *Elevens faglige standpunkter:* For eleverne i 0.-7. klasse beskrives elevens faglige standpunkter i en række forformulerede sætninger baseret på trin- og slutmål. Lærer og elev sætter kryds i kategorierne "Kan", "Kan næsten" eller "Kan ikke endnu". Der er gjort plads til at evaluere alle de fag den pågældende elev undervises i. For eleverne i 8.-9. klasse fremgår evalueringen af deres faglige standpunkter af deres karakterblad som er vedlagt elevplanen sammen med en udtalelse for faget idræt.
- *Trivsel, selvstændighed, ansvarlighed, samvær og samarbejde:* Her sætter både elev og lærer hvert sit kryds i en af tre forskellige smileys ud for en lang række forformulerede beskrivelser af elevens alsidige udvikling.

- *Aftaler og mål:* Både lærer og elev beskriver hvad eleven er god til, de evaluerer målene i sidste elevplan, beskriver elevens mål for den kommende periode og støtte til hvordan de skal nås, resultatet af evt. læseprøve og notering af fravær. Nederst på siden underskriver forældre, elev og lærer hver især elevplanen.

Nøddeskovskolen

Nøddeskovskolen ligger i Næstved Kommune. Kommunen har udarbejdet en skabelon for elevplanerne som skolerne har kunnet vælge at anvende, hvilket Nøddeskovskolen har gjort.

Elevplanerne har samme udformning for alle klassetrin på Nøddeskovskolen. De er bygget op om fagene, som udgør overskrifterne i elevplanen. Hvis eleven ikke undervises i faget, er dette blot noteret under faget, faget er ikke taget ud af skabelonen. Hvert fag har en boks med plads til afkrydsning i én af fem vurderinger eller gradueringer som strækker sig fra "Eleven udviser overblik og stor sikkerhed på området" til "Eleven er usikker på området".

Fagene dansk og matematik er tildelt mere plads end de øvrige fag og inddelt i forhold til trinmål, som alle vurderes ved afkrydsning. For de resterende fag sættes kun ét kryds som beskriver hvordan eleven samlet set klarer sig i faget.

Under hvert fag er der gjort plads til evt. uddybende bemærkninger. Enkelte steder bruges denne plads til at nedskrive elevens mål. Under fagene dansk og matematik er der desuden gjort særlig plads til resultater af test, til beskrivelser af den besluttede opfølgning på resultater af den løbende evaluering og til evt. aftaler med hjemmet.

Lem Skole

På Lem Skole har hver afdeling udarbejdet en skabelon for elevplanerne. Selvom det er afdelingerne som hver især har udarbejdet elevplanerne, er de overordnet set ret ens. De dækker elevens faglige niveau og alsidige udvikling, beskriver status, mål eller fokuspunkter og den fremadrettede opfølgning på evalueringen af eleven.

Elevplanerne er inddelt efter de forskellige fag, og derudover er der et punkt om elevens arbejdsvaner og et om elevens sociale og personlige kompetencer. Hvert punkt evalueres i tre kolonner der beskriver hhv. mål, status og handleplaner for punktet. Der er desuden i nogle af elevplanerne gjort plads til at nedskrive aftaler med forældre.

Elevplanerne indeholder udelukkende individuelle beskrivelser under hver overskrift. Under beskrivelser af status for de forskellige fag indgår nogle steder resultater fra prøver og test, og beskrivelserne af elevens mål tager udgangspunkt i folkeskolens trin- og slutmål, men er ikke en ordret gengivelse af disse.

Det er forskelligt hvilke fag elevplanerne dækker, og i nogle af dem er der kun lagt vægt på de store fag som dansk, engelsk og matematik.

Niels Ebbesen Skolen

Niels Ebbesen Skolen ligger i Skanderborg Kommune, som ikke har udarbejdet vejledende materiale eller skabeloner i forbindelse med implementeringen af elevplaner. Skolen anvender en skabelon for elevplaner som ligger i skolens intranetsystem. Nogle af lærerne har dog haft mulighed for at justere elevplanernes udformning, så der er enkelte punkter i elevplanerne som ikke er helt ens.

Elevplanerne er inddelt efter de forskellige fag og bygget op om trinmålene. I nogle af elevplanerne er der desuden et punkt der hedder "Elevens ikke-faglige mål," og i en af dem et punkt der hedder "Elevens sociale færdigheder". Fagene dansk, matematik og idræt optræder i alle planer. De fleste andre fag optræder i relation til de udbudte fag på det pågældende klassetrin. Fagene er desuden flere steder inddelt i underoverskrifter som udgøres af overskrifterne i trinmål for faget, fx under faget matematik: arbejde med tal og algebra, arbejde med geometri, matematik i anvendelse og kommunikation og problemløsning.

Hvert fag eller punkt indeholder en række forformulerede sætninger som beskriver status for elevens kunnen i forhold til trinmålene og en vurdering af i hvilken grad eleven har nået målene for trinnet. Fx står der om en elev i faget kristendom: "Du har i tilstrækkelig grad opnået at kunne udtrykke viden om bibelske fortællinger og fortolke disse". For en anden elev står der i faget geografi: "Du har ikke opnået at beskrive det globale vandkredsløb".

Elevplanerne indeholder nogle steder plads til at notere handleplaner under de forskellige fag.

Havrehedskolen

Havrehedskolen ligger i Otterup Kommune på Fyn. Skolen benytter en elektronisk skabelon for elevplanerne som bruges flere steder i kommunen. Elevplanerne er bygget ens op fra 1.-9. klasse, mens børnehaveklassen har sin egen.

Planerne for 1. til 9. klasse er bygget op så de begynder med punktet "Elevens alsidige, personlige udvikling", herefter kommer hvert enkelt fag, og til sidst er der et punkt til "Mål, planer og kommentarer".

Evalueringen af eleven er under hvert punkt eller fag opstillet i punktform med forformulerede sætninger. Fagene dansk, matematik, idræt og billedkunst/valgfag er beskrevet i alle eksempler. Fagene tysk, samfundsfag, kristendom, håndarbejde eller natur/teknik, engelsk, musik, fysik/kemi er kun beskrevet nogle steder. De fag som dækkes i elevplanerne, vægtes nogenlunde ligeligt og

er opstillet i alfabetisk rækkefølge. Der ser altså ikke ud til at være lagt særlig vægt på de store fag.

Børnehaveklassens elevplan begynder med en generel beskrivelse af eleven og er derefter opstillet som afkrydsningsmodel hvor der for en lang række mål sættes kryds i "Sikker", "På vej" eller "Usikker". Elevplanen afsluttes med et punkt til "Evt. personlige mål" og en rubrik til at nedfælde aftaler som er indgået ved skole-hjem-samtalen med plads til at notere hhv. forældrenes, skolens og elevens ansvarsområder.

Husum Skole

Husum Skole ligger i Københavns Kommune, som har udarbejdet et vejledende materiale og to forskellige skabeloner som skolerne har kunnet vælge at bruge.

Elevplanerne tager udgangspunkt i samme form, men er tilpasset de forskellige klassesetrin. Dog ikke i en form som angiver trinmål, som det ses andre steder. Elevplaner for elever der endnu ikke får karakterer, indeholder individuelle beskrivelser af deres faglige udvikling. Et sted er dette punkt kaldt "Elevens faglige situation", et andet sted er det kaldt "Faglærerens udtalelse i forhold til fælles mål for faget". For de elever som får karakterer, indgår disse i elevplanen i stedet for faglige standpunktsbeskrivelser.

Elevplanerne indeholder også punkter der i lidt forskellig form handler om andet end det faglige. I én elevplan hedder det "Elevens sociale situation", i en anden hedder det "Socialt/personligt".

Elevplanerne indeholder alle individuelle beskrivelser både for fag og andet. For både de yngste og de ældste elever indeholder elevplanerne et punkt med læringsmål hvor der er plads til både at evaluere de opstillede mål og til at opstille nye mål.